

ఉప్పల్ మున్సిపల్ ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన

ఉప్పల్, మార్చి 3: ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సాధారణ సమావేశం ఇటీవల ప్రారంభమైంది. ఈ సందర్భంగా ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యులను నిరసించిన ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది. ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది. ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

మేళాపాటాల్ని కరెంట్ కోత

అద్దూరు, మార్చి 3: కరెంట్ కోత వల్ల మేళాపాటాల్ని కరెంట్ కోత. అద్దూరు, మార్చి 3: కరెంట్ కోత వల్ల మేళాపాటాల్ని కరెంట్ కోత. అద్దూరు, మార్చి 3: కరెంట్ కోత వల్ల మేళాపాటాల్ని కరెంట్ కోత.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము

కాంప్లెక్స్ ప్రాజెక్టులకు సహకారం. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము. కాంప్లెక్స్ ప్రాజెక్టులకు సహకారం.

No. 2843/AEE3/88, dt. 22-2-1990

కాంప్లెక్స్ ప్రాజెక్టులకు సహకారం. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము. కాంప్లెక్స్ ప్రాజెక్టులకు సహకారం.

I. Earth work:-	
(a) Earth work for eroded berms...	21080 cum.
(b) Earth Work (G.M.C)	46550 cum.
II. Pavement Structure:-	
(a) (1) Sub-Base: Sand gravel compacted to 300mm thick.	8530 cum.
(2) Base Course:-	2178 cum.
(a) IRC. Gr. II (63mm to 45mm size HBG metal one layer of 75mm thick each) HBG metal.	
(b) IRC. Gr. III (53mm to 22.4mm size HBG metal in two layers of each 75mm thick)	4352 cum.
(a) Binder Course :-	
(b) Prime coat of W.B.M.	11617 cum.
(c) Profile corrector course with bitumen macadam.	13077 cum.
(d) Macadam.	15986 cum.
III. Surface Course:-	
(a) Mix seal surfacing.	213057 cum.
(b) Gravel shoulders.	24924 cum.
V. Cross Drainage Works :-	
(a) R.C.C. pipe culverts.	6 Nos.
(b) R.C.C. slab culverts.	11 Nos.
VI. Time for completion of work:	
	36 Months.

కాన్సిల్లరల నిరసన. ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

రక్షిత ప్రాంతాలపై పర్యవేక్షణ

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

సీమ ప్రాజెక్టుల బాగుగుగు నిధుల వ్యయం

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

మండలాకు పదవి

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

50 పై సలవద్ద పేచీ: పట్టపగలు కత్తి పోట్లు

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

సీమ ప్రాజెక్టుల బాగుగుగు నిధుల వ్యయం

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

ఉప్పల్ మున్సిపల్ కాన్సిల్ సభ్యుల సమావేశంలో ఉద్యోగులపై కాన్సిల్లరల నిరసన వ్యక్తమైంది.

కుటిర్ మీ వర్క్ యి కోమలంగా వుంచుతుంది

దీని అలవాటు వైన మూలవార్తల వేస

కుటిర్ హెయిల్ ఆయిల్

అది కె.వి.వి.సి వారి నుండి ప్రసిద్ధి గాన వేస

పుణ్యనగరం ప్రత్యేకం

కె.వి.వి.సి గ్రామీణ వైద్య కేంద్రం

భోష్లముంత నిగిళ్ళరణివు

తను సుముచున్నాడు...
 తనను మౌళాని...
 తనను కొట్టిన దెబ్బలు భర్తరాజ్ కంఠ తగి
 యాదు!!
 భర్తరాజ్ ఇంకా తేవేదే!
 ఏదీ సాగిరే మొనుబట్టుకుని విషమ సంకేతంగా
 పి తేవేదే!
 జనం మిమ్మ ముక్తేష్టు వచ్చట్లు -
 కంటి మెలబ్బు నేర్పరే ఈ నెలగామానికి
 కాదువచ్చాడు!
 తిరుమల భర్తరాజు మెల్లగా తేవాడు. తేమ్మ
 గాగా మెలబ్బు, నెలమీ వత్తుకున్నాడు!
 సాగిరే దగ్గరగావచ్చి కలరానం చేశాడు!
 జనం అరుస్తున్నారు. అనందంకో అర్థంగా
 కలు!
 అనంద్, వెంకు, మాలి, ఆళ్ళర్లంగా అమ్మా
 అయ్యం మాస్తున్నారు.
 (ఇంకా వుంది)

చౌతాలాడే 'దేవీ' ఆశీస్సులు

మొదటి, మూర్తి 3: వాణ్
నాలో నాదేశ్యం మూర్తి ప్రకృతి
లేదని ఉప ప్రధాని శ్రీ ధీలో
మృగం హేతు. మౌని నిమిషాన
గ్రంథం నాదేశ్యం నులుని జరి
గినంత మూతాన రాష్ట్రంలో ఇష్ట
మేమి ద్వ్యంతరేదేమి ప్రధానమంత్రి
అవ్వారు.

లేదంతలో మాట్లాడుతూ ప్రస్తుత
సంస్థకుతుకు గానెన (ఏ) బాధకు
అని అరోహించారు. మౌని నిమిషా
కర్తవ్యం ఉప ద్వ్యంతరే ధీలో వైత
కర్తవ్యమైన శ్రీ ఓమప్రకాశ హతా
జనతాదత్త మూర్తి పోలి. నేస్తువారు.

మౌని నులునకు నివసనగా రాశి

తెలుగులూ ప్రతాపం అభ్యు
తెలుపేనోగి, రాగా అయిదు
ములు హింసను భూతకు ప్రేమించిరాదు
శ్రీ ధీలో అరోహించారు. వారు
పాలింగి కేంద్రము సోమనామేమో
లుంగి పోలియు వారి వర్ణులు తివకా
నవని వర్ణించి చెప్పారు.

వర్ణించి వుండగా జనతాదత్త నా
కేయ వ్యవహారం జరిపి వాళ్ళు నాదేశ్య
రామంద్ర మేల రాశి వాళ్ళు నివసి
నాదేశ్యకర్త ప్రకృతి లేదని శ్రీ
ధీలోగి నేమితున్నప్పుడు వాళ్ళ హతా
గర్త దిగులు మందరిని కొందురు
నాదేశ్యకు నాదేశ్యము.

చూడక ప్రధానము. శ్రీ వి

[illegible]

నక్షత్రం అనే మాట అనేక డిక్షనరీలలో లేదని కేరళ రాష్ట్ర హోం శాఖ 28వ మార్చిలో జరిగిన హానియత సమావేశం సైకోలజీ స్వాయం మూర్తి వేద వివారణ అకాడమి జారీ చేసామని తెలిపారు.

జిల్లా • బి.సి సంక్షేమపథకాలు

మహిళా సంక్షేమం పథకంలో మహిళలకు దుస్తుల తయారీ ఖైర్తాబ్ జరుగుతున్నట్లు తెలుస్తోంది. శేమోర్లె లెలి అయితే... ఖైర్తాబ్ హాండుమ్యాన్లతో సేవలు 50 రూపాయల వరకు 100 రూపాయల వరకు, 12 నెలల్లో అందరినీ చేరుస్తారు.

అటు 4 ఖైర్తాబ్ హాండుమన్లతో బి.సి.లకు మంగళం అయ్యాయని తెలుస్తోంది. శేమోర్లె లెలివారు.

బి.సి.ల విద్యావ్యవస్థ సేవలు 70 రూపాయల వరకు 12 నెలలపాటు చేరుస్తారు. కలెండర్లు అందరినీ చేరుస్తారు.

గక్షకల పూర్తి అయినపిమ్మట ఒక్కొక్కరిని ఒక్కొక్కరి కుటుంబమునకు ఉపయోగించి సమీకృత యేసుదేవ మతగురువులను అయిన అనాదురు. వాస్తవ విద్యార్థులకు స్కాలర్ షిప్లను మంజూరు అవుతాయని ఆయన తెలిపారు.

ఈ సంవత్సరమున 1790 మంది విద్యార్థులు 20 గక్షల గ్రూపులలో ఉన్నాల్సి వేయివలసి మంజూరు అయ్యిందని, పెర్రెల్ల ముందుజాబుకులకు 16,700 మంది విద్యార్థులను కలిపి పెర్రెల్ల వద్దే ఉన్నామని తెలిపారు.

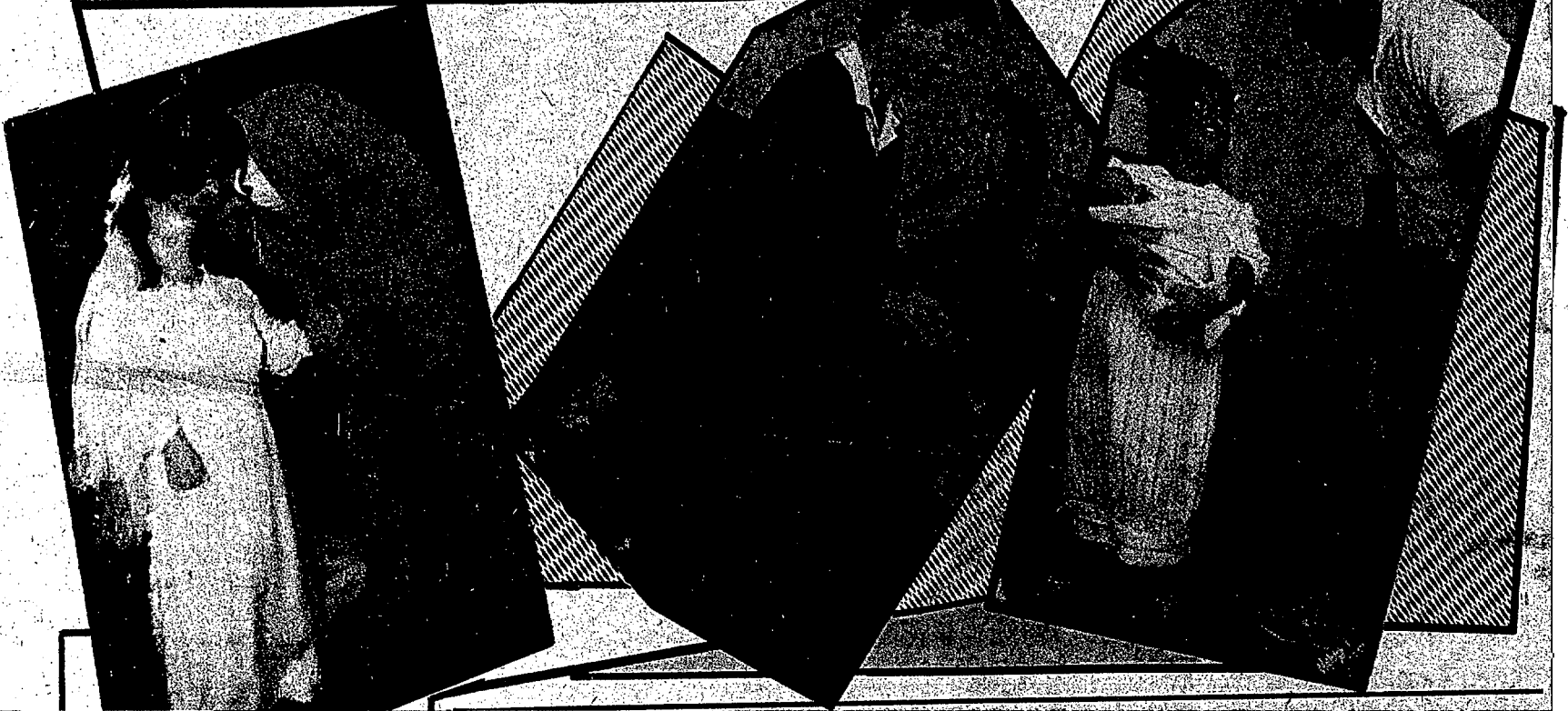
జులై 1989 నుంచి సెప్టెంబరు 1989 వరకు అతని సెలవును విరూపాక్ష అమలయే వేస్తూ ఉన్నాడు శ్రీ శేషారెడ్డి తెలిపారు.

అంతా నవ్వులులాడితే, నవ్వువహించినప్పుడు ఆలోచించుకుని తమ కిచ్చినదే తమకు 1.10 ఇచ్చామన్న జ్ఞాపకం చెబోక కిచ్చి పోయారు. అలా చేస్తే చూ. 20 ఇంకా తాదాం రోస్తూంటున్నాడు!

అవును, ప్రభుత్వాలేమీద మత్తువల్ల కోట్లాది మంది మేనేజర్లు, అప్లైడ్ సైన్సుకు ఏమీ చేయగలగని వారిని వ్యవస్థలో కిచ్చేటట్లు చేశారు. అలాగే సామాన్యంగా, సామాన్యమనే చెప్పాలి. చాలా స్వల్పస్వామి,

- చిట్టి

పాడుగయ్యకు పాట్టి పెళ్ళాం...?

అరెడుగుల రెండంగులాల ఆజానుబాహువు, తేనె కళ్ళ సుందరాంగుడూ మిస్టర్ రెగ్గారి పాట్టి భార్య 'ఒడెటె'కథ యిది.

ఈ అమ్మి హైలు మూడడుగుల రిలంగు లాలు. మోజునడి కట్టుకున్న మొగుడుగారు ముద్దాడాలి అంటే రెండే మార్గాలున్నాయి.

ఎత్తుకుంటే ఈమెను చంకకయినా ఎత్తు కోవాలి లేదా మోకాళ్ళూ ముంతేతులమీదికి వాల నయినా వాలి ముద్దాడాలి!

అన్నట్లు కుబ్జ సుందరి ఒడెటె సతిమణికి ఇష్టాల్లా అధిరుమలకేం కొడువలేదు. 'పాడుగాటి మగాడంటే, నాకెంతో ఇష్టం!' అని దీర్ఘాలు దీర్ఘంగా సాగలాగితూ చురీ చెబుతుందా భామా మణి. "ఇంకో సంగతందోయ్, ఏమో అనుకు నేరు- తొలిమాపులోనే రేగే నావాడని నాక్కావా ల్సిన మగాడు అతగాడేనని ఇట్టే పసిగట్టేశాను" అన్నదామె.

'అన్నట్లు మేమెలా కలిసామా చెప్పలేదు కదూ, నాకింకా గుర్తుంది ఆ సంగతి...' అంది ఒడెటె, ఏడేళ్ళనాటి ఆ విశేషం గుర్తు చేసుకుంటూ-

'కావడానికి నేను 'కుబ్జ' సుందరినే కాని అలాగని నేను తిరగని పార్టీలు, నేను వెళ్ళని సంతకస్తూ లేవు. అన్నిటిలోనూ పాల్గొంటుండే దాన్ని అలాంటి పార్టీల్లోనే ఒకదానో....'

'నేను లోపలికెళ్ళేసరికే సీట్లన్నీ అయిపో యాయి. ఎక్కడ కూచోడమా అని నేను చిత్తరపోతూ నిలుచుండిపోయాను, ఈలోగా అర దుగులపైనున్న ఆజానుబాహువు, మన్మధునే తల

దన్నే నవ మన్మధాకారుడూ అయిన ఓ సుంద రాకారుడు మూడడుగుల ఎత్తున్న నన్ను చూసి ముప్పలపడుతూ 'వెలో బేబీ, కమాన్ సీట్ హియర్' అంటూ నన్ను తన ఒళ్లోకి ఆహ్వానిం చాడు... ఇక అంతే- ఆనాటినుండి మేమూ మా ప్రేమ అలా ముందుకు దూసుకుపోయిందే తప్ప వెనక్కి చూసుకోవాల్సిన అవసరమే కలగలేదు' అన్నదామె.

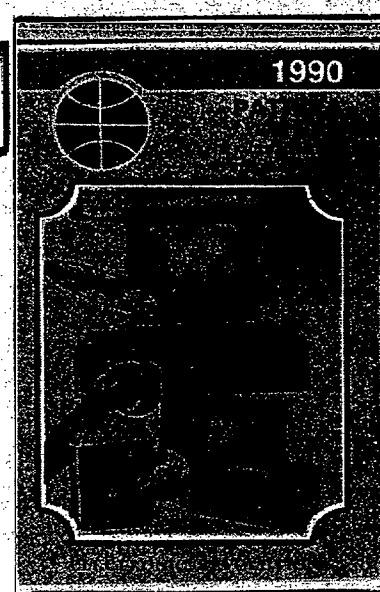
'అంతేలేండి- మేము ఏ రెస్టారెంటుకో వెళ్ళామనుకోండి, అంతా నన్ను ఆయనగారి కూతుర్ననుకుంటారు-మొదట్లో ఆయనా నన్ను అలాగే అప్పడే అడుగులు నేర్చుకున్న చిన్నపిల్లన నుకునే పిలిచారేమో...' అంటూ తన్మయమై పోతుంటుందామె.

ఒడెటె, రేగే ఇద్దరూ అడెలాయిడ్ వెస్ట్ లెక్చర్ డెల్టిన విలండ్ లో ఓ గార్డెన్ పంక్షన్ లో పెళ్ళాది ఒకింటివాళ్ళయ్యారు. అయ్యాక వారికి క్లిష్టపర్ అనే కొడుకూ, లేకెన్ అనే కూతురూ పుట్టారు. చిడ్డలిద్దరూ మామూలుగానే పున్నారు.

మొత్తంమీద పాడుగాయన- పాట్టి పెళ్ళాంల కాపురం బహు గట్టిబంధం వేసుకుని ఆనందంగానే సాగిపోతోంది!

'-జి'

Strike the Stalls soon

A Handy Encyclopedia of G. K.

THE PATRIKA YEAR BOOK IS OF COURSE full of Facts and Figures!
It gives plenty of them.
Important and up-to-date information about the countries of the world.

- Populations
- Natural Resources
- Industrial Production
- Per Capita Income
- Life Expectancy
- Brief Histories
- Flags of the Nations

Social Sciences

- Economics
- History
- Geography
- Political Science

Also On

- Computers
- Pollution
- Nobel Prizes
- Labour & Industrial Law
- Rural Development
- Sports and Games

Physical Sciences

- Chemistry
- Physics

Natural Sciences

- Botany
- Forestry
- Zoology

* More over a useful section on **General Knowledge**
Highly improved over the earlier editions!
This is not all!

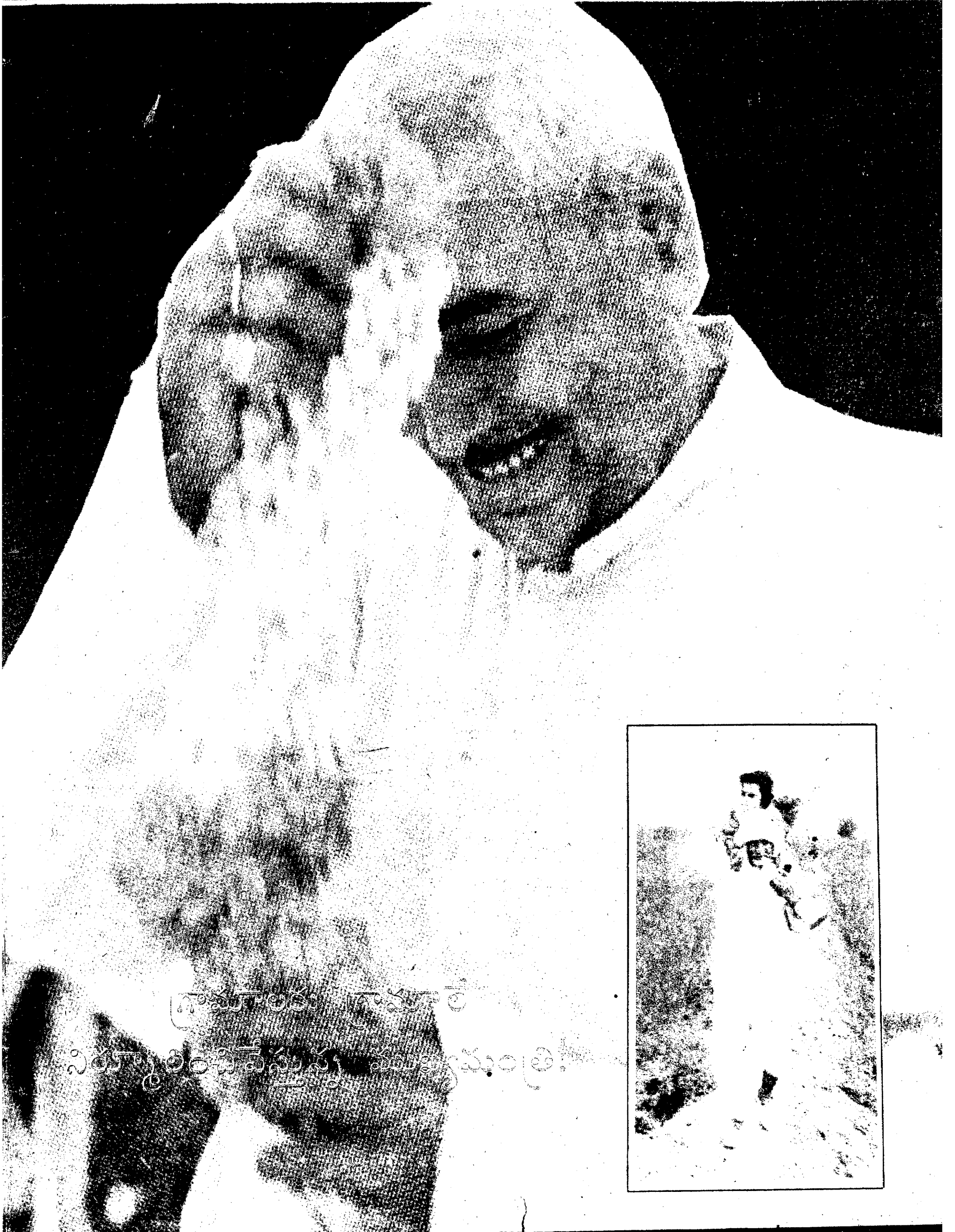
* a large **Question Bank** is provided in the end of the book.
It is particularly useful for the candidates preparing for examinations like IAS, Bank Po's, Service Commissions etc., Essays we have produced though concise are well informative
In one word say it....
A handy encyclopaedia..!!

* Above all the reading matter is electronically set up and printing is by Offset.
The Year Book will be in the market by March 1990.

ANDHRA PATRIKA
Gandhi Nagar Domalguda
VIJAYAWADA-3 HYDERABAD-29

ఆనందం ఆలోచన

ఆంధ్రపత్రిక ఆస్థానము

అనురాధా అను

విద్యాభ్యాసమున ముగియును.

తృణమయమృగంగం

మండేలా.....మండేలా

మండేలా

సువ్యక్త విప్లవరేణ అగ్ని పుష్పానివి...
చెలగే ఉజ్వల కాంతి పుంజానివి...
గుండె గొంతుకు విప్పి నిత్యం నీ ప్రజలు

పాడుకొనే పోరాట గీతానివి...

శ్రేణు జాతీయుల నిరంకుశాధికార

వద మట్టనల కేంద

అనుక్షణం నలిగి పోతూన్న ప్రజలకు

స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాల సుగంధాల్ని

ఊపిరిగా పోయటానికి

వెల్లుబికిన విప్లవ లోవాకెరటానివి...

దివసాలా.....మాసాలా.....కాదు

మండేలా, ఇరువదేడు వసంతాలు

చెరసాల నిర్బంధం పొత్తిళ్ళలో ఒదిగి

'కడలి గర్భాన బడబానలం'లా రాజుకుంటూ.....నీవు.....!

ఇక శుభోదయం ఆనన్నమవుతుంది...

చీకటి గడ్డ మీద పూర్ణ సూర్యోదయం కాబోతుంది

'పారల్' జైలు కలకటాలు వడివడిగా విడిపోతున్నాయి...

జాత్యహంకార ఉక్కు శృంఖలాలు పట్ట పటాలున

తెగివడిపోతున్నాయి.....

వంజరం వదిలిన వక్షేలా.....

స్వేచ్ఛా జీవితంలోకి అడుగుడుతున్నాడు

చండభానునిలా.....మండేలా.....

ఇది స్వర్ణాక్షరాలతో లిఖించబడ్డ సుదీనం.....

ప్రపంచ మానవళి మరవలేని మహోజ్వల సంచలన వర్ణనం....

చిరుహాసాల స్వాగత సుమహారాలతో

అఖండ దిగ్విజయ నవ కేతనాలతో

వివశులై.....ఆనంద పారవశ్యులై.....నర్తిస్తూ....

సుమధుర గీతాలాలిపిస్తూ.....

జాతి.....జాతి యావత్తు తమ జీవితమే నీరాజనంగా అర్పిస్తూ...

అణచివేతకు....వర్ణవివక్షతకు బహదూరంగా

నల్లజాతీయుల కనుచూపై

వెలుగులీనుతూ.....మండేలా.....మండేలా!

-అవనిగడ్డ సూర్యప్రకాష్

అయిన వస్తున్నాడన్న వార్త నలుగురు పంతుకునే నమావరమైంది. వదుగురు ఎగ సినదే వంచనమైంది. వేలాదిగా కదిలివచ్చే సందర్భమైంది.

అయిన గొంతు విప్పితే మూడు లక్షల పుడయాల ఆ గళలయలో స్పందనపొందాయి. అయిన వేదిక మీదికి వచ్చి ఒక్కసారి గాలిలో చేయిల్లి ఇటుకొన నుంచి అటుకొనకు నడుస్తుంటే మైదానమంతా తొలకరికి ఉప్పొంగిన నేలలా లేచి నిలిచి పిలిచింది. అయిన పాలు, అయిన ఆలా వన, అయిన నృత్యం, అయిన మాట-అయిదు సంవత్సరాల నిర్బంధం తర్వాత బహిరంగ ప్రజా వేదిక మీది నుంచి మూడు లక్షల జనాన్ని ఉర్రూతలూగించాయి.

జీవిత కాలంలోనే రెండో అయిన గడ్డర్ ఫిబ్రవరి 20 సాయంత్రం రాజధాని నగరంలో పొందిన అపూర్వ అభ్యుదయమిది. అయిన గురించి రెండు పత్రికలు సంపాదకీయాలు రాశాయి. రెండు పత్రికలు 'అదివారం అనుబంధం' ప్రత్యేక వ్యాసాలు రాశాయి. ప్రతి తెలుగు పత్రికా, తెలుగు నేల మీది ప్రతి ఇంగ్లీషు పత్రికా అయిన గురించి ప్రత్యేక వార్తా వ్యాసాలు రాశాయి, ఇంటర్వ్యూలు చేశాయి.

ఇదంతా ఆనందించవలసిన సంగతే, ఆవ్య నించవలసిన సంగతే. తెలుగుజాతి చరిత్రలో ఒకానొక కవిత, గాయకుడికి ఇంత అద్భుతమైన సన్మానం-అది ప్రజల వైపు నుంచి స్వయంగా-జరిగి ఉండలేదు. ఇతర భాషా సంస్కృతులలోనూ తమ ప్రజల ప్రతినిధులుగా ఇంత బలంగా తమ ప్రజల ఆరాటాన్ని పోరాటాన్ని వ్యక్తీకరించిన వాగ్దేయకారులందరూ గాని ప్రజలు ఇట్లా తమ గుండెకద్రుకున్న వాళ్ళు అరుదే.

అయితే ఈ అంశాన్ని గుర్తిస్తూనే, గౌరవిస్తూనే, గడ్డర్ సాధించిన అసామాన్యతకి నీరాజనాలు పలుకుతూనే, అంతకన్న ముఖ్యమైన అంశం ఒక దాన్ని గుర్తించవలసి ఉన్నది. నిజానికి గడ్డర్ మన ఆ అంశంలోనే ఉన్నది. ఆ అంశాన్ని గుర్తించక పోవడమంటే గడ్డర్ కు అపచారం చేసినట్లువుతుంది.

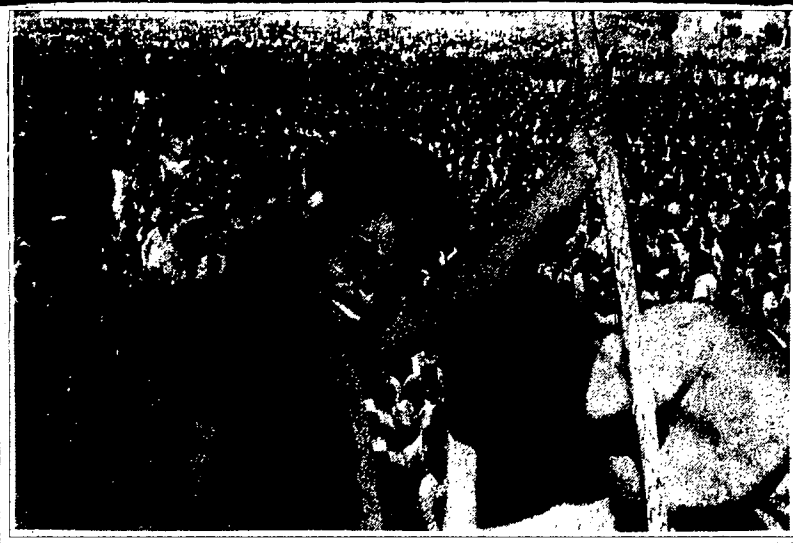
గడ్డర్ కవనంలో, గానంలో, అభినయంలో వారి ప్రతిభావంతుడు. అయిన కవిత్వం నిరంకారంగానూ, విజమైన సౌందర్యంతోనూ ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది. అయిన రాసిన దాదాపు రెండు వందల పాటలు దేనికదే ఆశీర్వాదమై ప్రజల నాలుకల మీద, వాళ్ళు తమ స్వంత వదం అల్లుకున్నట్లుగా, అల్లుకుంటున్నట్లుగా ఒదిగిపోయాయి. జానపద గీతాల్లోని ధార, తార్కికత అయిన పాటల్లో అడుగుడుగునా కనబడతాయి. అవి ఎన్నడగిన సాహిత్యంగా గుఱాలించగలవని, వాటికి ఒక వైపు సాహిత్య గౌరవాన్ని, మరో

వక్కన అంతకన్న మిన్నగా ప్రజా మమేకత్వాన్ని సాధించవచ్చునని గడ్డర్ రుజువు చేశాడు. పాట అనే వనిముట్టుకు ఎంత శక్తి ఉన్నదో చూపడం ద్వారా గడ్డర్ తనకు తాను మేలు చేసుకోవడం మాత్రమే కాదు, తెలుగు భాషకూ, సంస్కృతికీ మేలు చేశాడు. తరతరాలుగా వర్తేసేమల్లో పాటలు కట్టుకుంటూ వీడియంతో, అనామకంగా, అజ్ఞా

దాయంలో శ్రీశ్రీ చేయడానికి ప్రయత్నించిన ప్రయోగాన్నే మౌఖిక సాంప్రదాయంలో అంతకన్న విస్తృతంగా చేసి విజయం సాధించాడు గడ్డర్.

అట్లాగే గానంలోనూ అయిన ప్రవేశపెట్టిన ప్రయోగాలు చెప్పకోదగినవి. ఒక గాయకుడు,

జనగానం జయజయ ధ్యానం

తంగా ఉండిపోయిన అద్భుత వాగ్దేయకారులకు దైర్యసాహసాలనందించాడు. ఆ వాగ్దేయకారులను మ్యూజియం నడుమగా చూసే ఉదారవాద ధృక్పథాన్ని కూడ తోసివేసి, వాళ్ళే నిజమైన సంస్కృతిపరాలని గడ్డర్ చూపాడు. నిజమైన జ్ఞానం, నిజమైన సంస్కృతి ఎక్కడ ఉన్నదో మూలాల నుంచి తవ్వించి చూపాడు గడ్డర్. అందుకే అయిన రాసిన రెండు వందల పాటలు ఒక ఎత్తయితే అయిన ఒరవడిలో వెలువడిన వేలాది పాటలు మరొక ఎత్తు. ఆ వేలాది పాటల కర్తలు పేరున్న వాళ్ళు. నుంచి అనామకుల వరకూ ఉన్నారు. అత్యున్నత విద్యావంతుల నుంచి నిరక్షరాస్యుల వరకూ ఉన్నారు. ఈ అందరికీ కూడ గడ్డర్ నేర్పిన పాఠం ఏమంటే కవనం సులభమైనది. ప్రజలు, ప్రజలే అంతిమంగా జ్ఞానానికి వనరులని అంగీకరిస్తే కవనం సులభం మాత్రమే కాక జీవితంలో భాగమవుతుంది. లిఖిత సాంప్ర

సహకరించే సహాయకులు అనే అంతరాల వ్యవస్థను ఆయన బద్దలు కొట్టాడు. ఫిబ్రవరి 20 ప్రదర్శనలో ఒక్కపాటలోని ఏదేనిమిది పదాలకు ఏదేనిమిది మంది ప్రధాన గాయకులయ్యారు. ఒక పదానికి గాయకుడుగా ఉన్న వ్యక్తి మరో పదానికి సహాయకుడయ్యాడు. ఇది కేవలం ప్రయోగం కాదు, పాటను అతుకులబోంథలా మార్చడం కాదు. గొంతు మీద గొంతు గురించి తరతరాలుగా మనలో ప్రచారమవుతూ వస్తున్న ప్రచురణిటీని సహజంవల చేసింది జననాట్యమండలి. ఒక్క గడ్డర్ కు, ఒక్క నందినీకు, ఒక రమేశకు, ఒక దివాకర్ కు, ఒక్క వెంకటేశ్వర్లుకు, ఒక సంద్యకు గొంతు బావుండడమో, బావుండకపోవడమో అన్నది గీయరాదు కాదు. జనాల ఆశలు పాటలో వెలుకుతున్నప్పుడు, జనం ఆ గాయకుల గొంతులోంచి వెలువడే స్వర సంగమాల్ని తమ గొంతులోంచి వెలువడుతున్నట్లుగానే భావిస్తున్న

వ్వారు స్వర మాధుర్యానికి అర్థం మారిపోతుంది. అట్లా అర్థం మారిపోయింది గమకనే జననాట్య మండలి వేలాది మంది గాయకులను సృష్టించింది. గొంతు గురించి భయపడడం అనేదాన్ని తుడిచేసింది. అవసరం గొంతును కూడ ఇస్తుందని చూపింది. కాయలుగావిన చేతుల నుంచి పూల తోటలు వికసించినట్లు, పుండ్లు పడిన పాదాల నుంచి సురిమెత్తని రహదారులు రూపొందినట్లు, కీచుగొంతుల నుంచి, బొంగురు గొంతుల నుంచి ఆరాల గీతాలు, పోరాట గీతాలు వెలువడ్డాయి. సృష్టికర్తలకూ పంటకూ ఉన్న అనుబంధం జననాట్య మండలికి ఈ పాటలకూ ఏర్పడ్డది.

అభినయంలో గడ్డర్ ది బహుశా మొట్టమొదటి స్థానం. తాను వేదిక మీద కొడుకును పోగొట్టుకున్న తల్లి అవుతాడు. శ్రమ ఫలితం ధ్వంసమైన రైతుకూలీ అవుతాడు. ప్రజల్ని పోరాటానికి ఉద్యుక్తుల్ని చేస్తున్న కార్యకర్త అవుతాడు. అధికార దర్బాన్ని ప్రదర్శిస్తున్న అధికారి అవుతాడు. మృత్యువు సన్నిధిలో జీవరహి వినిపిస్తున్న పోరాట ధీరుడవుతాడు....చేతికి కట్టుకున్న రుమాలు, మీద వేసుకున్న గొంగడి ఒడి అవుతాయి, వీర చెంగవుతాయి, ఎర్రజెండా అవుతాయి.....ఆ విస్తృతి, వైవిధ్యానికి దిగ్విజయం చెందేట్లుగా అభినయిస్తాడు గడ్డర్.

ఈ విస్తృతి, వైవిధ్యమూ ప్రజా కళల నిట్టనూ ఉన్నాయని గడ్డర్ ఈ మధ్యనే ఒక వ్యాసంలో కూడ వివరించాడు. ఇక్కడ కూడా ఆయన అభినయం అనేది ఏదో దైవదత్తమైన, వయ్యక్త ప్రతిభకాదని, అది ప్రజల్లో ఉంటూ ఉన్నదని చెబుతున్నాడు. ఆ ప్రజా సాంప్రదాయాన్ని గ్రహించి, స్వీకరించి, సాధన చేసి మళ్ళీ ప్రజలకు అందించడమే కళాకారుడి కర్తవ్యం.

కవనంలోనూ, గానంలోనూ, అభినయంలోనూ గడ్డర్ సాధించిన విజయాలుగా చెప్పుతున్నవన్నీ నిశితంగా పరిశీలిస్తే వ్యక్తీకర విజయాలు కావనే తెలుస్తుంది. వ్యక్తీకర గడ్డర్ నిపుణుడే కావచ్చు. కానీ అంతకన్న ముఖ్యంగా ఈ మూడు అంశాలలోనూ ఆయన ఎంచుకున్న పద్ధతి ఆయనను ప్రతిభావంతుణ్ణి, ప్రభావశాలినీ చేసింది. ఆ పద్ధతినే తన రాజకీయాలు నిర్ణయిస్తున్నాయని గడ్డర్ స్వయంగానే, స్పష్టంగానే చెప్పుకుంటున్నాడు.

ఆ పద్ధతినీ స్పష్టంగా ప్రజాస్వామిక పద్ధతి అనవచ్చు. గడ్డర్, జననాట్య మండలి కవనాన్ని, గానాన్ని, అభినయాన్ని ప్రజాస్వామికం చేశాయి. ఫిబ్రవరి 20న జరిగినది గడ్డర్ అనే వ్యక్తి మాత్రానికి వీర పూజ కాదు, ఈ ప్రజాస్వామిక జనగానానికి జయ జయధ్యానం!

-కడలి

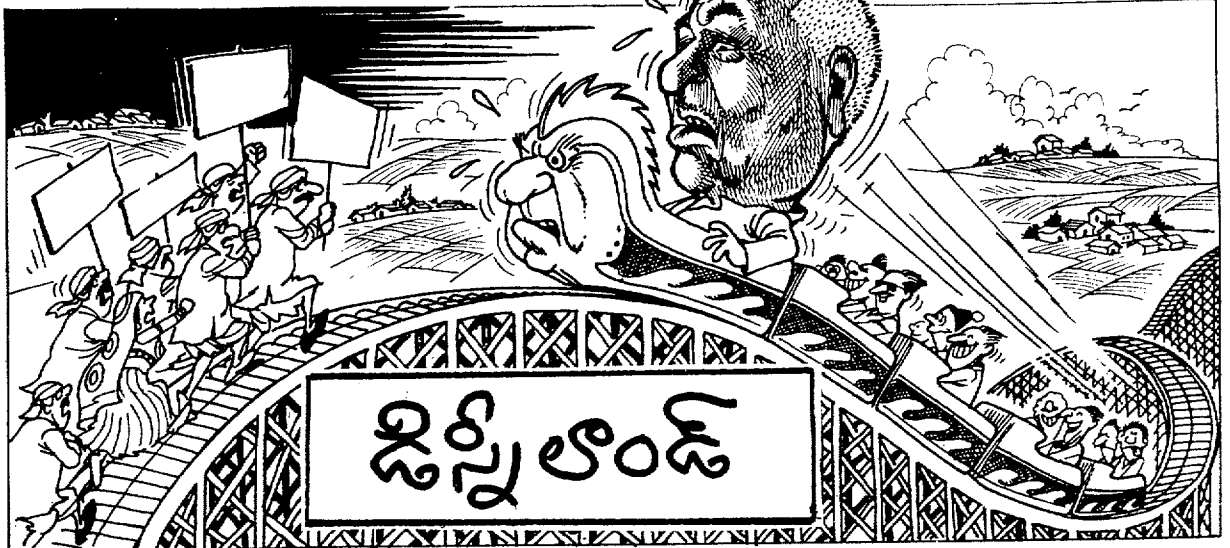
పౌర్యానా రాజకీయాలలో ఉపప్రధాని దేవీ లాల్ పట్టుకూ, ప్రాభవానికి వేళ్లు అతని కుటుంబం పదిలంగా కాపాడుకుంటూ వస్తున్న సాంప్రదాయక రైతువారీ జీవన సరళిలోను, దాని ఇక్షణాలను ఉన్నతంగా పోషించుకు వస్తున్న ఆ కుటుంబ వ్యవస్థలోనూ ఉన్నాయి.

భూమిపై న, భూమితల్లిని నమ్ముకు జీవించే వ్యావసాయక రైతాంగం పైన ఆ కుటుంబంలో గూడుకట్టి వున్న అరమరికలులేని మక్కవ, మమ కారాల మనస్సుందనలోనూ ఉన్నాయి. నిజానికి నిరంతరం రాజకీయాలలో మునిగి తేలుతూవుండే దేవీలాల్ కన్నా, తాత చేతులనుండి నేరుగా కుటుంబ యాజమాన్యం స్వీకరించి నిర్వహించుకుంటూ వచ్చిన దేవీలాల్ పెద్ద కుమారుడు ఓమ్ ప్రకాష్ చౌతాలాకే ఈ సాంప్రదాయక ఇక్షణాలను, స్వభావాన్ని సమర్థవంతంగా కాపాడుకుంటూ వచ్చిన గౌరవం దక్కుతుంది.

అయితే రాష్ట్ర రాజకీయ ప్రధాన పాట నిలోకి తోసుకువచ్చి అధికార బల పరిపేష్టి తుడైన నేటిలా అపరిమితమయిన భూదాహం, ధనదాహంతో విరచిగుతున్నాడు. తండ్రి దేవీలాల్ ముఖ్యమంత్రిగా వుండగానే హర్యానాలోని జిల్లా కేంద్రాలను గ్రామాలను కట్టా చేయవారంబించి భూకబంధుడని పేరుబడ్డ చౌతాలా (ఆహ్లాదవేదిక తే. 17-09-89 ఇప్పుడు రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రి పదవీ బోగంతో భూమిని చాపచుట్టగా చుట్టి వేలాది ఎకరాల సుక్ష్మతాలను కుంటులా సెంటులు ప్లాటులుగావేసి దేశవిదేశీ సంవన్న వ్యాపార వరాలకు తెగ నమ్మడానికి బ్రహ్మాండ మైన పథకం సిద్ధంచేసి రంగంలోకి దిగాడు! దీనికి ప్రపంచ ప్రసిద్ధమయిన డిస్నీ లాండ్ అని పేరు పెట్టాడు. గ్రామాలకు గ్రామాని నిర్మాలించి సంవన్నులు రాజకీయ అవినీతిపరులూ దుష్ట అధికారవర్గాల వారికీ, వారి కుటుంబాలకూ అపూర్వ వినోద విలాసాలనందించే ఓ అద్భుత ప్రపంచాన్ని సృష్టించి పెట్టే ఈ దుర్మార్గపు చర్య మరోమాటలో భారత రైతాంగ జీవితం పైకి ఎక్కు పెడుతున్న అగ్నిబాణం!

చౌతాలా దుష్టవ్యూహాన్ని అక్కడి రైతాంగం చాపుబతుకుల సమరంగా ప్రకటిస్తున్నది. రైతాంగం, రాజకీయ శక్తులూ ఆలోచించుకుని సంఘటిత పడడానికి వ్యవధి ఇవ్వకండా అతిశీఘ్రంగా అమలుజరిపేయడానికి కృతనిశ్చయంతో ప్రయత్నిస్తున్న చౌతాలా అడుగు వెనక్కివేసి మడమ తిప్పకపోతే రైతులు, గ్రామ వ్యవసాయక ప్రజల నాయుధ ప్రతిఘటనను ఎదుర్కొని పతనంకాక తప్పదని వారు హెచ్చరిస్తున్నారు.

నేల తల్లిని నమ్ముకు జీవించే మేము - ఇక్కడి ప్రజల - ఆయుధోపజీవులం కూడా! తరతరాలుగా దేశ రక్షణకూ, సరిహద్దుల భద్రతకూ, ప్రతి కుటుంబమూ ఒక్కమనిషివంటున పైనికుడుగా పంపుతున్న మాకు ఆయుధాలూ, యుద్ధాలూ కొత్తకాదు. తండ్రిలు పైనంగ నుండి రిక్తైరయవచ్చి పల్లెలో నాగలిపట్టితే దిడ్డ ఆయుధం

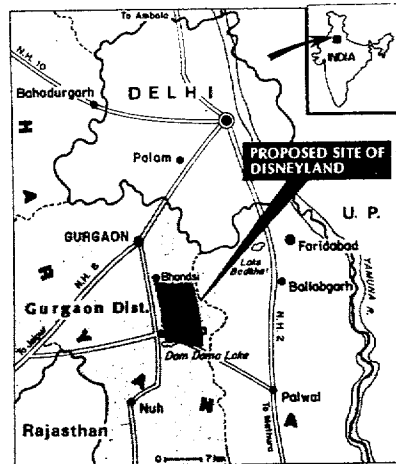

నిరుపేదల గుండెలపైనా సంవన్నుల మౌతలసత్త

పట్టి సైన్యంలోకివెళ్లి నిలబడుతున్నాడు. ఇవాళ తల్లి భూమాతను మానుండి చౌతాలా చెరబట్టడానికే సావనీస్తే సైన్యంలోనూ గ్రామాల్లోనూ వున్న మా పురుషులంతా వచ్చి ఎదిరిస్తారు. ఇళ్లల్లో ప్రశాంత జీవనం సాగిస్తున్న మా స్త్రీలు సైతం విజృంభించి పురుషులతో భుజం కలిపి నిలిచి పోరాడారు. ఏ అధికార శక్తి, ఈ ప్రజావాహినిని అడ్డుకోజాలదు అని వారు స్పష్టంగా ప్రకటిస్తున్నారు.

మొండితనానికి మొరలు వ్యవహారానికి పెట్టింది పేరయిన దేవీలాల్ బిడ్డడు ఇప్పుడే ప్రతిపాదనను వెనక్కుతీసుకోకుండా ముందుకే పోలిస్తే ఇది ఒక్క హర్యానా మరో కాశ్మీరు, మరో పంజాబ్ కావడం తథ్యమని వారంటున్నారు!

చౌతాలా మహాశయుడు తలపెట్టిన ఈ డిస్నీలాండ్ ప్రతిపాదన కొత్తదికాదు. 1986లో అప్పటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం పది కిలోమీటర్ల మేర డిస్నీలాండ్ పేరొకచోట ఏర్పాటు చేయాలని తలపెట్టింది. ఆ తరువాత ఆ భూమి డిస్నీలాండ్ కు అనువుగా లేదని నిపుణులు అభిప్రాయపడడంతో అది చల్లబడింది. కొంతకాలం క్రితం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో "డిస్నీలాండ్" ప్రతిపాదనను అప్పటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు తెచ్చారు. అయితే హర్యానా ముఖ్యమంత్రి శ్రీ దేవీలాల్ ఉపప్రధాని కావడంతో

కాళియైన ఆ స్థానంలో అధికారం పగ్గాలు చేబట్టిన ఆయన కుమారుడు ఓమ్ ప్రకాష్ చౌతాలా అధికారంలోకి వచ్చి రావడంతోనే జారీచేసిన ఉత్తరువులలో ఒకటి ఈ డిస్నీలాండ్!

గుర్గావ్ జిల్లాలో దమదమా సరస్సు దరిన ఇప్పుడు ఈ డిస్నీలాండ్ కు ఎంపికచేసిన భూములున్నాయి. మొత్తం 26 గ్రామాలలోని 28,341 ఎకరాలను ఇందుకోసం భూసేకరణ పరిధిలోకి తెస్తూ జనవరి 7న చౌతాలా ప్రభుత్వం ఆర్డీ

నెన్ను జారీచేసింది. గుర్గావ్ - సోనారోడ్ లో 50 కిలోమీటర్ల మేర ఈ భూములు విస్తరించి వున్నాయి. ఈ భూములపై ఆధారపడి జీవించే సుమారు 2 లక్షల మంది ప్రజలు దినపల్ల నిరాశయులవుతారు. బడులుగా ప్రభుత్వం వారి భూములకు పరిహారం చెల్లిస్తుందని, పునరావాస సౌకర్యాలు కల్పిస్తుందని హామీ ఇవ్వబడింది.

అమెరికాలోని ఓర్లాండ్ లో వున్న డిస్నీ లాండ్ దీనికి ప్రేరణ. దీనిని ఎమ్మ్యూజీఎంఎల్ పార్క్ గా చెప్పవచ్చు. ఇక్కడ సరదా విహారాలు, నీళ్లలో ఆటలు, సఫారీలు, శాస్త్ర సాంకేతిక రోదస్ కల్పనలు, దేశ దేశాల సామాజిక సాంస్కృతిక వాతావరణ దృశ్యాలు వంటి అద్భుతాలు సృష్టించ బడుతాయి. ఇక్కడకు వచ్చిన ఇవన్నీ చూసి అనుభవించిపోయే దేశవిదేశీ సందర్శకుల కోసం మనోరంజకమయిన, మహా విలాసవంతమయిన అద్భుత సౌఖ్య ప్రదమయిన ఏర్పాట్లు, విడుదులు, హోటల్లు సౌకర్యాలు ఏర్పడివుంటాయి. వచ్చిపోయేవాళ్లు ఆ భూతలస్వర్గంలో ఇంద్ర వైభోగాలనే కొల్లగొనిపోవచ్చు!

ఇవన్నీ సమకూర్చడానికి వేయకోట్లకు పైనే ఖర్చుతేలుతూంది. ఇదొక జాతీయ పథకంగా ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయదు. వీటికి టెండర్లు పిలిచి దేశదేశాల వ్యాపారవర్గాల వారికి కాంప్రొమైస్ ఇచ్చి ఏర్పాటు చేయస్తారు. సందర్శకుల సరదాల మీద వారు వ్యాపారం సాగిస్తూ

ప్రభుత్వానికి ఏలా కొంత అద్దె లేదా కౌలు చెల్లిస్తూంటారు. ఆవిధంగా ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయం నాలుసరి రు. 40-45 కోట్లు వుండగలదని అంచనా.

అయితే స్థానికులు దీనిని నమ్మడంలేదు. అమెరికా తరహాలో తలపెట్టిన ఈ డిస్నీ లాండ్ విదేశీయుల పాలబడి ఇక్కడ ఓ ఛందాలపు సంస్కృతి, జీవన సరళికోకూడిన ప్రపంచమూ, వాతావరణమూ సృష్టించబడుతుందని వగ్గవదర్శనలు, బూతు విహారాలు, త్రాగుబోతు సంస్కృతి, అసభ్య జీవనవిధానం వ్యాప్తికి కేంద్రంగా ఇది రూపొందుతుందని వారు అనుమానిస్తున్నారు. దీని ప్రభావం తమ ప్రజల జీవన సరిశివైన తమ స్త్రీల మానవత్వాదలపైన గొడ్డలిపెట్టుగా, తమ సంస్కృతినే కులించివేసే దుష్ప్రకృతిగా ప్రబలగలదని వారు ఆగ్రహిస్తున్నారు.

డిస్నీలాండ్ ప్రాంతంలోని జీవన దృశ్యాలను విదేశీ సందర్శకులకు భారతీయ జీవన సరిశికి ప్రతిబింబాలుగా చూపెట్టడం కూడా ఈ పథకంలో భాగం కావడంతో వారి భయాలు అనుమానాలు ఆధార రహితం కాదనే అనిపిస్తుంది!

ఏదిఏమయినా డిస్నీలాండ్ ఏర్పాటు కానిచ్చేది లేదు అని అక్కడి ప్రజలు జబ్బుచరచి మరి ప్రకటిస్తూండడం గమనించదగ్గది.

పూటకు తికానా లేని నిరుపేదల దేశంలో, పర్యావార ఎంతగా అభివృద్ధి చెందిందనుకున్నా సామాన్యులు ఇంకా చీకటి బతుకులే ఈదులాడుతున్నమాట నిజం. పర్యావారానికి విశాల ప్రాంతాల్లో గ్రామాలకు రోడ్డులేవు. త్రాగేనీరు కరువు. ఎల్లెడ దరిద్రం తాండవిస్తున్నది. విద్యుత్ పథకాలు సైతం సమంగా విస్తరించక జనావాసాల వ్యవసాయ పద్ధతులూ ఇప్పటికీ బహుశంగా వెనుకటి కాలంలోనే సత్త నడకలు నడుస్తున్నాయి.

ఈ రాష్ట్రాన్ని బస్సులాల్లు ఏలారు. భజన్లాల్లు ఏలారు. దేవీలాల్ లూ ఏలుబడి వలకుబడి సాగించారు.

జేకుండ్- బడ్జెట్ సరస్సు మధ్య వదిలి కిలోమీటర్ల మేర దీనికోసం స్తంభ విరేళం చేసి పరిశీలనలు జరిపించారు. అయితే భూగర్భ శాస్త్రవేత్తలు ఆ భూమి అందుకు అనువుగాలేదని తేల్చడంతో అనువైన భూమికోసం అన్వేషణ సాగింది. ఆ అన్వేషణ ఫలితం చివరికి ఆ 'మిట్టి' ఇప్పటి ఈ దమదమా సరస్సు ప్రాంతంపైన విరుచుకుపడింది. దీనిని శాస్త్రవేత్తలు ఆమోదించడంతో ఆ ప్రతిపాదన గత ఏడాది చౌతాల గారి నేతృత్వ సారధ్యంలో పుంజుకుంది. అయితే అది ఈసారి గుర్గావ్- సోనా రోడ్డుమీద 50కిలో మీటర్లకు విస్తరించింది. మొత్తం 26 గ్రామాలలోని

అయితే డిస్పీలాండ్ ఏర్పాటువల్ల పరిసరాల భూముల దరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నా ఈ ముందు జాగ్రత్తచర్య తీసుకోబడిందని ప్రభుత్వం సమర్థించుకుంటున్నది.

చౌతాల ప్రభుత్వం విధించిన ఈ భూసేకరణ పరిధి కూడా లోపభూయిష్టంగాను, విషక్తలోను కనిపిస్తుంది. స్థానిక రైతుల అధీనంలో ఉన్న భూములపై విర్యాక్షణంగా అధికార మొహరు వేసిన చౌతాల ప్రభుత్వం బయట నుండి వచ్చి ఇక్కడ వందల ఎకరాల విశాల క్షేత్రాలను కొన్నవారిని ఈ చట్టం నుండి మినహాయించింది. బోండ్స్ లో ఆకాశహ

స్టేషన్ విలువనే ప్రభుత్వం ఇవ్వజూపుతుంది. కానీ, దేశంలో అన్నిచోట్లా కన్నా ఎక్కువగా పర్యావారాల్లో భూముల అమ్మకాలలో అత్యధిక భాగం 'బ్లాక్ మనీ' ప్రవహిస్తున్నది. ఇక్కడ భూములు రు. 2లక్షల నుండి రు. 6లక్షల వరకు అమ్మకం కొనుగోలు జరుగుతుండగా వాటి రిజిస్ట్రేషన్ విలువ ఎకరం రు. 50వలకు మించి లేదు. అంటే ఎకరం ఆరులక్షల విలువైన భూమిని ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుని రు. 50 వేలు పరిహారం ఇస్తుందన్నమాట!- అన్నిటికీ మించి తరతరాలూ తమకు తిండి పెట్టే వల్లని నేలతల్లిని అమ్ముకోడానికి, వదులుకోడానికి రైతు అంగీకరించడు. 'దానికి బదులు మా ప్రాణాలనునా ఇక్కడ భారపోయడానికి సిద్ధమే'నని ఈ రైతులు శపథం చేస్తున్నారు.

నిజానికి ఈ డిస్పీలాండ్ పథకం ఎందుకు తలపెట్టినట్లు? దరిద్ర భారతం నెత్తిన ఈ భూతలస్వర్గం ప్రజలకు తిండి- బట్ట పెట్టడానికేనా? డిస్పీలాండ్ బదులు మా గ్రామాలకు 'బిజిటీ' (విద్యుత్తు) ఇచ్చి రాష్ట్రాన్ని 'బిజిటీ లాండ్' ఎందుకు చెయ్యరు? అని వారు ప్రశ్నిస్తున్నారు.

ఇంతకీ చౌతాల పథకం స్పష్టం గానే ఉన్నది. ఈ 28వేల ఎకరాలను కారుచౌకగా రైతుల వద్ద ప్రభుత్వం కొంటుంది. వాటిని ప్లాటులువేసి దేశ విదేశాల నుండి డిస్పీలాండ్ విర్యాదానికి తెండర్లు పెట్టే వ్యాపార వర్గాలకు, సంస్థలకు ఎకరం వదిలి ఇక్షలకో, ఆపై నో అమ్మివేస్తారు. లేదా దీర్ఘకాలం అద్దెకిస్తారు. ఈ వ్యవహారంలో భేరసారాల్లో కమిషన్లుగాను, 'విరాళాలు'గాను చేతులు మారే చీకటి ధనం అనేక వేలకోట్లలోనే వుంటుంది. అది ప్రభుత్వ బొక్కనానికి చేరదు.... అని వారు సిగ్గుపెట్టుతున్నారు.

ఇవాళ పర్యావారాల్లోని గుర్గావ్ ప్రాంత రైతాంగం మందుతున్న అగ్నిపర్యంతంలా రగులుతూ వుంది. రాళ్ళతో, కర్రలతో అవసరమయితే ఆయుధాలు చేతబట్టి మా భూమికోసం ఆదా, మగా ఎదిరించి పోరాడుతాం అనివారు ప్రకటిస్తున్నారు. అందుకోసం 'డిస్పీ లాండ్' విరోధి కిసాన్ మోర్చా' పతాకం కింద నమీకృతులవుతున్నారు. యువకులంతా 'రాకే సైన్యంగా' నిర్మాణమవుతున్నారు. స్త్రీలు సైతం సంఘటితపడి ప్రదర్శనలు నిర్వహిస్తున్నారు.

ఇప్పుడు చౌతాల అతి శీఘ్రంగా అమలు జరుగుతున్న ఈ పథకాన్ని అడ్డగిలినది కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక్కటే. ఉప ప్రధాని దేవీలాల్ ను తోసిరాజని ప్రధాని శ్రీ వి.పి. సింగ్ అలాటి చారిత్రాత్మక తీసుకుంటారా అన్నది ప్రశ్న. అయితే విదేశీమారక ద్రవ్యం, రైసన్నులు అవసరపడే ఈ పథకం ఆర్థిక, పరిశ్రమల కేంద్ర మంత్రిత్వశాఖల అనుమతి పొందవలసి ఉంది. ఆ శాఖలను నిర్వహిస్తున్న శ్రీ అజిత్ సింగ్, శ్రీ మధుదండారావు దీనిని విరోధించవచ్చునని ఊహిస్తున్నారు.

దినదినమూ దృఢతరమవుతున్న ప్రజా ప్రతిఘటనకు లొంగి చౌతాల అడుగు వెనక్కి తీసుకోకపోతే పర్యావారాల్లో రైతాంగ సమరం తప్పని స్థితి ఏర్పడుతుందనే చెప్పాలి. అన్నదీ చౌతాలకూ, జనతాదళ్ కు- నెహెరియన్ వాలర్లు, నిక్కిన్ వాలర్ గేట్, రాజీవ్ బోఫోర్డ్ అనుభవాలను కళ్ళముందు మెరిపించటం తద్వారా. దాని దుస్థితిలకు కేంద్రంలో నేషనల్ ఫ్రంట్ ప్రభుత్వం సైతం గురి అయితే ఆశ్చర్యపడనక్కరలేదు.

-జి.వి.యల్.
నరసింహారావు

భూ కబంధుడు చౌతాలకు పర్యావార రైతాంగం హెచ్చరిక!

కాంగ్రెస్ అనీ, జనతా అనీ ఇప్పుడు జనతాదళ్ అనీ... ఎన్ని పేరులు మారినా ఏలుబడి సాగించినదీ, సాగిస్తున్నదీ అంతా వీళ్ళే. 'ఎన్ని ప్రభుత్వాలు మారినా మా నసీబులింతేగా' అన్న విరేధం వైరాళ్యం ఆ గ్రామం గుండెలో, పల్లె పట్టులలో తాండవిస్తోంది.

దేశ రాజధాని ఢిల్లీకి చేరి ఉన్న పర్యావార భూములు వల ప్రాంతాల్లో అమిత విలువ కలవి. భూస్వాములూ, సంపన్నులూ, అవినీతి అధికారులూ, రాజకీయ నాయకులూ, వ్యాపార వేత్తలూ పర్యావారాల్లోని కీలక ప్రాంతాల్లో వద్ద ఎత్తున భూమిని కట్టా చేయడం, కారుచౌకగా కొనివేయడం, వ్యవసాయ క్షేత్రాలూ పరిశ్రమల పేరుతో జెండాలు పాతడం, గూండా సంఘ వ్యతిరేక శక్తుల వైతేలు సైన్యాలును సేకరించుకుని మేపుతూ దురాక్రమణలు సాగించటం- ఇదే ఆధునిక పర్యావార జీవితం!

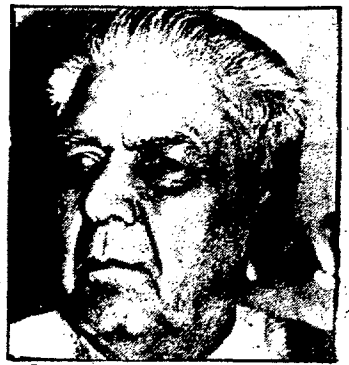
కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాల శ్రీకారం చుట్టిన ఈ భూదోపిడికి, దేవీలాల్ పెద్ద కొడుకు ఓమప్రకాష్ చౌతాల రాజకీయాల్లోకి వచ్చాక చిత్రం పట్టి ప్రోత్సహించాడు. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రి అయిన మరుక్షణం అతడు తలపెట్టిన ఈ డిస్పీలాండ్ భూకట్టాకూ భారీ ఎత్తు భూమి బేరాలకు పరాకాష్టగా ప్రజలు భావిస్తున్నారు!

1986లో బస్సులాల్ ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు మొదట, ఈ డిస్పీలాండ్ పురుగు ఆ బుర్రను దొరికింది. ఆ సమయంలోనే మార

28,341 ఎకరాల భూమి మీద చౌతాల ఇప్పుడు ప్రభుత్వ 'కట్టా'కు తలపెట్టారు.

ఈ భూమి పర్యావారాల్లో ఎక్కడో మారుమూల ఉన్న ఊపర క్షేత్రం కాదు. ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారమే ఇందులో 14,381 ఎకరాలు సుక్షేత్ర మయిన పంట పొలాలు! ఢిల్లీలోని ఇందిరాగాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం నుండి కేవలం అర్ధగంట ప్రయాణంలో ఇక్కడికిచేరుకోవచ్చు.

ఇక్కడ డిస్పీలాండ్ నిర్మాణానికి చౌతాల ప్రభుత్వం ఎందుకు పట్టుబట్టుతున్నది? ఇందుకు రెండు కారణాలు ప్రధానంగా, ఈ ప్రాంత ప్రజలు నిరసనపెట్టారు- అందులో మొదటిది ఈ ప్రాంతం కాంగ్రెస్ కు దుర్భేద్య మయిన ఓటు కోట! చిరకాలంగా వీరు కాంగ్రెస్ పార్టీనే సమర్థించి గెలిచిస్తున్నారు. రెండూ ఈ గ్రామాలన్నీ ఒక్కటి తప్ప 'గుజ్జర్'ల ప్రాబల్యంలోనివే. ఆరిస్తూ గ్రామం ఒక్కటే పీటలో 'జాట్'ల ప్రాబల్యంలో ఉన్నది. 'జాట్'లకూ, గుజ్జర్లకు స్వర్ణలున్నాయి. జాట్ తెగకు చెందిన చౌతాల ఇలా, జాతివైరం తోనూ, రాజకీయ వైరంతోనూ కూడా తమను దెబ్బ తియాలని పూహించి ఎన్ని పట్టు ఇక్కడి ప్రజలు నమ్ముతున్నారు. నిజానికి డిస్పీలాండ్ కు కావసినది. 20వేల ఎకరాల్లో అయినా 28వేల ఎకరాలకు మించి ప్రభుత్వ భూసేకరణ పరిధిలోనికి తేవటం ఇందుకే జరిగిందని కూడా వారు ఎత్తిచూపుతున్నారు.

ర్యాలు, స్థాటులు, భవనాల నిర్మాణకు కొన్న 350 ఎకరాలనూ, జనతాదళ్ నాయకుడు చంద్రశేఖర్ కు ఉన్న వ్యవసాయ క్షేత్రాల్ని, మారుతి కార్త కంపెనీకి గల వంద ఎకరాలను వదిలి ఆ ఊళ్లో రైతుల అధీనంలో గల మిగతా భూములన్నీ మీదా ఆంక్షలు విధించింది. ఇలాంటి ఉదాహరణలు కోట్లాదిగా, చౌతాల మిష్ట సంకల్పానికి విదర్శనలుగా కొట్టొచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నాయి. ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకునే భూములకు పరిహారం ఇస్తామన్న క్లాదాను చేర్చారు. కోరితే బదులుగా వేరే చోట్లా భూములు ఇవ్వడానికి కూడా అంగీకరించారు. అయితేనేం 'వేరేచోట' ఇచ్చే చవిటి భూముల్లోకి వెళ్ళకర్మ మాకేం' అని తిరస్కరిస్తున్నారు.

పరిహారం మాటుకు వస్తే అది మార్కెట్ రేటుకన్నా చాలా తక్కువగా వుంటున్నది వస్తేమే. ఆ ప్రాంతాల్లో అమ్మకాలు జరిగిన భూముల రిజి

శ్రీ జగన్నాథ దేవాలయం

ఆంధ్రకార నిలయాలు అగర్తలా కలయాలు

ఒకప్పుడు త్రిపురలోని దేవాలయాల నిర్వహణలోని వింత నిర్వహణగా వుండేది. పురాతన రాజ్యమైన త్రిపుర గురించి ఒక చారిత్రక గాథ కూడా ప్రచారంలో వుంది. దైవభక్తిగల వారు దేవాలయాలను శ్రద్ధగా నిర్వహించినప్పుడే త్రిపుర భగవంతునితో విలసిల్లుతుందనేది ఆ గాథ. ప్రస్తుతం ఆలయాలు అల్లటూనికి ఆలవాల మైనందునల్లే రాష్ట్రంలో పురోభివృద్ధి పూజ్యం అయిందని భక్తుల అభిప్రాయం.

త్రిపురాసురుడనే రాక్షసుడు పాలించినందు వల్లే ఈ రాష్ట్రానికి త్రిపుర అనే పేరు వచ్చిందని చెబుతారు.

ఈ త్రిపురాసురుడు కూర్చుండి, చక్రపిపా సీతావదంతో ఇతని బారి నుంచి కాపాడమని ప్రజలు శివుడిని ప్రార్థించారు. శివుడు త్రిపురా సుట్టే సంహరించాడు. త్రిపురాసుడికి కొడుకులు లేకపోవడంతో ప్రస్తుతం తమకు పాలకుడు లేడని ప్రజలు శివునితో విన్నవించుకొన్నారు. అప్పుడు శివుడు త్రిపురాసురుని వితంతు బార్యకు పుత్రుడు జన్మించేట్లు వరం ఇచ్చాడు. అట్లా జన్మించిన కుమారుడికి త్రిలోచనుడు అని నామకరణంచేసి శివుడు అతణ్ణి పింఛననాడిమ్మణ్ణి చేశాడు. అతని ప్రజలు భక్తిప్రపత్తులతో మెలగడంపైనే త్రిలోచనుడి విజయం ఆధారపడివుంటుందనికూడా శివుడు నియమం విధించాడు. అందువల్లనే కొన్ని వేల సంవత్సరాల పూర్వమే త్రిపుర అంతటా కొన్నివందల దేవాలయాలు వెలిశాయి.

1947 లో త్రిపుర భారతదేశంలో అంతర్భాగంగా మారేవరకు, త్రిపుర రాష్ట్రంలోని దేవాలయాల నిర్వహణ చక్కగా వుండేది. త్రిపుర మహారాజు వీటి నిర్వహణకోసం ఒక ప్రత్యేక విభాగాన్ని స్థాపించాడు. 1947 లో స్వాతంత్ర్యం తరువాత వీటి నిర్వహణబాధ్యత ప్రజాప్రభుత్వంపై వడింది. దీనితో ఈ ఆలయాల నిర్వహణలో దిగనాసిల్లడం ప్రారంభమయ్యింది. ఈ దేవాలయాలు, జహంగీరు సంపద సైన్యం దండయాత్రలకు తట్టుకొని నిలబడడం వంటివి చెప్పవచ్చు. అయితే ఇవి ఆధునిక లౌకిక వాదుల పేరాశకు తట్టుకొని, నిలబడడంమాత్రం అనుమానాస్పదం.

ఒకప్పుడు ఈ ఆలయాల పేరు మీద అనేక ఎకరాల భూమి వుండేది. దీనిలో చాలాభాగాన్ని స్థానిక వ్యాపారస్తులు, రోడ్లకు ఆక్రమించుకొన్నారు. దీనితో దేవాలయాలకు నిధులు కరువయ్యాయి. ఈ ఆలయాల అర్చకులు దుర్గర దారిద్ర్యంతో బాధపడుతున్నారు. ఆఖరికి కలలోకూడా ఊహించలేనంతటి అవస్థలకు ఈ ఆలయాలు ఆలవాలాలుగా మారాయి. ప్రఖ్యాతి పొందిన నృసింహదేవాలయం అవరణలో కొంత భాగం మూత్రశాలగా మారిపోయింది. త్రిపుర ఇండియన్ యూనియన్ లో అంతర్భాగమైనప్పుడు ముస్లింలకు చెందిన ఒక దర్గాతోపాటు పదిహేడు పుణ్యస్థలాలను మహారాజు నుంచి ప్రభుత్వం తన ఆధీనంలోకి తీసుకొంది. నదీప్రవాహపు కోతవల్ల ప్రస్తుతం దర్గా పడిపోయింది. అగర్తలాలోవున్న శ్రీ జగన్నాథ దేవాలయాన్ని శ్రీ చైతన్యగోడియ మరానికి, శ్రీ ఉమామహేశ్వర్ కాళి ఆలయాన్ని శ్రీమాఅనందమయీ సంఘానికి అప్పగించారు. అగర్తలాలోనేవున్న శ్రీమహాదేవతాలయాన్ని అస్సాం రైఫిల్స్ నిర్వహిస్తోంది. ఈ మూడు ఆలయాలను చక్కనిరీతిలో నిర్వహిస్తున్నారు. ఎంతో చారిత్రక విలువకలిగిన మిగతా పదమూడు దేవాలయాలు దాదాపు శిథిలావస్థలో వున్నాయి. ఈ దేవాలయాల స్థితిగతులపై దర్గాపు జరిపి, తగుచర్యలను సూచించడానికి ప్రభుత్వం డాక్టర్ దామోదర్ పాండా సభ్యుడుగా

ఒక ఏకసభ్యసంఘాన్ని నియమించింది. ఈ సంఘం వెల్లడించిన వాస్తవాలు తీవ్రమైన దిగ్భ్రంశిని కలిగించాయి. ఉదయపూర్ లో వున్న పదహారో శతాబ్దపునాటి శ్రీ త్రిపురసుందరి మందిరం పేర ఒకప్పుడు 168 ఎకరాలు వుండేది. ఆక్రమణలవల్ల ప్రస్తుతం ఈ మందిరం కేవలం పదిహేడు ఎకరాలు మాత్రమే మిగిలింది. దీనిలో కూడా కొంత భాగం అక్రమ ఆక్రమణలోనే వుంది. దేవాలయసిద్ధుల అవినీతివల్ల, ప్రభుత్వాధికారుల అలసత్వం వల్ల లక్షలాది మంది భక్తులు ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారు. ప్రసాదంలో

అగర్తలాలో ప్రముఖ పుణ్యస్థలమైన ఆక్ష్మీ నారాయణ ఆలయంముందు భాగంలో వుండే తోట అడవిగా మారింది. ఈ ఆలయ ఆవరణలోని కొంత భాగాన్ని మున్సిపాలిటీ శాఖ వారు చెత్తకుప్పలు పారచేసే స్థలంగా ఉపయోగించుకొంటున్నారు.

ఆలయం వరండా సేరస్తులకు నిలయంగా మారింది. నిరుడు దైవవిగ్రహం దెబ్బ తింది. గత ఫిబ్రవరి నుంచి ఈ విగ్రహం పూజకే సోమకోలేదు.

శ్రీ జగన్నాథ దేవాలయం

సగం దుకాదారులకు చేరుతుందని, దీన్ని మీరు లాభానికి అమ్ముకుంటున్నారనే ఆరోపణవుంది. దీనివల్ల ప్రసాదం కోసం ఆరు రూపాయలు చెల్లించిన భక్తునికి కేవలం రెండు రూపాయల ప్రసాదమే లభిస్తోంది. ఫలితంగా ఆలయ నిధికి ఒక పైసా కూడా వెల్లడంలేదు.

దీనికన్నా దీనస్థితిలో వున్న దేవాలయం నరసింహదేవ ఆలయం, దుకాణదారులు, గ్యారేజీలు నడిపేవాళ్లు ఎన్నోసంవత్సరాల నుంచి ఈ ఆలయభూమిని ఆక్రమించుకొని తిష్టవేశారు. ప్రహరీగోడమట్టు అనేకదుకాణాలు వెలిశాయి. ప్రజలు గుడిలో నుంచి తమ దుకాణాలకు రావ

ఉమామహేశ్వరకాళి ఆలయం

డానికి వీలుగా కొందరు గోడను బద్దలుకొట్టి దారులు ఏర్పాటుచేశారు. టైర్లు, మోటారు వాహనాల భాగాలను మండపంమీదే నిల్వచేస్తున్నారు. ఇక్కడ దుకాణాల వరిసర ప్రాంతంలో మూత్రశాలలు లేకపోవడంతో, దుకాణాల యజమానులు, దుకాణాల్లో పనిచేసేవాళ్లు, కాతాదార్లు ఆలయ ప్రహరీగోడనే మూత్రశాలగా ఉపయోగిస్తున్నారు. రాష్ట్ర రాజధానిలోని కొందరు ప్రముఖుల అండదండలు ఈ అక్రమ ఆక్రమణ దారులకు వున్నందువల్ల వీరి విషయంలో తాను అశక్తుడనని ఆలయ అర్చకుడు చెప్పాడు.

అగర్తలాపున్న బుద్ధమందిరం అద్భుతమైన భవనం. ఒకప్పుడు ఇక్కడ అందమైన తోట వుండేది. ఆ తోట ఇప్పుడు సంఘ వ్యతిరేక శక్తులకు ఉద్యానవనంగా మారింది. భవనం మీటలునారి, వర్షపునీరు మందిరంలోనికి ప్రవేశిస్తోంది. కొద్దిసంవత్సరాలలోనే ఈ పుణ్యస్థలం ఆనవాళ్లు కూడా మిగులకపోయినా ఆశ్చర్యంలేదు. ఆలయాలను వచ్చే ఆదాయం తక్కువే. ప్రజలకు ఇంకా దైవభక్తివున్నా, వీరి కానుకలు దేవాలయాలకు ఉపయోగపడడంలేదు.

ఎందుకంటే భక్తుల డబ్బు దుర్గాపూజ, కాళీపూజ, విశ్వేశ్వరపూజ తదితర పూజలు నిర్వహించే సంస్థలకు పోతున్నది. దేవాలయాలలో జనమూహాగా కానుకలు సమర్పించుకొనే సామాన్య భక్తకోటికి దీనివల్ల ప్రత్యామ్నాయ మార్గం దొరికిందని ప్రభుత్వం నియమించిన సంఘం సభ్యుడు పాండా వ్యాఖ్యానించారు. దేవాలయాల నిర్వహణకోసం రాజుల కాలంలో వున్న దాన దేవార్చన విభాగాన్ని తిరిగి పునరుద్ధరించాలని పాండా సిఫారసుచేశారు. ఈ విభాగానికి హిందూమత భక్తుడు, సత్సర్వవ్రత, నీతి వున్న వ్యక్తిని అధ్యక్షుడిగా నియమించాలి అని పాండా అన్నారు. ఆలయాలను సక్రమంగా నిర్వహించడానికి నిర్దిష్టప్రమాణాలను నిర్దేశించి, అక్రమ ఆక్రమణదారులను తొలగించడానికి ప్రభుత్వానికి వీలుకలిగించే చట్టసవరణలను తీసుకోవాలని ఆయన సూచించారు. అర్హతకలిగిన యువకులకు శిక్షణిచ్చి, వారిని అర్చకులుగా నియమించే అధికారం ప్రభుత్వానికి వుండే విధంగా కూడా శాసనాలు చేయాలని ఆయన సిఫారసుచేశారు.

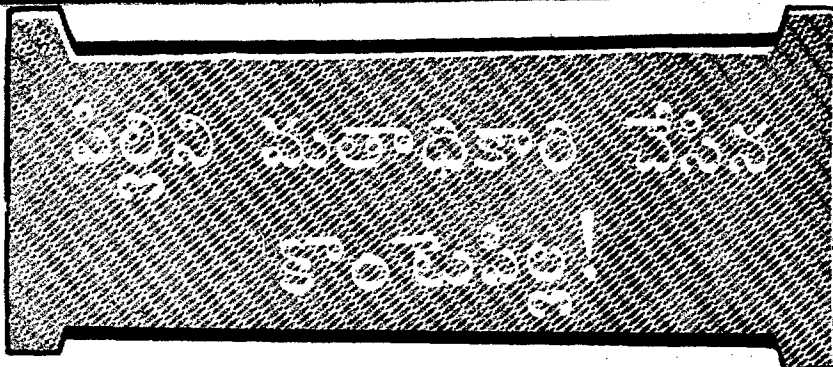
ఆలయ ఉద్యోగులకు వేతన వ్యవస్థను రూపొందించాలని కూడా పాండా తన నివేదికలో చెప్పారు. ప్రస్తుతం దేవాలయాలకు ఇన్నాన్సు నెలవారి గ్రాంటులో ఎక్కువభాగం సిట్టుంది జీతాలకే శుక్రుచేయవలసి వస్తోంది. ఆలయాల సక్రమనిర్వహణతో త్రిపుర పురోభివృద్ధి నేరుగా ముడిపడి వున్నదని దైవభక్తులను పాండా తన నివేదికలో పరోక్షంగా పాపురించారు.

-కనకమేడల

జగన్మోహనరావు

‘మ్యాక్, మ్యాన్’ అంటూ ఎలుకలను వదుతూ తిరిగే పిల్లి ఎక్కడయినా మతాధికారి కావడం విన్నారా? కాని అలాటి ఓ ‘పవిత్ర’ పిల్లి టెన్సెస్ రాష్ట్రంలో నిజంగానే వుంది. దానిని పాదర్ గా నియమిస్తూ ఓ క్రిస్టియన్ చర్చి జారీ చేసిన అధికార పత్రంకూడా ఆ పిల్లి చేతుల్లోనే ఇక్కడ ఫోటోలో మీరు చూడవచ్చు!

టెన్సెస్ రాష్ట్రంలోని స్టీలాండ్ నుండి నని చేస్తున్న ఒక క్రిస్టియన్ పండ్ల యున్న

బామాలోని హంట్స్ విల్లెజ్లో ఓ ప్రముఖ వ్యాపార సంస్థకు ‘అద్యక్షిణీ’ కూడా అయిన కేథలిక్ తన పెంపుడు పిల్లి ‘టెన్సీ’ పేర ఆ మత సంస్థకు ఓ దరఖాస్తు వంపింది. మత ప్రచారకుల వియో మకానికి ఉద్దేశించిన ఆ దరఖాస్తుపాఠంలో ఆమె ఏ విషయమూ దాచలేదు. పేరు అన్న చోట ‘టెన్సీ’ అని రాసింది. పుట్టిన తేదీ రాయాలన్నచోట టెన్సీ పుట్టిన తేదీ ‘ఏప్రిల్ 2, 1988’ అనే వివరించింది. తెలిసిన ఇద్దరు పెద్దమనుషులపేర్లు అన్న చోట అలబామాలోని ఇద్దరు మత గురువుల చిరునామాలిచ్చింది. ఇచ్చి ఊరుకోలేదు. ఆ కొంటెకత్తె- మతగురువులిద్దరినీ కలిపి ‘అయ్యో టెన్సీ ఎవరూ? అని ఎవరేనా మిమ్మల్ని అడిగితే అది కేథలిక్ పెంపుడు పిల్లి అని చెప్పండి’ అని కూడా చెప్పింది.

అయితే ఆ మత సంస్థ వారు ఆ రకమయిన చిల్లర పనులకోరిక పోలేదు. టెన్సీ వయసు ఎంత అని చూసుకోలేదు. మంచి చెడ్డలూ మత గురువులను అడిగి తెలుసుకునే తలవేసి కూడా ఎందుకులే అనుకున్నారు. దరఖాస్తుతో కేథలిక్ వంపిన 20దాండ్ల వాటను జమ చేసు కుని టెన్సీని మత ప్రచారకుడుగా నియమిస్తూ అధికార పత్రం జారీ చేసేశారు.

ఆ మత సంస్థనిలా బోసులోకి వచ్చేసిన కేథలిక్ ఇవ్వకు పకపక నవ్వుతూ ‘ఏం? మా టెన్సీయే తిసిపోయిందా? రోజూ చర్చిలో ఎలు కల్ని పట్టి కూర్చోబెట్టిమరి మత బోధనలు వినిపిస్తుంది. కాకపోతే ఆకలేసి నవ్వుదుల్లా ఒకో దానిని నెమ్మదిగా ఆరగిస్తూ మరీ బోధిస్తుంది లేండి- ఇవ్వకు పిళ్ళంతా చేస్తున్నదేగా....’ అనేస్తున్నది.

ఇంతా పత్రికలకెక్కాక కుడితిలో పడ్డ ఎలుక చందమయిన ఆ చర్చి అధ్యక్షుడు రెవె రెండే హెచ్. రిచర్డ్ హోల్ గారు ఇదెక్కడి గోలరా బాబూ, ప్రతి అస్తికేషన్ పెంటా పెళ్ళి ఎక్కడ దర్బాస్తు చేయగలం. అయినా లోకంలో ఇలాంటి గడుగ్గాయి పిల్లలూ, వాళ్ళకు దరఖాస్తులు పెట్టే పిల్లలూ వుంటారని అనుకుంటామా.... అంటూ సుదురు బాదుకుంటున్నారు.

—సి.

టెన్సీ క్రిస్టియన్ చర్చి అండ్ మినిస్ట్రీయల్ అసోసియేషన్ లో అక్రమ వ్యవహారం జోరు

పాచ్చిందని, అనర్బలను, అయోగ్యులను మత ప్రచారకులుగా పైకెత్తుతున్నారని నిరూపించడా

నికి కేథలిక్ కల్లెగన్ అనే ఓ అందాల బొమ్మ చూ రసవత్తరమయిన కథ నడిపించింది. అల

రామానందసాగర్ టెలివిజన్ సీరియల్ “రామాయణ్”ను అనుకొన్న దానికన్నా ఎక్కువ సార్లు ఎందుకు పాడిగించారు? ఆ సీరియల్ నిర్మాతకు, హీరో అయిన అరుణ్ గోవిల్ కు కాంగ్రెస్ (ఎ)తో కల సన్నిహిత సంబంధాలే దీనికి కారణమా?

ఇతరుల కార్యక్రమాల కన్నా ప్రణయ్ రాయ్ “పరల్ దిన్ పీక్” కార్యక్రమానికి మూడురెట్లు డబ్బు ఎందుకు ఎక్కువ ఇస్తున్నట్లు?

మండీమాన్ (దూరదర్శన్ ప్రధాన కార్యాలయం) ఎదుర్కొన్న ఇబ్బందికరమైన ప్రశ్నల్లో ఇటువంటి ప్రశ్నలు ఎన్నో వున్నాయి. అయితే దూరదర్శన్ అధికార యంత్రాంగం ప్రస్తుతం పెద్ద ఎత్తున ప్రక్షాళన కార్యక్రమానికి గురికా బోతోంది. చాచా కార్యక్రమాల ప్రసారానికి అనుమతి ఇచ్చిన అధికారులపై ప్రభుత్వం క్రమశిక్షణా చర్యలు తీసుకోబోతోంది. మండీమాన్ లో భాగీ ఎత్తున జరుగుతున్న అవినీతి కార్యకలాపాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చాయి.

సీరియల్స్ ప్రసారానికి అనుమతి ఇచ్చిన అధికారులు ఇక్కడ కొద్దీ రూపాయలను ముడుపులుగా స్వీకరించినట్లు తెలుస్తోంది. దూరదర్శన్ పనితీరుపై ప్రభుత్వానికి పూర్తి అవగాహన వున్నదని, పరిస్థితిని చక్కదిద్దే చర్యలను ప్రభుత్వం తీసుకొంటుందని కేంద్ర సమాచార, ప్రసారాల శాఖ మంత్రి శ్రీ పి. ఉపేంద్ర బెంగు తూర్పులో ఇటీవల విలేజరులతో మాట్లాడుతూ చెప్పారు. సదమూడు భాగాలు కల సీరియల్ కు అనుమతి ఇవ్వడానికి సంబంధిత అధికారులు ఏడు నుంచి ఎనిమిది ఇతర రూపాయల వరకు డిమాండ్ చేసే వారని మండీ మాన్ లో నని చేస్తున్న కొందరు చెబుతున్నారు. ఈ విషయాన్ని ఉపేంద్ర దృష్టికి తెచ్చినప్పుడు ఇది నిజమేనని ఆయన ఒప్పుకొన్నారు. అయితే ఏదేనిమిది ఇతర రూపాయలు అన్న లెక్క సరైనది కాదని అన్నారు. “మాకు అందిన సమాచారం ప్రకారం ఒక సీరియల్ కొచ్చే లాభంలో పాతిక శాతం అధికారులు వాటాగా తీసుకొనే వారు”

దూరదర్శన్ అధికారుల ద్రవ్య దృష్టి

అని ఉపేంద్ర తెలిపారు. అయితే ఈ పరిస్థితి రాజీవ్ గాంధీ ప్రభుత్వ పాయాంలో మాత్రమే

వుందని, దీనిని చక్కదిద్దడానికి తాను చర్యలు తీసుకొన్నానని కూడా ఆయన స్పష్టం చేశారు. “దూరదర్శన్ లో ప్రసారం కాకుండా ప్రభుత్వం చాలా సీరియల్స్ నిలిపివేయడంతో, వీటి అనుమతి కోసం ఏ విధంగా డబ్బు చెల్లించారు అన్న అంశంపై రకరకాల కథలు బయటికి వస్తున్నాయి.

తాము ఇచ్చిన డబ్బు తిరిగి పొందడం కోసం ఈ సీరియల్స్ నిర్మాతలు అన్ని విషయాలను బయటపెడుతున్నారు” అని ఉపేంద్ర చెప్పారు.

మండీమాన్ లోపల జరిగే విషయాలు తెలిసిన వ్యక్తుల కథనం ప్రకారం ఈ డబ్బును వదిలించి అధికారులు పండుకొనేవారట. వీరికి రాజకీయపరమైన అండదండలు వుండడంతో వీరి అవినీతి కార్యకలాపాలు యథేచ్ఛగా కొనసాగాయి. సీరియల్స్ కు అనుమతి ఇవ్వడం ద్వారా వచ్చిన డబ్బుకొన్ని కోట్ల రూపాయలు పుంటుందని, అందువల్ల వలుకుబడి గల రాజకీయ నాయకులకు దీనిలో కొంత భాగం దక్కి పుంటుందనే విషయాన్ని తోసిపారవేయలేమని ఈ వర్గాలు తెలిపాయి.

అవినీతికి పాల్పడిన అధికారులపై ప్రభుత్వం ఎటువంటి చర్యలు తీసుకొంటుందనేది ఇప్పుడున్న ప్రశ్న. దీనికి సంబంధించి ఉపేంద్ర ఏమీ వివరాలను తెలియజేయవ్వలేక, దీనిపై ప్రభుత్వం విచారణకు ఆదేశించవచ్చునని అనుకొంటున్నారు. ఈ విచారణ బాధ్యతను సి.పి.ఎ., అదాయపు పన్ను అధికారులకు అప్పగించే అవకాశం వుందని కూడా భావిస్తున్నారు. ఫిబ్రవరి తరువాత దూరదర్శన్ లో ప్రసారానికి అనుమతించిన అన్ని సీరియల్స్ ను సమీక్షించడానికి ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసినట్లు ఉపేంద్ర తెలిపారు. దీని కోసం ప్రభుత్వం ఒక సమీక్షా సంఘాన్ని నియమించింది. ఇప్పటికే అనుమతి పొందిన సీరియల్స్ నే కాక, ప్రసారానికి సిద్ధంగా వున్న సీరియల్స్ కూడా ఈ సంఘం సమీక్షిస్తుంది. అయితే భవిష్య

త్తులో ఇటువంటి అవినీతి కార్యకలాపాలు వున్నరా వ్యతం కావని చెప్పలేమని ఉపేంద్ర అన్నారు. సమీక్షా సంఘంలోని సభ్యులు కూడా మానవులే కదా! అని ఉపేంద్ర వ్యాఖ్యానించారు. అయితే భవిష్యత్తులో సీరియల్స్ ను ఎంపిక చేయడంలో అర్హతనే ప్రాతిపదికగా తీసుకొంటామని ఆయన దూరదర్శన్ ప్రేక్షకులకు హామీ ఇచ్చారు.

దూరదర్శన్ పట్ల ప్రభుత్వం అవలంబించు నున్న కొత్త వెళ్లి పల్ల ఇబ్బందుల్లో పడే సీరియల్స్ లో “ది స్పోర్ట్స్ అండ్ టీవీ న్యూస్ లైన్” ఒకటి. ఎందుకంటే ఈ సీరియల్ నిర్మాత-దర్శకుడు అయిన సంజయ్ ఖాన్ కు పూర్వం అధికారంలో వున్న కాంగ్రెస్ (ఎ) పార్టీకి సన్నిహిత సంబంధాలు వున్నాయి. అంతేకాకుండా భగవాన్ గిద్దాని రాసిన నవల ఆధారంగా తీసిన ఈ సీరియల్ హిందూమత సంప్రదాయవాదుల విమర్శలకు గురి అయ్యింది. దీన్ని ప్రసారం చేస్తే ఆందోళన తప్పదని వీరు దూరదర్శన్ ను హెచ్చరించారు. టీవీ సుల్తాన్ వరమత సహనము, లౌకిక భావాలు కల రాజుగా ఈ సీరియల్ లో చూపినందుకు బి.జె.పి. కూడా దీని ప్రసారాన్ని వ్యతిరేకిస్తోంది. ఈ సీరియల్ గురించి ఉపేంద్రనే ప్రశ్నించగా, “ఈ సీరియల్ చరిత్రను వర్ణించిందని పేర్కొంటూ అనేక పిర్యాదులు ప్రభుత్వానికి అందాయి” అని చెప్పారు.

మైసూరులోని మూడీయోలో ఈ సీరియల్ మాటింగ్ సమయంలో జరిగిన మోర అగ్నిప్రమాదంలో మరణించిన ముప్పైమంది కళాకారులకు చెందిన కుటుంబాలు తమకు ఎటువంటి సత్కరణలకు ఇంత వరకు అందలేదని పిర్యాదు చేశాయి. సంజయ్ ఖాన్ ఏ క్షణంలో ఈ సీరియల్ ను ప్రారంభించాడో కాని అడుగుడుగునా దీనికి అవరోధాలే ఎదురు అవుతున్నాయి.

—సి.వి.ఆర్.ఎం.

గాంధీ

అమెజాన్ అడవుల్లో దొరికిన అల్లరి తలకాయ!!

నూట ఇరవై ఏళ్ళనాడు అమెజాన్ అడవుల్లో దొరికిన ఓ మనిషి తల గమ్మత్తులు చేస్తోందని, గీతలు మార్చేస్తోందని చెబుతున్నాడు హెరాల్డ్ గ్రీమ్ స్టీడ్. ఈ తల తన తలనెప్పుడు దొర్లిందో అని క్షణ క్షణం భయంగా బతుకుతున్న ఈ గ్రీమ్ స్టీడ్ కళాఖండాలను సేకరించడంలో సరదాలున్న ఇంగ్లీషు మనిషి!

ఇంతకీ ఈ పెద్దమనిషికి ఈ తలను ఓ జర్మన్ స్నేహితుడు ప్రెజెంట్ చేశాడు. 'అహో, ఇదొక అపురూప కళాఖండమే'నని మురిసిపోయి దాని కథాకమామీనా, పుట్టుపూర్వోత్తరాలను తవ్వకం చేసిన గ్రీమ్ స్టీడ్ కు ఆ తల అనలు చరిత్ర తెలిసేసరికి పై ప్రాణాలు పైనే ఎగిరిపోయాయి!

మానవ పుర్రెలను అన్వేషించే వాళ్ళదగర నుండి స్వీడన్ కు చెందిన క్రిస్టియన్ అల్ఫ్రెడ్ సన్ 1870లో ఈ తలను ముచ్చటపడి కొనుక్కున్నాడు. కొన్నవాడు అదొక అద్భుత వస్తువుగా అందరికీ చూపించేందుకు తన డ్రాయింగ్ రూమ్ లో టేబుల్ మీదే వుంచుకున్నాడు. ఆ టేబుల్ మీద పడేళ్ళపాలు పెడచి విప్పకుండా కుదురుగా కూచున్న ఆ తలకాయ ఓ రోజు అలో ప్సన్ ను పిలిచి చెప్పింది- 'నీకున్నదంతా అమ్మేసి నాకా వ్యాపారంలో పెట్టేయ'అని!

చచ్చిన తల పెడపులు పిప్పి వలకరించడం, సలహాలివ్వడం చూశాక అల్ఫ్రెడ్ సన్ కు అది కలో నిజమో తెలిలేదు. అయినా తెగించి యావ దాస్తినీ అమ్మి షిప్పింగ్ లోకి దిగాడు. షిప్పింగ్ వ్యాపారంలో అతడు రోజుల్లోనే కోట్లకు అధిపతియై స్వీడన్ లోకెల్లా కుబేరుల్లో కుబేరుడై కూచున్నాడు.

ధనం మేటలువేశాక అల్ఫ్రెడ్ సన్ కు యిక ఆకాశమే హద్దయింది. అప్రికా అందాలు తనివి తీరా చూడాలని అతడు ఆఫ్రికావెళ్లాడు. కర్మకాలి (?) అతన్ని అక్కడి సరదాకులు చంపి తినేశారు!

ఈ తరువాత ఆ తల ఎలాగో కళాఖండాలను సేకరించే ఆర్డర్ మెకెలాన్ గారిదగరకు అమెరికా చేరింది. అక్కడా అది ఊరుకోలేదు. కారుల పరిశ్రమకు అవసరమయిన అతిముఖ్యమైన ఒక 'ట్రేక్' డిజైన్ ఎలావుందాలో ఆ తలకాయ

ఆర్డర్ కు చెప్పింది. ఆ డిజైన్ తో కారు ట్రేక్ ను తయారుచేసి ఆర్డర్ అపార ధనం ఆర్జించాడు. అయితే అతడూ ఓ రోజు ఉన్నట్టుండి తన కారు ట్రేక్ పెయిలయి ప్రమాదంలో దుర్మరణం పాలయ్యాడు.

ఈ తరువాత అది జర్మనీకి చేరింది. అక్కడ గెర్హార్డ్ అనే పెద్దమనిషి. ఆఫీసర్ లోకి వచ్చింది. 'అద్యామీ, గెర్హార్డ్! నువ్వు పలానా లాటి బిల్కెట్టు కొని చూడు! నీ అద్భుతం తిరక్కపోతే బబ్బు!' అని ఓ రాత్రి ఆ తల సలహా ఇచ్చింది.

ఇంకేం, గెర్హార్డ్ అనే ఆ పెద్దమనిషి ఆ లాటి బిల్కెట్టుతో అపార ధనరాసులను గెలుచు కున్నాడు. అయితే ఆ సంతోషం అనుభవిద్దామని భూలోక స్వర్గం స్వీట్టుద్దాండుకు వెళ్ళి అక్కడ ఓ అగ్నివర్షతం భగభగలలో చిక్కి నేరుగా స్వర్గం చేరిపోయాడు.

ఆ తరువాత ఎన్నోళ్ళు ఎక్కడున్నదో ఏమో గాని ఈమధ్య ఈ హెరాల్డ్ గ్రీమ్ స్టీడ్ గారి ఖాయిదాలోకి అది వచ్చింది. సరదాకొట్టి దాని చరిత్ర తవ్వకం తీసి వెంటెల్లైన గ్రీమ్ స్టీడ్ ఇప్పుడు దానిని వించేయడానికి హాలివుడ్ ప్రెరైటివో తున్నాడు. ఎక్కడన్నా పారేసినా, లేదా ఏ క్రికాన్స్ దాని మూలలకు లొంగి ధనం సంపాదించుకున్నా తన చావు ఖాయం అని అతనికి చాగా భయం పట్టుకుంది. ఆయనపైడు ఆ అల్లరి తలకాయను మంచి బచ్చీ బవల్ లో మట్టి, ఓ సాగులోపల దాచిపెట్టేశాడు. అయినా అది ఊరుకోడంలేదట.... ఆలోచలనుండే, రాత్రిల్లో అది స్టాక్ మార్కెట్ 'టిప్పి'లు గుసగుసలుగా వినిపిస్తూ వేదిస్తున్నదట. 'షిక్షణాన దాని మూలలకు లొంగిపోతానో ఏంటో.....' అని గ్రీమ్ స్టీడ్ గారు ఒకటే దిగులు!

అనంత ధనరాసులకు అధినాథులనడేసి, వాటిని అనుభవించేలోగానే వాళ్ళను పాతమాక్చే ఈ అల్లరి తలకాయ నుండి గ్రీమ్ స్టీడ్ గారు ఎన్నోళ్ళు అలా తప్పించుకోగలరంటారు!?

'-29'

మనదేశం అనాదిగా క్రీడల పుట్టినిల్లు అని మన ప్రాచీన గ్రంథాలు, పురాణ గాథలు తెలుపుతున్నవి. వాటి పులులు తిరగేసి చూచుకు మనకు ఆధునిక నాగరికత అడ్డు తెర అయినది. ప్రాచీన ధనుర్విద్య ఆధునిక 'ఆర్మర్'గా మారినది. కొర్రపులు, పాండవులు బాల్యంలో ద్రోణాచార్యుల వద్ద ధనుర్విద్యలో క్షిణ్ణ పొందారు. విలువిద్యలో సవ్యసాచి అగ్రగామి. మత్స్యయుంత్ర చేదనం, ఖాండవ దహనం, అంశవయ్యపై భీష్ముని నీటి దప్పిక తీర్చడం వంటి ఘట్టాలు ధనుర్విద్యలో అతని ప్రతిభ వర్ణించబడినవి. మహా భారతంలో మరొక ఘట్టములో బావితో పడిన బంతిని బాణంతో కొట్టి వాటి పరుసతో బయటికి తీసిన వైసం వివరించబడింది. పూర్వ కాలంలో విలువిద్య అభ్యసించిన వారు అరుదు. ప్రాచీన కాలములో వేటాడి ఆహారము సేకరించుటకు విలువిద్య ఉపయోగపడేది. తత్కాల కాలములో యుద్ధ సమయంలో సైనికులు విల్లులతో పోరాడేవారు. పాశ్చాత్య దేశాలలో గ్రీక్, రోమన్లు, రెడ్ ఇండియన్లు ధనుర్విద్యలో ప్రతిభ కలిగి యున్నట్లు చరిత్ర ఆధారాలు యున్నవి. సత్య భామ విలువిద్యలో మేటిగా పురాణాలు చెప్పుచున్నవి.

విలువిద్య మానవుడు అభ్యసించిన మొదటి క్రీడ. సుమారు ఏబైవేల ఏళ్ల క్రితం విల్లు ఉపయోగము అనాది మానవుడు కనిపెట్టి వాడుట గురించి ఆధారాలు యున్నవి. మనిషి రూపాం దించిన ఆయుధములలో ప్రథమ మయినది విల్లు. దాని ఆకారము మొదలలో కర్రను వంచి సులభముగా ఉపయోగించుటకు అనువుగా రూపొందించారు. ఇప్పటికీ భిల్లులు, గిరిజనులు ఇటువంటి విల్లులు ఉపయోగించుట కలదు. ప్రథమములో చిన్నగా యున్న విల్లుకన్న పొడగు విల్లువలన చాలా దూరము బాణము వంపవచ్చునని తర్వాత కాళములో తెలుసుకున్నారు. క్రీ.పూ. 2500 నాటికి మన దేశంలో విల్లు వాడకం జరిగినట్లు ఆధా

రములు లభించాయి. జంతువుల కొమ్ములలో బాణం పెట్టి విల్లులా గిరిజనులు ఉపయోగించుట కలదు.

ఇప్పటికీ చరిత్రకు లభించిన ఆధారములన నుసరించి మన ప్రాంతములో ఉపయోగించబడిన పొడగు ఆకారము కలిగిన విల్లు ఆ నాటి ఇంగ్లీషు వారు వాడిన విల్లు వల్ల యుండేదట.

మధ్యయుగంలో విలువిద్యలో ప్రాచీన్లుగా లిగిన వారిని గౌరవించడం, నాయకునిగా ఎన్నుకొనుట జరిగింది. రాజులు విలువిద్యలో క్షిణ్ణ పొందేవారు. యుద్ధములో, వేటకు, కాలక్షేపానికి, మగతనము ప్రదర్శించుటలో విల్లు ఉపయోగము ఎంతో యుండేది. పురుషులు విల్లును

అలంకారముగా ఎప్పుడూ తీసుకొని వెళ్లేవారు.

రామాయణం, మహా భారతంలో విల్లు ఉపయోగించుట గురించి వర్ణించబడినది. మొగలాయి రాజుల కాలంలో విల్లుతో పోరాటం స్థానములో కత్తులతో యుద్ధములు చేయుట జరిగినది. ఆంగ్లేయులు మన దేశంలో అడుగు పెట్టుటతో విల్లు వాడకం ప్రాముఖ్యత క్షీణించింది.

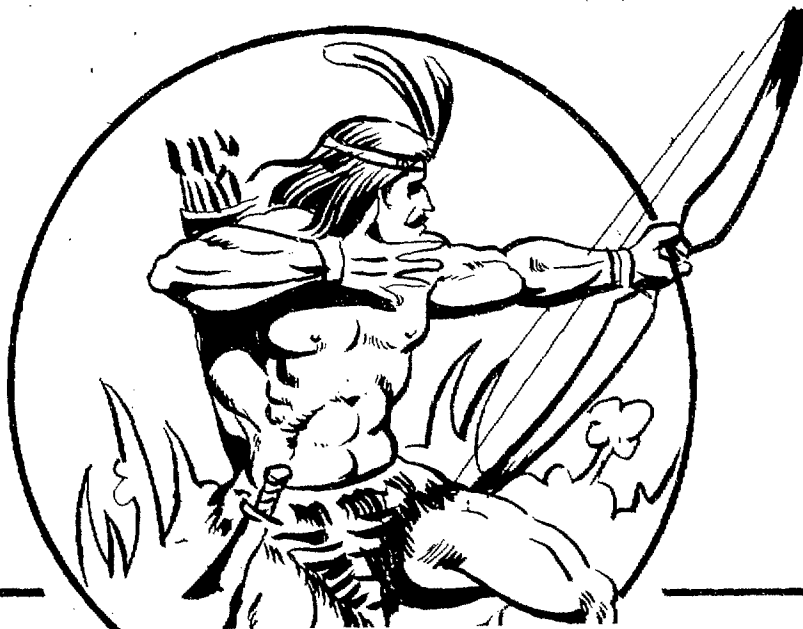
కాని సరదాగా విల్లు విద్య ఆధునిక కాలంలో కూడా అభ్యసించారు. తెలుగువిద్వ గుండవ రపు అప్పారావు విలువిద్యలో తాళియ ఖ్యాతి పొందారు. ముప్పాళ్ల గ్రామమునకు చెందిన వీరు 'కలియగ అచ్చునుడు'గా కొనియాడబడినారు.

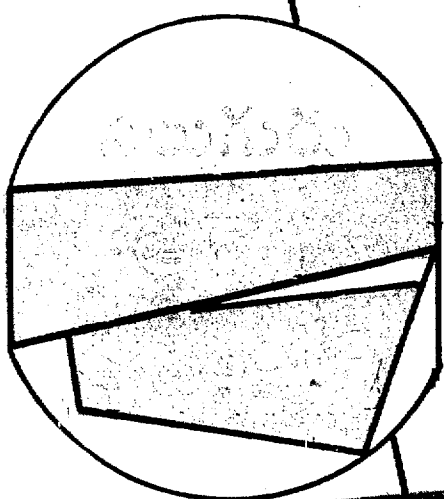
ఆధునిక రూపము పొందిన క్రీడలలో ప్రాచీన విలువిద్య కూడా ఒకటి. ప్రాచీన 'విల్లు' ఆధునిక 'ఆర్మర్'గా పిలువబడి రూపములో ఎంతో మార్పు పొందినది. పూర్వము 'కర్ర'తో చేయబడగా 1940 నాటికి 'బ్యూటల్ స్టీల్'తో చేయబడినది. ఇప్పుడు కర్ర, ప్లాస్టిక్, వైర్ల స్టాల్తో చేయబడిన వాడకంలో యున్నది. వీటికి అవారము అనిమా దేశాలకు చెందిన సార్నియర్ రాజులు, చెంపి చీకాన్ వాడిన విల్లులు ఆచారము. 32 నుండి 42 పోసులు ఐదవ కలిగిన విల్లు పురుషులు, 26 నుండి 34 పోసులు ఐదవ కలిగిన మహిళల పోటీలో వినియోగిస్తున్నారు.

ప్రాచీన కాలంలో ఆహారము కొరత వేలం, మధ్య యుగంలో అత్యు, దేశక్షణాలకు ఉపయోగించబడిన విల్లు వేడు క్రీడాగా నూతనము మిగిలినది. కాని నేటికి సరదామనగా గిరిజనులు విల్లు విద్యలో ప్రతిభ చూపుతున్నారు. దీనికి కారణం గిరిజన తాలలో యున్నట్టి విల్లు వాడకం వుండుట. విల్లు విద్యలో ప్రతిభను గుర్తించి ప్రోత్సహించుటకు గ్రామీణ క్రీడా పోటీలలో విల్లు పోటీలు జరపబడుచున్నవి. ఇటీవల జరిగిన ఆసియా కప్ విల్లు పోటీలలో నలుగురు మన గిరిజనులు పాల్గొని పాల్గొన్నారు. వారు లింబారమ్, ప్లాండాల్ (రాజస్థాన్), డోస్టీ (హిమాచల్ ప్రదేశ్) లను ఆధునిక విల్లు ఉపయోగం మొదలులో తెలియదు. బి.వి.పి.రాజ్ అనే 'సాయి' కోర్ వారు ఐదవ విల్లుతో మూడవ ప్రతిభ గుర్తించి, ప్రత్యేక క్షిణ్ణ యిచ్చి కీర్తన (వైసా)లో విజయాలు సాధించినట్లు చూపించిందారు. మన రాష్ట్రములో గిరిజన బాలురు కూడా తాళియ స్థాయిలో ప్రతిభ చూపిన వారు ఉన్నారు. విల్లు విద్య మన ప్రాచీన కళ. అధునిక క్రీడా పోరాటాల్లో స్థాయి నుండి పరిచయం చేయగల క్రీడ.

-ముకరమ్

హస్తాక్షరాలు విలువిద్య

ముల వరకూ ఇది అంతగా వృద్ధి చెందలేదు. 16వ శతాబ్దములో ఈ ఆటను ఆధునికం చేసి ఇంగ్లండ్, ఫ్రాన్స్ దేశాలు మంచి ప్రచారమును ఇచ్చాయి. ఇప్పుడు ఈ ఆటలో రష్యాది వైచేయిగా ఉన్నది. అక్కడ ఈ ఆటలో ప్రత్యేకించి కోచింగ్ సంస్థలు కూడా ఉన్నాయి. ఇద్దరు ఆడే చదరంగం పుట్టిన ఈ దేశంలోనే నలుగురూడే చదరంగం కూడా రూపొందడం విశేషం. ఇప్పుడిప్పుడే అభివృద్ధి పొందుతున్న ఈ క్రీడను విశేషముగా ప్రచారము చేసే నిమిత్తము కొందరు యువ క్రీడాకారులు కలిసి హైదరాబాదులో “గ్రోబెల్ అమర్స్ ఛెస్ అసోసియేషన్” (గాకా) పేరున ఒక రిజిస్టర్డ్ అసోసియేషన్ నెలకొల్పుటయొక్క పలు టార్గెట్లమెంట్లు కూడా నిర్వహించారు.

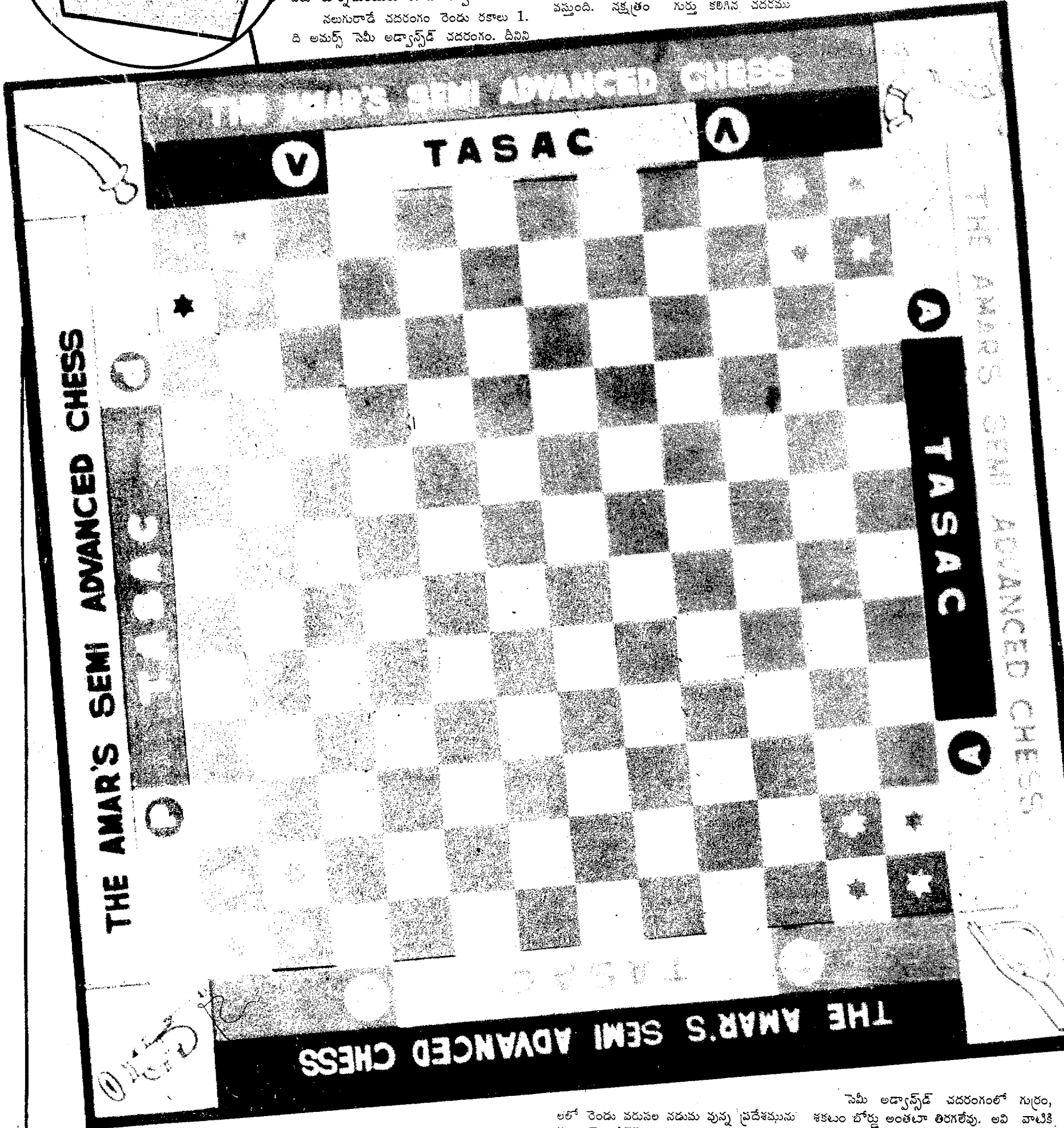
నలుగురూడే చదరంగం రెండు రకాలు 1. ది అమర్స్ సెమీ అడ్వాన్స్డ్ చదరంగం. దీనిని

కులు పుంటారు. రాజుకు తప్ప మిగిలిన బలా లన్నింటికీ పాయింట్లు పుంటాయి. సైనికుడికి (పాన్) 1 పాయింట్లు, శకటం (బిషప్)కు 2 పాయింట్లు, గుర్రం (నైట్)కు 3 పాయింట్లు, ఏనుగు (రూక్)కు 4 పాయింట్లు, మంత్రి (క్వీన్)కి 5 పాయింట్లు పుంటాయి.

ఈ రెండు రకాల చదరంగాల్లో పాన్ రన్నింగ్ పవర్ ను కలిగివుంటుంది. పాన్ తన స్థానం నుంచి కదిలి బేసి సంఖ్య గడిలో కాకుండా సరి సంఖ్య గడికి చేరినప్పుడు 1 ప్లస్ పాయింట్ వస్తుంది. అయితే పాన్ బ్లాక్ ఛోస్ లోకి వెళ్లి నప్పుడు రన్నింగ్ పవర్ పుండదు. మళ్ళీ బిగ్ స్క్వేర్ లోనికి వచ్చినప్పుడే రన్నింగ్ పవర్ వస్తుంది. నక్షత్రం గుర్తు కలిగిన చదరము

ఆ ఎత్తులో రాజును కట్టేయలేకపోతే పా చెప్పిన ఆటగాడికి 1 మైన్స్ పాయింట్ వస్తుంది. రాజు ఒంటరి వాడైనప్పుడు “కింగ్ యాక్ ఫీల్డ్ మార్షల్” అంటారు. ఆ రాజు చంపే బలగా నికి మామూలుగాన్నా రెట్టింపు ప్లస్ పాయింట్లు వస్తాయి.

అడ్వాన్స్డ్ చదరంగంలో “ఎల్ స్క్వేర్” “ఎస్ స్క్వేర్” “ప్లస్ స్క్వేర్” “స్ట్రాబుజీ స్క్వేర్” పున్నాయి. ఇవి వరుసగా గుర్రం, శకటం, ఏనుగు, మంత్రికి సంబంధించినవి. ఈ గళ్లలోకి సంబంధిత బలగం చేరితే దానిని చంప దానికి అదే రకం బలగాన్ని ఉపయోగించాలి దీనిని “వల్టరింగ్” అంటారు. అయితే ఈ గళ్ల లోని బలగాలను రాజు చంపగలడు.

మొదడుకు పదును పెట్టే గొప్ప ఆట చదరంగం. తెలివి తేటలు పెంచే ఈ ఆటను భారతీయులు కనుగొనడం మనకు గర్వకారణం. ఈ చదరంగమును మొదట్లో “చతురంగం” అని పిలిచే వారు. చదరంగం క్రీడా రూపములో వున్న యుద్ధం, కనుక యుద్ధములో రథ, గజ, తురగ కాలిలములు అను చతురంగ బలములు పుంటాయి. కనుక పూర్వము చతురంగమనేవారు కాల క్రమేణా అది చదరంగంగా మారింది. 6వ శతాబ్దములో మన దేశములో పుట్టిన ఈ ఆట పర్షియా మీదుగా స్పెయిన్, ఇటలీలకు చేరింది. తరువాత 1000 సంవత్సర

క్లుప్తంగా (బస్) అంటారు. 2. ది అమర్స్ అడ్వాన్స్డ్ చదరంగం దీనిని (బాక్) అంటారు. ఈ రెండు చదరంగాల్లో ఒక్కోవరుసకు 12 గళ్ల చొప్పున 12 వరుసల్లో 144 గళ్లు పుంటాయి. సెమీ అడ్వాన్స్డ్ చదరంగంలో గళ్లు నాలుగు రంగుల్లో అడ్వాన్స్డ్ చదరంగంలో గళ్లు రెండు రంగుల్లో పుంటాయి. రెండు చదరంగాలలోని గళ్లు ఈ రంగులలోనే ఉండాలన్న నిబంధన ఏదీ లేదు. ఏ రంగులోనైనా పుండవచ్చును. బస్ మరయు బాక్ లలో నలుగురు క్రీడాకారులకు నాలుగు రంగుల పావులుంటాయి. ఒక్కో బల గంలో రాజు, మంత్రి, రెండు ఏనుగులు, రెండు గుర్రాలు, రెండు శకటాలు, 8 మంది సైని

లలో రెండు వరుసల నడుమ వున్న ప్రదేశమును “బ్లాక్ ఛోస్” అంటారు.

బస్ మరయు బాక్ లలో ఒక రాజుకు ఒకేసారి రెండుపాలు చెప్పకూడదు. కానీ ఒక ఆటగాడు వేరు వేరు రాజులకు సంబంధించి రెండు లేక మూడు పాలు కూడా చెప్ప వచ్చును. రాజు ఒంటరి బలగంతో ఉంటే ఆ బలగాన్ని “అబ్ నార్మల్ ఫోర్స్” అంటారు. ఏ ఆటగాడైనా ఆ బలగాన్ని చంపితే వెంటనే రాజును బంధించాలి. అలా ఆ ఆటగాడు రాజును బంధించకుండా వేసే ఒక్కో ఎత్తుకు 1 మైన్స్ పాయింట్ వస్తుంది. అలాంటి ఎత్తును “స్ట్రాబుజీ” అంటారు. అబ్ నార్మల్ ఫోర్స్ కోల్పోయిన రాజుకు ఏ ఆటగాడైనా పా చెప్పే

సెమీ అడ్వాన్స్డ్ చదరంగంలో గుర్రం, శకటం రోడ్డు అంతటా తిరుగలేవు. అవి వాటికి సంబంధించిన రంగులు వున్న గళ్లలోనే సంచ

రించగలవు. ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ అవి “క్రాస్ బెల్డ్ ను” దాటిపోలేవు.

సెమీ మరయు అడ్వాన్స్డ్ చదరంగములలో స్వత్రము గుర్తు కలిగిన చదరములు పున్నాయి. వీటిని “హోల్ స్క్వేర్స్” (అసంపూర్ణ చదరములు) అంటారు. రాజు ఈ గళ్లల్లో వున్నప్పుడు ఆ రాజుకు పా చెప్పాలంటే రాజుకు, పా చెప్పే బలగానికి మధ్య హోల్ స్క్వేర్ పుండ కూడదు. ఈ స్థితిలో రాజు మూలన వున్న హోల్ స్క్వేర్ లో వున్నప్పుడు బలగము అతి దగ్గరి చదరము అనగా ప్రక్కన హోల్ స్క్వేర్

లోనికి వెళ్లి షా చెప్పవలసి వుంటుంది. అంటే ఇటువంటి పరిస్థితులలో వెనుక వేరొక బలగము లేకుండా ఒంటరి బలముతో షా చెప్పడం సాధ్య పడదు. అలాగే బలగము హోల్ స్క్వేర్ లో వున్నప్పుడు రాజు ఫుల్ స్క్వేర్ లో వుండి నడుమ హోల్ స్క్వేర్ వున్నప్పుడుకూడా ఆ బలగముతో రాజుకు షా చెప్పటకు వీలుపడదు.

రాజు "స్క్వేర్ టూర్" చేసినప్పుడు అతనిని "సూపర్ కింగ్" అంటారు. ఆ దశలో

అతడు బాణముగుర్తులు వున్న బాటలో తనకభి ముఖముగా వున్న రాజుకు ఆ రాజు నార్మల్ కింగ్ అయినప్పుడు మాత్రమే ఎంత దూరమునుంచైనా సరే షా చెప్పే శక్తిని కలిగివుంటాడు.

సెమీ మరియు అడ్వాన్స్డ్ చదరంగము లలో బలగముల కదలికలు మామూలుగా ఇద్దరు ఆడే చదరంగములోని కదలికలవలెనే వుంటాయి. అయితే పాన్ మాత్రం రెండు గళ్లు ముందుకు వెళ్లుటకు వీలులేదు. ఒక్క గడి మాత్రమే

ముందుకు వెళ్లగలుగుతుంది. అలాగే ప్రారంభపు గడిలో వున్న చివరి పాన్ మూలన వున్న పాన్ ను చంపలేదు. అది ఒక గడి ముందుకు జరిగిన తరువాత మాత్రమే దానికి చంపుడు శక్తి వస్తుంది.

సెమీ మరియు అడ్వాన్స్డ్ చదరంగము లలో క్రీడాకారులకు స్థాన మార్చికలు వుంటాయి. అవి ఎ, వి, పి, సి లు ముందుగా ఆటను "ఎ" స్థానములో వున్న క్రీడాకారుడు ప్రారంభిస్తాడు. ఆ తరువాత అతనికి కుడి వైపున "వి" స్థానములో వున్న క్రీడాకారుడు ఆడతాడు. ఆ తరువాత "పి" "సి"లు తమ ఆటను ప్రారంభిస్తారు.

సెమీ మరియు అడ్వాన్స్డ్ చదరంగములలో ఏ క్రీడాకారుడైతే ముందుగా "షా" చెబుతాడో ఆ క్రీడాకారుడు గెలుస్తాడు. ఆట అయిపోతుంది. ఆటను క్రీడాకారుడు షాతోనైనా గెలువవచ్చు లేదా పాయింట్లతోనైనా గెలువవచ్చు. పాయింట్లతో గెలువాలంటే క్రీడాకారునికి 80 పాయింట్లు రావాలి పుంటుంది.

క్రీడాకారుల పాయింట్లు రెండు రకాలు 1. ప్లస్ పాయింట్లు 2. మైనస్ పాయింట్లు శత్రువు బలగమును చంపినప్పుడు ప్లస్ పాయింట్లు వస్తాయి. అలాగే "అవార్డ్ ఆఫ్ రూల్స్" "రస్సింగ్ పవర్" "క్లాక్ పర్"ల ద్వారా కూడా ప్లస్ పాయింట్లు వస్తాయి. "ఫోల్ షా" టుచింగ్ పనిష్ మెంట్ "ఫిల్ ఫుల్ కమిట్ మెంట్"ల ద్వారా మైనస్ పాయింట్లు వస్తాయి.

సెమీ మరియు అడ్వాన్స్డ్ చదరంగము లలో మొత్తం 600 చాకా సాంకేతిక పదములు వున్నాయి. ఈ చదరంగముల నియమ నిబంధనలు "లెటర్ కేస్" అనే సాంకేతిక పదముతో వ్యవహరించబడతాయి.

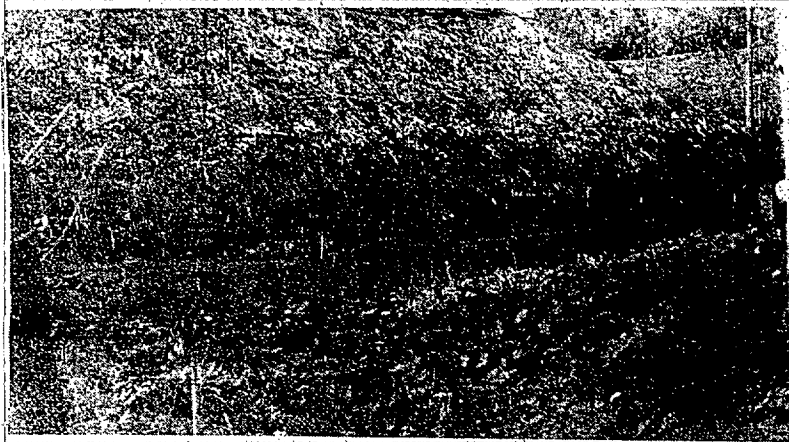
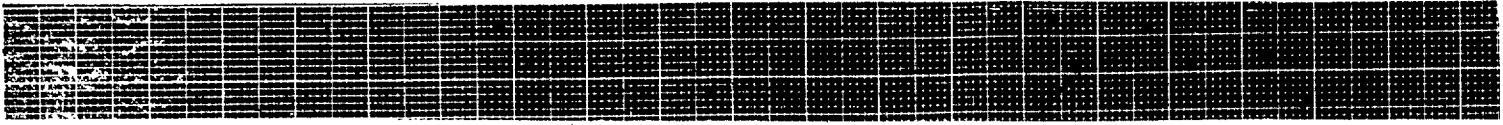
చదరంగం భారతదేశములో జన్మించినా బ్రిటీష్ రాజనీతికి ప్రాణం పోసింది.

రవి అస్తమించని బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యానికి చదరంగం ఊపిరులందిస్తే దానిని కనిపెట్టిన భారతదేశం మాత్రం భారతీయుల నిర్లక్ష్యముతో శతాబ్దాల తరబడి ఇంగ్లండ్ దాస్యం చేసింది. అందుకే అంటారు కాబోలు!!

కాలం కలకాలం
విచిత్రాల కాలవాలం.

విచిత్రాల కాలవాలం

THE AMAR'S ADVANCED CHESS

కమనీయమైన కోడిగుడ్డ కథ

మార్కెట్లో అత్యంత స్వల్ప ధరతో, అందరికీ అందుబాటుయి, పోషకాహారంగా నిలిచిన కోడిగుడ్డు ఈనాడు అన్నిచోట్లా అభ్యమవుతూనే వున్నాయి. నాగులపిటి వర్గదినాల సందర్భంలోనూ, మాంసాహారాన్ని కోరుకునే మానవ జిహ్వా వాపల్యంలోనూ ఈ కోడిగుడ్డు ప్రముఖ స్థానాన్ని ఆక్రమించుకున్నాయి. ఆమ్లబాగా, ఉక్కుచుగా, పేగా, తదితర భాగాలుగా వండించి, ప్రతిచోటా వివిధ రకాలుగా కోడిగుడ్డతో వండించబడిన వంటకాలు మానవునికి తృప్తిని, జీహ్వాచుచిని అందిస్తున్నాయి.

అయితే, మానవుడు ఉపయోగిస్తున్న ఈ కోడి గుడ్డు నాలుకొళ్ళు (ఇండ్లలో పెంచుకునేవి) గుడ్డకన్న పోర్టీలో అభ్యమయినచే ఎక్కువ ఉపయోగిస్తున్నారనడంలో సందేహంలేదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో 40 శాతం ఈ గుడ్డ దిగుమతికి పోర్టీలు నెలకొల్పబడుతున్నాయి. దళారీలు నుండి హెచ్చు ధరకు అమ్ముకుంటూ నిర్దిష్టధర నిర్ణయించి, దినపత్రికల ద్వారా వార్తా ప్రసారాల ద్వారా పోర్టీ గుడ్డ ధరను ఏరోజాకారోజా నేషనల్ కో ఆర్డినేషన్ కమిటీ తెలియజేస్తుంటుంది. ఆకారణంగా నిర్దిష్ట ధరకే అన్నిచోట్లా ఒకే రీతిలో ఈ కోడిగుడ్డు అమ్ముడవుతున్నాయి.

కోడిగుడ్డ దిగుబడికి పోర్టీలలో ఒక్కొక్క కోడికి రెండు చదరపు అడుగుల (ఇవి క్రింద పెరుగుతున్న కోళ్ళకే ఈ స్థల పరిమితం) కేనే సిస్టమ్ కోడికి నాలుగు చదరపు అంగుళాలు విస్తీర్ణంలో యివి సంపరిస్తుంటాయి.

కోడి పిల్లలు గురించి పేరెంట్ స్ట్రాక్చును, కోడిపిల్లలను పూనాకు చెందిన వెంకటేశ్వరా పోచర్ల నుండి దిగుబడిచేసుకుంటారు. ఇవి పేదర్, పూనెస్, పూనెస్, కీన్స్, పూనాపిరి యల్గా పిలవబడుతూ ఆయా రకాల పిల్లలుగాని స్పెర్మా (ఇండియాన్) సప్లయిచేసే పుంజాలను గాని, పూనానుండి రప్పించుకొని ఇతర పోర్టీలకు సప్లయిస్తుంటారు. విశాఖపట్టణం - విజయవాడ- హైదరాబాదుకు చెందిన శ్రీవివాసహోవర్స సంస్థల నుండి ఈబర్డ్స్ను, పుంజాలను పోర్టీలవారు రప్పించుకుంటారు.

డీవెలిబర్ (క్రింద పెరుగుచున్న పిల్లలు) ఒక షెడల్లో 1200 వరకు ఉంటాయి. కేనేసిస్టమ్లో 3000 వరకు పెరుగుతుంటాయి. కేనేసిస్టమ్లో ఒక రోజుకి 130 రూపాయలు, డీవెలిబర్లో వెయ్యి కోళ్ళకు 50 లేక 60 రూపాయలు చొప్పున ఖర్చు ఉంటుంది.

పది పెట్టలకు ఒక పుంజు ద్వారా స్పర్డ్ (ఇండియాన్) ఇంజెక్షన్ ద్వారా తిసి, ఆస్పెర్డ్స్ను

పెట్టలకు ఇంజెక్షన్ చేయడంవలన, ఆ పెట్టలు గుడ్డను పెడుతుంటాయి. రెండు నెలల పిల్లలకు-చిక్ మెన్, 6 నెలలకు గ్రోయిర్ మేత, ఆ తర్వాత నుండి మినమమ్ డైట్ ఆహారంగా ఉంటుంది.

ఇంట్లో పెరిగిన నాలుకొళ్ళలా ధాన్యం, నూకలు, తప్పుడు, ఇత్యాదివి వివిధరీతి అవిరినపు ఈ పోర్టీ కోళ్ళు.

చేప, మొక్కజొన్న, తప్పుడు, నూకలు, వేరుశనగపిండి, గుల్లనున్నం, విటమిన్స్ తో ఆయా శాతాల ప్రకారం కలిపి పోర్టీ కోళ్ళ మేత తయారుచేస్తారు. హిందూస్తాన్ లివర్స్ గాడెత్, పేరిస్, ఇండిలివర్ వంటి సంస్థలు ఈకోళ్ళమే తను తయారుచేస్తారు. అయితే, కోళ్ళ పెంపకం గల వారికి ఈ కంపెనీ పేర్లు ఎక్కువగా తెలియదు. ఉత్తరాంధ్ర స్టాయిల్ రాత్ కమల్ సంస్థ మేత వాడుకలో ఉంది. ఈ రాత్ కమల్ సంస్థ తయారీ మేత విశాఖజిల్లా అనకాపల్లిలో ఉంది.

బి. వి. 300 బేబ్ గాక్ పేరుతో బర్డ్స్ను పోర్టీలకు పంపిస్తుంటారు. ఇవి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత కలిగి వుంటాయి. ఒక్క రోజు పిల్ల ఖరీదు 8-50 పై. ఉంటుంది. వైట్, టింట్ కలర్స్ లో యివి అభ్యమవుతాయి. ప్రతి వెయ్యి బర్డ్స్కు 8,500 రూపాయలు వెచ్చించవలసి ఉంటుంది.

కోళ్ళ పోర్టీ వారికి యివి లాభాల ద్వారా ట్రేయిన్స్ ద్వారా దూరప్రాంతాలకు విమానాల ద్వారా సరఫరా అవుతుంటాయి.

మాంసాహారాలకు బ్రాయిలర్ కోళ్ళు ఉపయోగం ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఫారంకోళ్ళు 60 రోజులకు 2 కే. జీల బరువుంటుంది.

ఎదుగుదల ప్రకారం పోర్టీలో రైటింగ్ సిస్టమ్ మారుతూ ఉంటుంది. ఒక రోజులో అరగంట నుండి చివరకు 10గంటలవరకు విద్యుద్దీపకాంతి అవసరమై ఉండాలి.

పోర్టీలలో ఉదయం సమయములో 6 నుండి 7 గంటలలో కోళ్ళకు మేత పెడతారు. ఆ తర్వాత పిల్ల పెట్టి, ఆవుతారు. పోర్టీని శుభ్రపరుస్తుండాల్సి. ఉదయం 11 గంటలనుండి ఎగ్ కలెక్షన్ (కోడిగుడ్డు ఏరుట) కార్యక్రమం ప్రారంభిస్తారు. మరల మధ్యాహ్నం 2 గంటలు, లేదా 3గంటల ప్రాంతంలో కోళ్ళకు మేత పెట్టాలి. మరల వాటర్ వాటికి సప్లయిస్తారు. విధిగా పోర్టీ ఫ్రం క్లీన్ చేయాలి.

సరసాధారణంగా కోళ్ళనుండి గుడ్డ మొదటి స్టేజీలో 90 శాతంతో ప్రారంభించబడి చివరకు 75 శాతం వరకు వస్తాయి. ఆ తర్వాత అవి మాంసాహార అమ్మకానికి సిద్ధపడతాయనే చెప్పాలి.

పోషకాహారంగా పేరొందిన ఈ గుడ్డను వందల లెఖన వినియోగదారులకు అమ్ముతారు. పైనలతో వ్యాపారమైన, పెట్టుబడి హెచ్చుగా ఉంటుంది. పోర్టీలనుండి గుడ్డను కొని బజారులో పది పైసలు ఐదు పైసలు లాభాలు ఒక్కొక్క గుడ్డుపై వేసుకొని అమ్ముతూ జీవిస్తుంటారు.

కోడిగుడ్డు ప్రస్తుతం ప్రతిచోట అభ్యమవుతూనే వుంది. హోటల్స్ లోను, ఇంట్లోను ఈ వినియోగం నిత్యం జరుగుతూనే ఉంది. అతి స్వల్పఖర్చుతో పోషకమైన విటమిన్లు గలిగిన గుడ్డుతో మాంసాహార ఖర్చును అధికమించక చేసుకునే వారెంతో మంది ఉన్నారు.

నిరుద్యోగ భృతికి ప్రభుత్వం ఈ పోర్టీలను వెంకొల్పించి చేదోడుగా నిలుస్తుంది. తద్వారా వర్తకులు కాస్తో కూస్తో లాభాలు పొందుతునే వున్నారు. గుడ్డను కలెక్షన్ చేసేవారు, పోర్టీను క్లీన్ చేసేవారు మేతపెట్టేవారు, కరెంట్ సప్లయినించేవారు ఈ విడతలుగా కొందరు జీవితాలు సాగిస్తూ జీతాన్ని పొందుతున్నారు.

నేటి పరిస్థితుల్లో నిరుద్యోగం ఓవెర్ల ననుస్యగా తయారయిందనే చెప్పాలి. కేవలం ఉద్యోగంపైనే ఆధారపడక ప్రభుత్వ ఋణాలకు సఫలీకృతం చూసిస్తూ తాము బ్రతుకుతూ ఆధారపడి పదిమందిని బ్రతికించే వారికి ఈ కోళ్ళ పోర్టీ ఉదారంగా చెప్పకోవచ్చు.

అనునిత్యం అందరికీ చేరువయిన రేటుతో పదిరకాలుగా పసికమ్ము కోడిగుడ్డు దిగుబడి మున్నుండు జీవనభృతికి చేరువగా నిలిచిపోగలదనే ఆశ చినాటికి నిరాశ కాదనే ఆశిద్దాం.

టి. యస్.

ఆనంద్

హేళిమా హేళిమా - అవి పిల్లలు మొదలు ముసలివాళ్ళ వరకు చేస్తున్న నామస్మరణ నమస్త్ర మోషలా ఉంది. చీమలబారుల్లా కొండల వరుస వెళ్ళుతున్న వాళ్ళ గోలకు భయ పడి వక్రాలు గూడు వీడుకున్నాయి. జంతువులు ఆహారం కోసం అల్లాడిపోయి బయటకు రారేకపోతున్నాయి. ఆ వచ్చని ప్రదేశాలనుంచి వెళుతున్న ఆ జన ప్రవాహం ఎక్కడకంటే? అదే మహా వృతమైన మహేంద్రగిరిపై!

మనిషివన్నవాడు మహేంద్రం చూడాలి ఇది నామాలుకాదు. అక్కడి ప్రజల వోటిమాలు. వచ్చని వందొక్కలా కనిపించే చిక్కని చెట్లతోను, లోతైన లోయలతోను అమూల్యమైన ఔషధ మూలికలతో కూడిన మహాపర ఆధ్యాత్మిక చరిత్రగల చక్కని ప్రదేశము ఈ మహేంద్ర గిరి.

ఆంధ్ర, ఒరిస్సా రాష్ట్రాల సరిహద్దులలో శ్రీకాకుళం జిల్లా మందసా మండలానికి సుమారు 30 కి.మీ. దూరంలో తూర్పు కము మల్లో దట్టమైన అడవులతో సుమారు 5000 అడుగుల ఎత్తులో ఉన్న పర్వతమే మహేంద్రగిరి.

భక్తులు కాలినడకతో మజిలీలు చేసుకొని కొండపైకి చేరేసరికి వారికప్పుడు ఇట్టే మరిపించే సుందరమైన ప్రకృతి వాళ్ళ కనులకు పసందైన విందుచేస్తుంది. ఈ పర్వతంపై పాండవులు అరణ్యవాసంచేసి ఆలయాలు ప్రతిష్ఠించి సొరంగ మార్గం గుండా వెళ్లిపోయారని ఉపా. ఇందుకు నిదర్శనంగా పంచపాండవుల కుంతిదేవి ఆలయాలు ఉన్నాయి. పాండవులు వేరులుగల ఈ ఆలయాలలో లింగాల ప్రతిష్ఠ జరిగింది. ఈ క్షేత్రాన్ని దర్శించడానికి శివరాత్రినాడు రెండు రాష్ట్రాల నుంచి వేలాది భక్తులు అనేక వ్యయప్రయాసలకు ఓర్చి చేరుకొంటారు.

దర్శించే ప్రదేశాలు

కుంతి కోవిల :- భక్తులు ముందుగా చేరుకొనేది కుంతిదేవి ఆలయం. ఈ గుడి రెండు కొండల మధ్య ప్రాంతములో ఉంది. ముఖ ద్వారం వశిష్ఠమడికగా కలిగియున్నది. దక్షిణబాగాన విష్ణుశక్యరూపు, తూర్పుబాగాన కుమారస్వామి, ఉత్తరబాగాన పార్వతిదేవి విగ్రహాలు ఆలయానికి వెలువల భాగంలో అమర్చబడి ఉన్నాయి. ఈ గుడికి ఎదురుగా ఒక (బావి) కనిపిస్తుంది. యాత్రికులు ఆ నీటిని ఉపయోగించుకొంటారు.

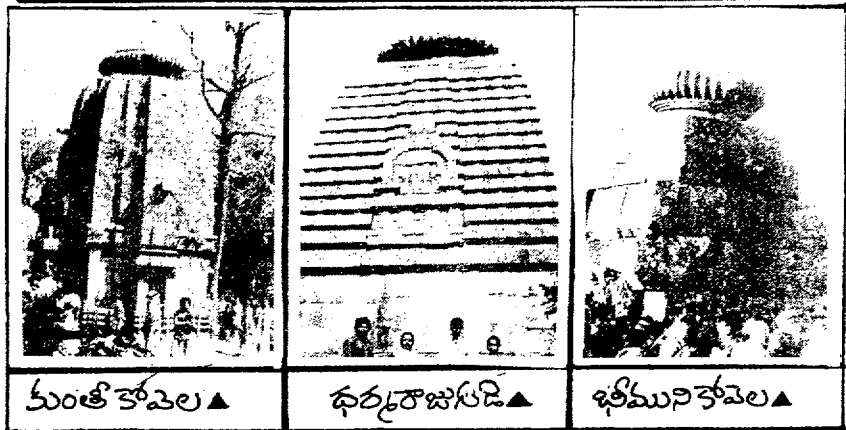
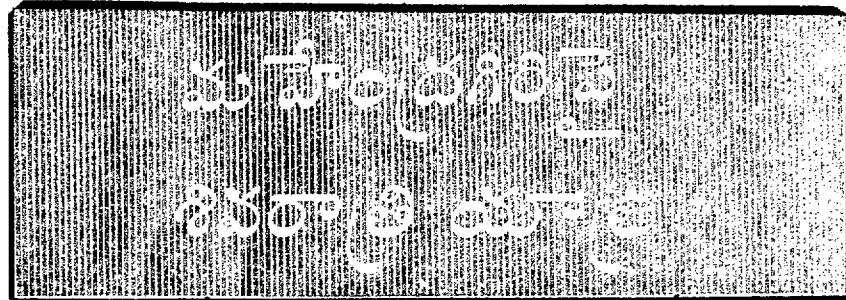
అంత ఎత్తులో నున్నా! అని కొందరు ఆశ్చర్యపోతారు.

ధర్మరాజు గుడి :- కుంతి కోవిల ఉత్తర వైపుకు ఒక చిన్న కొండ ఉంది. ఆ కొండపైన ఒక కిలోమీటరు దూరం వడిస్తే ఒక విశాలమైన ప్రదేశము కనిపిస్తుంది. ఆ ప్రాంతములో చాలా భాగం రాతితో కప్పబడి ఉంటుంది. ఆ ప్రాంతములో ధర్మరాజు ఆలయం ఉంది. ఈ ఆలయ ముఖద్వారం వశిష్ఠమడికగా ఉంటుంది. ఈ ఆలయం కుంతి ఆలయానికంటే పెద్దది. గుడికొద్దిగా భూమిలోని దిగ్బలులు కనిపిస్తుంది. భక్తులు దర్శించాలంటే రెండు మెట్లు భూమిలోకి దిగి అచ్చట వెడల్పుగా పొట్టిగా కప్పించే లింగాన్ని దర్శించాలి. ఈ ఆలయాన్ని అక్కడి ప్రజలు 'యుదిష్ఠిర' ఆలయంగా పిలుచుకొంటారు. ఈ ధర్మరాజు ఆలయము పెద్దదిగా వెడల్పుగా ఉండి మెట్లు మాదిరిగా రాతి నలకలంతా అమర్చబడి ఉంటాయి.

ధర్మరాజు ఆలయానికి కుడి వైపుకు ఒక చిన్న ఆలయం ఉంది. ఈ ఆలయం చిన్న పూరి గుడిసెలా రాళ్ళు వేర్చి ఉంటుంది. ఇది సహదేవుని ఆలయ ముఖద్వారం తూర్పు దిశగా ఉండి లోపల పానపట్టుతో లింగం కలిగి ఉంటుంది. ధర్మరాజు ఆలయానికి ఎదురుగా కొద్ది దూరంలో సహదేవుని ఆలయం లాగువే నకులి, ద్రౌపది ఆలయాలు ఉన్నవి. ఇవి కూడా ముఖద్వారం తూర్పు దిశన ఉన్నాయి.

భీముని కోవిల :- ధర్మరాజు ఆలయానికి ఎదురుగా వశిష్ఠ మడికపై నాలుగు కొండ శిఖలు కనిపిస్తాయి. ఈ నాలుగు శిఖలలో మధ్య రెండు శిఖలపైన భీమార్జున కోవిలలు కనిపిస్తాయి.

భీముని కోవిల కుంతి, యుధిష్ఠిర కోవిలల కంటే చిన్నదిగా ఉంది. నిర్మాణంలో భిన్నంగా ఉంటుంది. ఈ కోవిల 5 పెద్దరాళ్ళతో కట్ట

కుంతికోవిల▲

ధర్మరాజుగుడి▲

భీమునికోవిల▲

▲అభివ్రం: పుష్కరిని

బడిందంటారు. కాని క్రింద మూడు రాళ్ళు మధ్య వగుళ్ళు ఏర్పడినట్లు కనిపిస్తుంది. వాల్ల వరాయి, ఒకే రాయి పైరాయి. శిఖరం గుండ్రంగా చెక్కబడి ఉంటుంది. ఈ కోవిల ముఖ ద్వారం తూర్పు దిశకు కలిగియుండి వశిష్ఠమడిక ఒక యిరుకు విష్ణుమణి ద్వారా ఉంటుంది. ఈ ద్వారంనుండి ఎంతటి లావుగల వారైనా వచ్చేస్తారు. ఇది దేముని మహత్తు అని అచ్చటి ప్రజల నమ్మకం. కాని కొందరు పోలీసులు సహాయంతో ఇవలకు లాగబడుతుంటారు.

భీమాలయానికి కుడి వైపుకు ఇంకొక శిఖ ఉన్నది. దానిపై ఆలయం లేదు కాని కొన్ని ఆదారాలున్నాయి. రాళ్ళు వేర్చి నలుపులకల దిమ్మల కనిపిస్తుంది. ఇక్కడ అర్జునుడు శబ్దవేది ఉపయోగించే స్థలమని కొందరంటే భీముడు ఇక్కడ గడను ఉంచే స్థలమని, అందుకే దీనిని 'గదాధరి' అంటారని కొందరంటారు. ఆ వైపుకు చిందరవందరగా రాళ్ళు కనిపిస్తాయి. పెద్దబండరాళ్ళు ఒకదానికపై ఒకటి వడి ఉన్నాయి. ఇందులో భక్తులు దూరి వేరొక ప్రదేశంగుండా వెలువలకు వస్తారు.

కుంతిదేవి పాండవులు ఈ మహేంద్ర గిరిపై ఆలయాలను ప్రతిష్ఠ చేసిన తర్వాత మార్గం గుండా వెళ్లివారని, ఇదే సొరంగమార్గమని భక్తులు అభిప్రాయం.

చారిత్రకతల విశ్లేషణ :- ఈ దేవాలయాలు అతి పురాతనమైనవని చెప్పడానికి కొన్ని సాక్ష్యాధారాలు కనిపించాయి. ప్రస్తుతం ఈ మహేంద్ర గిరిపై ఉన్న ఈ మూడు దేవాలయాలు నిర్మాణాన్ని బట్టి కొంత భేదం కనిపిస్తుంది. అందుచే ఒకే కాలములో ఒకే రాజు కట్టినవి కాదని మూడు రాజు వంశాలు నిర్మించినవని చెప్పవచ్చు.

పాస్తీవర్మ ఉర్దాంశాసనంలో క్రీ.శ. 577 సంవత్సరములో గోకిర్డేశ్వరస్వామి గురించి వ్రాయబడింది. ఈ శాసనధారంగా ఈ క్షేత్రం

క్రీ.శ. 6వ శతాబ్ది ముందే వెలుగులోనికి వచ్చిందని నిర్ణయించవచ్చు. కలింగ రాజ్యాన్ని పాలించిన 'గంగ' వంశ రాజులు గోకిర్డేశ్వరుని భక్తులు మహేంద్ర గిరిపై ఉన్న ధర్మరాజు గుడి నిర్మాణ కైనికి, శ్రీముఖలింగ ఆలయాలకు పోలికలు ఎక్కువగా ఉన్నందున ఈ ధర్మరాజు ఆలయాన్ని క్రీ.శ. 6వ శతాబ్దిలో గంగ వంశపు రాజులచే నిర్మించబడి ఉండవచ్చు నంటున్నారు.

మూడవ రాళ్ళు చెక్కి మోపుచేసి సున్నము లేకుండా కట్టు నిర్మాణకై క్రీ.శ. 10 నుంచి

12వ శతాబ్దిలో తూర్పు చాళుక్యుల కాలంలో నిలుగొందింది. మహేంద్ర గిరిపై సున్న భీమాలయం చాళుక్యులచే నిర్మించబడిన చిక్కవోలు ఆలయాలను పోలి ఉండుటచేతనూ భీమాలయం చాళుక్యులచే నిర్మించబడినదని భావించవచ్చునంటారు.

క్రీ.శ. 1455 సం.లో కలకమున పాలించిన గజపతుల కాలంలో ఓడ్రశిల్పం (ఉత్కళ) అభివృద్ధి పొందినది. పోతేశ్వర ఆలయం వీరిచే నిర్మించబడినట్లు అక్కడగల శిలాశాసనం వెల్లడిస్తోంది. కుంతి ఆలయం కూడా ఓడ్ర శిల్పమును పోలి యుండుటచే ఈ ఆలయాన్ని కూడా వీరిచే నిర్మించబడి యుండవచ్చునంటారు.

విశేషాలు :- మహేంద్ర గిరిపై ఉన్న పాండవుల ఆలయాలు నాటి చరిత్రకు నేటి భక్తికి నిదర్శనాలు. ఎన్నో ఒడిదుడుకులకు ఓర్చి దైవ సన్నిధికోసం భక్తుల వద్ద క్రమ గిరిపైకి చేరుకోగానే ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగిన అనుభూతి పొందుతారు. ఈ కొండపైనుంచి చూస్తే, చెరువులు, ఏరులు, నీటి వాగులు, గిరిజన గ్రామాలు అల్లాసులోని చిత్రవలూలుగా కనిపిస్తాయి. రాత్రి చూస్తే కనుచూపు మేరలో వట్టణాలు విద్యుచ్ఛక్తి దీపాలు వింతకాంతలతో కనిపిస్తాయి. ఇక్కడ నుంచి విశాఖవట్టణం, పల్నాటిమిడి, బరంపురం వట్టణం లైట్లు కనిపిస్తుంటాయి. ఇంకొక ముఖ్య ఆకర్షణ ఏమిటంటే సూర్యోదయం శోభాయమానంగా ఉంటుంది. సూర్యుడు మనకంటే క్రిందుగా మధ్యప్రదేశంనుంచి నెలవంక మాదిరిగా కనిపించి అలా అలా పెద్దదవుతూ సింధూర కాంతిని వెదజల్లుతాడు. మనకు దగ్గరగా ఉన్నట్లు అనిపిస్తాడు. మనస్య ప్రదేశంలో వేలాడుతున్నట్లు అనిపిస్తాడు. ఇచ్చటి భక్తులు ఈ సూర్యోదయానికి వేచి యుంటారు. సూర్యునింబపు అంచు కనిపించగానే భీముని కొండపై నుండి అధిక సంఖ్యలో భక్తులు, పిల్లలు కొబ్బరికాయలు, నూలుపోగుల వినీరి సూర్యసాక్షాత్కారమైట్లు ఆ దేవునికి మనసారా మొక్కుకుంటారు. నిజంగా అది దివ్యదర్శనమనిపిస్తుంది.

మహేంద్ర గిరిపై మూడు రోజులుగా యాత్ర కొనసాగుతుంది. ఆ దేవాలయాలలో అచ్చట ఉండే కొండ తెగలే పూజారులుగా వ్యవహరిస్తారు. రాత్రి వన్నెండు గంటల ప్రాంతంలో ఈ తెగలు గానాభాసతో నాట్యాన్ని చేస్తూ దేవునికి నైవేద్యం సమర్పిస్తారు. అచ్చట భక్తులకు దక్షక చర్యలుగా ఒరిస్సా ప్రభుత్వం పోలీసు సిబ్బందిని ఏర్పాటు చేసింది.

శివరాత్రి మూడు రోజులు జరిగే ఈ యాత్ర పర్యాటక యాత్రగా భక్తి యాత్రగా భక్తుల మనస్సులో చెరిగిపోని అనుభూతిగా చోటు చేసుకుంటుంది.

-ఎల్. సత్యానందం

కొండలమీద

చల్లగా ఉంటుందా?

వాతావరణంలో మూడు పొరలుంటాయి. భూమికి దగ్గరలో ఉన్న ట్రోపో అవరణం భూమి మీద నివశించే మానవ, వృక్ష, జంతు మొదలైన జీవరాసులకు అతి ముఖ్యమైంది. మేఘాలు అవసాతం చెందడానికి కూడా ఇదే ప్రధానమైంది. ఇది దాదాపు హిమాలయ పర్వతాల ఎత్తువరకు వ్యాపించి ఉంది. ఈ పోరలో పైకి పోయిన కొండీ గాలి సాంద్రత తగ్గుటతో పాటు ఉష్ణోగ్రత కూడా తగ్గుముఖం పడుతుంది. ఇది ప్రతి 330 అడుగులకు 1డిగ్రీ ఫారెన్ హీట్ లేదా ప్రతి 1000 మీటర్లకు 6.4 డిగ్రీ సెంటిగ్రేడు ఉష్ణోగ్రత తగ్గుతుంది. కాబట్టి కొండల ఎత్తున బట్టి ఆ ప్రాంతాన్ని చల్లదనం అధారపడి ఉంటుంది. కానీ కొండల మీదపైవా వరే ఎండలో తిరిగితే వడగొడుతుంది.

సముద్రపునీటిలో

తడిపినగుడ్డ త్వరగా ఆరదు

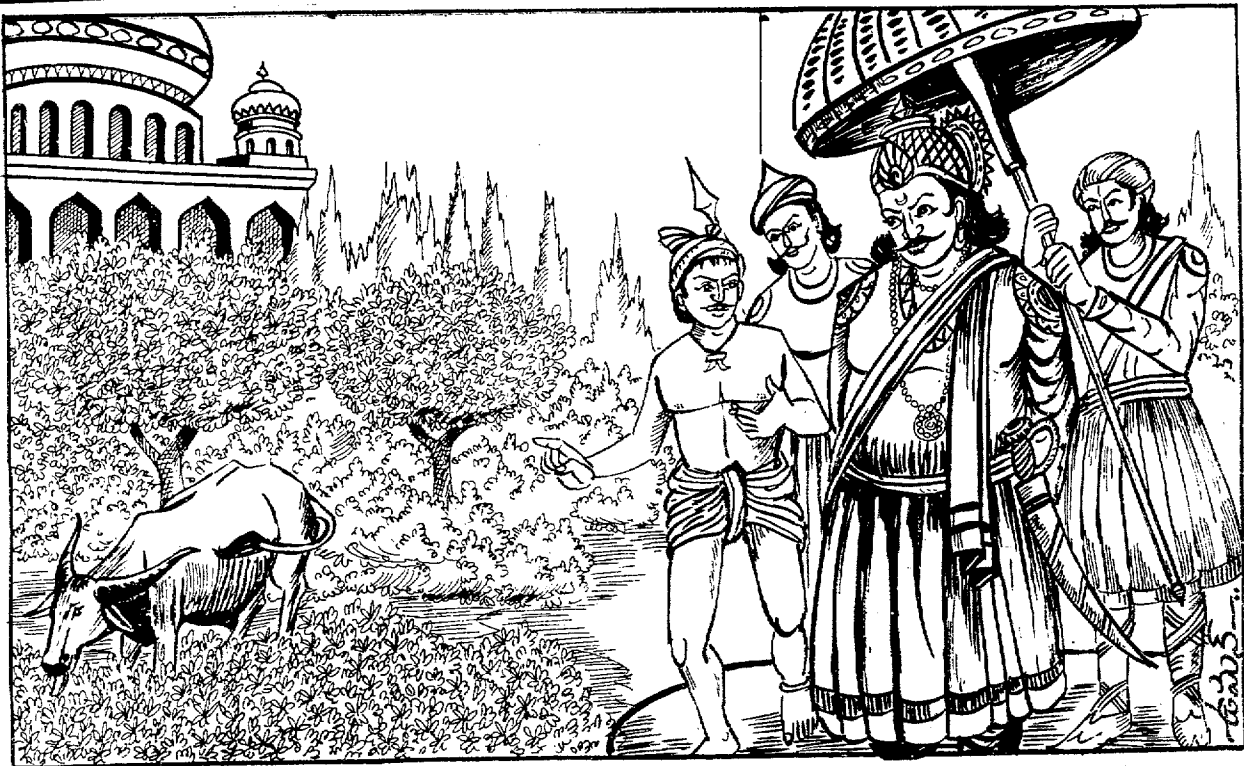
ఎందువల్ల?

మంచినీటిలో తడిపిన గుడ్డ ఆరినంత త్వరగా సముద్రపు నీటిలో తడిపిన గుడ్డ ఆరదు. మంచి నీటిని వేడిచేస్తే 100 డిగ్రీల ఉష్ణోగ్రత వద్ద ఆ నీరు మరిగి ఆవిరిగా మారిపోతుంది. కానీ అదే ఉష్ణోగ్రత వద్ద సముద్రపు నీరు అసలు మరిగదు. ఈ రీతిలోనే తడిపిన గుడ్డలోని నీటితడి తక్కువ ఉష్ణోగ్రత వద్ద కూడా కంటికి కనిపించకుండా ఆవిరి అవుతుంది. క్రమంగా ఆ గుడ్డ పొడిగా మారుతుంది. వాతావరణంలో ఉండే ఉష్ణోగ్రత సహజంగా మంచినీరు మరిగే ఉష్ణోగ్రతకు దగ్గరగా ఉంటుంది.

కాబట్టి మంచి నీటిలో తడిపిన గుడ్డ కంటే సముద్రపు నీటిలో తడిపిన గుడ్డ అలవ్యంగా ఆరుతుంది.

ముత్యాలప్రసాద్

పిల్లలకథ

గోకయ్య పేదవాడైనా, చాలా తెలివైనవాడు. ఎత్తుకు వైఎత్తులు పేయడంతో అతడి కతడేసాటి.

గోకయ్యకు ఒక గేదె ఉండేది. అది రోజూ రాజుగారి తోటలో ప్రవేశించి సర్వనాశనం చేస్తుండేది.

రాజుగారికి కోపంవచ్చేది. అయినా చాలా సార్లు వదిలేశాడు. చివరకొకరాజు ఓర్పుకోలేక గోకయ్యను తీవ్రంగా దండించాడు రాజుగారు.

మరోసారి గనుక గేదె తోటలో కొస్తే, చంపిపారేస్తానన్నాడు.

గోకయ్య, రాజుగారు తిట్టినంతసేపు తిట్లు విచ్చాడు.

“ప్రభూ! మీతోటను నాశనం చేసింది. దాన్ని క్షమించొద్దు. చంపించండి. అయితే, దాని చర్యం చూతలం నాకివ్వండి.” అని కోరాడు.

చివరకొకరాజు రానే వచ్చింది. గేదె మళ్ళీ తోటలో ప్రవేశించింది.

రాజు అగ్రహం కట్టుబెంచుకుంది.

భటులను పిలిచి గేదెను చంపించి మెడ నతో కించాడు. కానీ, ఎందుకో గోకయ్యమీద రాజుకు కొంచెం జాతి కలిసింది. అందుచేత అతనిడిగిన ప్రకారమే చర్యలన్నీ ఆతనికేవచ్చాడు.

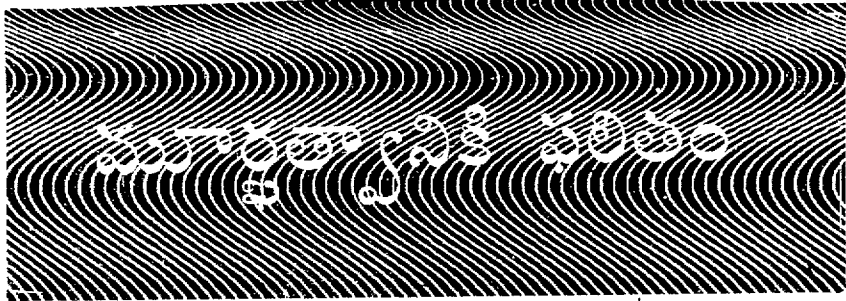
గోకయ్య చర్యలన్నీ ఇంటికి తీసుకెళ్లి బాగా ఎండబెట్టాడు.

ఒకరోజు గోకయ్య చక్కగా ఎండిన చర్యలన్నీ భుజాన వేసుకొని బాగా అడవిలోపలికి వెళ్లాడు.

ఎత్తైన ఒక చెట్టును ఎంచుకొని ఆ చర్యలన్నీ చెట్టుకు కట్టి, దాని ప్రక్కనే కూర్చున్నాడు.

కొంతసేపటికి, ఒక గుడ్డివాడూ, ఒక చెవిటి వాడూ అయిన ఇద్దరు దొంగలు ఆ చెట్టుక్రిందికి చేరి వాళ్ళు దొంగిలించిన డబ్బు సంచుకొంటున్నారు.

అది గమనించిన గోకయ్య కదలకుండా చెట్టుపైనే కూర్చొని, ఆ చర్యంపై గట్టిగా బాదాడు. అసలే చర్యం బాగా ఎండి ఉండ

టంతో, అడివి ప్రతిధ్వనించేలా పెద్ద శబ్దం వచ్చింది.

ఆ మోత దెబ్బకు పాదలిపోయిన గుడ్డి వాడు పరుగు లంఘించుకున్నాడు. గుడ్డివాడు పరిగెత్తడం చూసిన చెవిటివాడు తనకు వినపడకపోయినా, ఏదో ప్రమాదం ముంచుకొస్తుందని తనుకూడా డబ్బు మూటనక్కడే వదిలేసి అడివి కడ్డంబడ్డాడు.

వాళ్ళు వెళ్ళిపోగానే కిందికి దిగివచ్చి, డబ్బు సంచి భుజాన వేసుకొని చక్కగా ఇంటికి తిరిగొచ్చాడు గోకయ్య.

గోకయ్య ఇంటికి రావడంతోనే రాజు దగ్గర కెళ్ళి, “ప్రభూ! మీరు నాగేదెను చంపి నాకెంతో మేలు చేశారు. దాని చర్యం అమ్మి గేదె ఖరీదుకంటే ఎక్కువ సంపాదించాను” అన్నాడు.

రాజు ఆశ్చర్యపోయాడు.

“ప్రభూ! నేను ఆచర్యాలన్నీ బాగా ఎండబెట్టలేదు. లేకుంటే ఇంకా ఎక్కువ డబ్బులోచ్చేవి” రాజుకు ఆశ కల్పించాడు గోకయ్య.

వెంటనే రాజు సైనికుల్ని పిలిపించి మంత్రి ఎంత చెప్పినా వినకుండా పశువుల శాలలోని గేదెలన్నిటినీ చంపించి, వాటి చర్యలన్నీ జాగ్రత్తగా ఎండబెట్టించి అమ్మకానికి పంపించాడు.

చర్యలన్నీ అమ్మడానికి వెళ్ళిన సైనికులు వాటిని మోసుకొంటూ వెనక్కి తిరిగివచ్చి, “ప్రభూ! పిటిని కొనడానికి ఎవ్వరూ ముందుకు

రావడంలేదు” అని విన్నవించుకొన్నారు.

రాజు జరిగిన మోసాన్ని గ్రహించాడు. గోకయ్య తనకు చేసిన మోసానికి ఉగ్రుడైపోయాడు.

వెంటనే భటులను పంపి గోకయ్యను పట్టుకురమ్మన్నాడు.

భటులు వెళ్లి గోకయ్యను బంధించి తీసుకువచ్చారు.

వెంటనే బోను ఒకటి తెప్పించి బంధించిన గోకయ్యను అందులో పెట్టించి బాగా లోతైన చెరువు గట్టునున్న ఒక చెట్టుకు వేలాడగట్టాడు.

కొన్నాళ్ళు అలా తనకని తీరింతరువాత తాడును తెగ్గొట్టి నీళ్ళలో ముంచి చంపివేయాలని రాజుగారి ఉద్దేశ్యం.

ఒకరోజు ఒక వ్యక్తి చెరువు గట్టు ప్రక్కగా గుర్రంపై పోతూ, దగ్గరికొచ్చిన తరువాత గోకయ్య అలా చెట్టుకు వేలాడటంచూసి ఆశ్చర్యంతో.

“ఏయ్! అలా చెట్టుకు వేలాడుతూ బోనులో ఏం చేస్తున్నావ్?” అని ప్రశ్నించాడు.

“మహారాజా! ఇక్కడ ప్రజలందరూ నన్ను రాజును చేయాలని పట్టుబట్టారు. నాకేమో, రాజును కావడం ఇష్టంలేదు. కోపమొచ్చి నన్ను ఇలా చేశారు” అని నమ్మకంగా చెప్పాడు గోకయ్య.

అమాయకంగా నమ్మిన ఆ వ్యక్తి తనూ రాజు కావాలని కోరుకొంటున్నానని, గోకయ్య

కిష్టమైతే, గోకయ్య స్థానంలో తను ఉంటానని చెప్పాడు.

తన పథకం పొరినందుకు లోలోపల సంతోషిస్తూ గోకయ్య ఆ వ్యక్తిని బోనులోకి పంపించి అను బైటికొచ్చి, గుర్రమెక్కి చక్కగా ఇంటికి చేశాడు.

కొన్నాళ్ళు తరువాత రాజు భటులొచ్చి తాడును తెగ్గొట్టడంతో ఆ అమాయకుడు నీళ్ళలో మునిగి చచ్చిపోయాడు.

గోకయ్యను చంపడానికి వెళ్ళిన భటులు తిరిగొచ్చేసరికి గోకయ్య గుర్రంపై రాజుముందు ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

చంపినవాడు ఎలా తిరిగొచ్చాడని ఆలోచిస్తూ ఆశ్చర్యమొంది తేరుకొంటున్న రాజు పరిస్థితి అర్థంచేసుకొన్న గోకయ్య “ప్రభూ! మీ భటులు నన్ను బాగా లోతైన నీళ్ళలో పడవెయ్యలేదు. అందుచేత కేవలం గుర్రం మాత్రమే దొరికింది - అలాగాక ఇంకా లోతునీళ్ళలో త్రోసి నట్లయితే ఏనుగు దొరికి ఉండేది” అని రాజుకు చెప్పాడు.

ఇప్పటికీ కల్లు తెరవని మూర్ఖుడైన రాజు గోకయ్య చెప్పింది నమ్మి కొన్ని బోన్లు తెప్పించి, తను అందులోకి వెళ్లి, మంత్రిలూ, ఇతర సంపాదారుల్ని కూడా వాటిల్లో బంధించబడమని ఆదేశించాడు.

రాజుజను ధిక్కరించలేని మంత్రిలూ ఇతర సంపాదార్లు తమ దుష్టికి చింతిస్తూ బోనుల్లో బంధించబడ్డారు.

మూర్ఖుడైన రాజు ఇతర మంత్రిలు దురాశతో ప్రాణాలు పోగొట్టుకొన్నారు.

వాళ్ళంతా చనిపోవడంతో తెలివైనవాడైన గోకయ్య తనకు తానే ‘గోకరాజు’గా ప్రకటించుకొని చాలాకాలం పరిపాలించాడు.

-మంజుల. డి

రాణి ఎలిజబెత్ కు ఎదుర్కోలు....!

మొన్న న్యూజిలాండ్ మోరీ పెద్దలతో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం సంధి ఒప్పందం 150 ఏళ్ళు నిండిన సందర్భంగా బ్రిటిష్ రాణి ఎలిజబెత్ ఆ దేశం సందర్శించినప్పుడు మోరీలు ఈ ప్రదర్శనతోనే ఆమెకు బెదురు పుట్టించారు. మోరీ ‘రాక్షసులు’ నాలుకలు వెళ్ళబెట్టి భయంకర విన్యాసాలు చేస్తుండగా ఓ మోరీ యువతి తన టీషర్లను తీసి రాణి ముఖం మీదికి విసిరింది. ముఖం మీదికి దూసుకు వస్తున్న ఆ షర్టును చూసి కారులో కూచున్న రాణి బెదిరిపోయారు. మరో యువతి మోరీల పాక్కల పతాకనుచేత బట్టి రాణి ఎదుట పరుగులిసింది.

“ఇంటికి పో వస్తున్నామని గొరవించు” అని మోరీలు వివాదాలు చేశారు.

ఆనాటి నందిని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మన్నించడం లేదన్నదే న్యూజిలాండ్ వాసుల అగ్రహం.

పొట్టిపద్యాలలో పాడుపుకథలు

ఎక్కిపెట్టినాక్క పక్కన నవ్వును జారవిడువ నవ్వు జారుకొనును వింతకాంతులిచ్చువెంతైనవస్తువు తెలుపు దానిపేరు తెలుగుబాల !

నిర్వహణ :

మద్దా సత్యనారాయణ (జువిలు ఎడ్వైజరం)

డి.వి.ప్రవేశం

“వర్తమాన్”

రచయిత, నిర్మాత, దర్శకుడు అయిన థీమ్ సేన్ అధ్యర్శనలో వస్తాన్న సీరియల్ ‘వర్తమాన్’ ఒక జీవితానికి సంబంధించిన దృష్టాంతంగా “వర్తమాన్”ని రచయిత పేర్కొంటున్నారు. వర్తమాన్ ఒక ప్రదేశానికి సంబంధించిన పేరు. ఈ ప్రాంతాన్ని ‘ప్రతినిధి’ అనే పాత్ర పరిపాలిస్తుంటాడు. ఈ ప్రతినిధిపై దాడి చేసిన కొన్ని శక్తులు గురించిన వివరణ ఈ సీరియల్ ముఖ్య కథాంశం! కుటుంబమంతా ఆనందించగల స్థాయిలో ఈ సీరియల్ నిర్మిస్తున్నట్లు అంటున్నారు. ఎందుకంటే వర్తమాన్ ముఖ్యంగా పిల్లలను ఆకర్షించగలిగేలా ఉంటుందని థీమ్ సేన్ అభిప్రాయం. బ్రేక్ ఫాస్ట్ టి. వి. కార్యక్రమాల్లో ఈ సీరియల్ త్వరలో ప్రసారం మనల్ని అలరించాల్సివుంది.

“మృగనయని”

“మృగనయని” కీ.శే. బృందావన్ లాల్ వర్మ రచించిన గొప్ప గ్రంథం! చాలా మంది నిర్మాతలు ఈ గ్రంథాన్ని చిత్రంగా మలచాలని ప్రయత్నించి పూర్తి చేయలేకపోయారు. దర్శకుడు పి. రామన్ ఈ గ్రంథం నుండి కొన్ని చిత్రాలు

వల్లవిజోషి

తీయాలనుకుని విరమించుకున్నారు. దూరదర్శన్ అనుమతితో అన్నబన్ వేర్ నిర్మాణంతో, మృగనయని తయారు కాబోతుంది. పదమూడు ఎపిసోడ్స్ ప్రారంభం కాబోతున్న ఈ సీరియల్ కు దర్శకుడు అమోల్ పలేకర్, వల్లవిజోషి కథానాయిక.

“ఝాన్సికిరాణి”

సో ప్రోమోడి నిర్మాణ నిర్దేశకత్వంలో ఒక వ్యూహ వచ్చిన ఝాన్సికిరాణి చిత్రం బ్రహ్మాండ

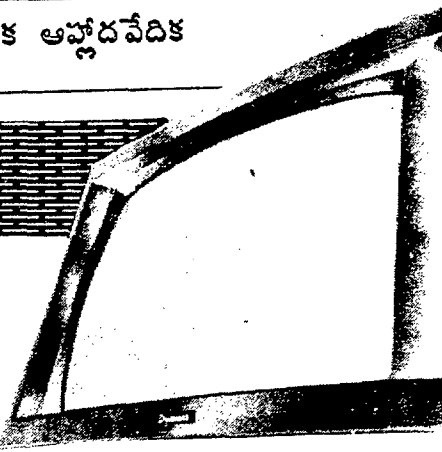
మైన విజయం సాధించింది. మినర్వా మూవీటౌన్ బ్యానర్ పై వచ్చిన ఈ చిత్రం అప్పట్లో ఎంతో మంది విమర్శకుల ప్రశంసలు పొందింది. దూరదర్శన్ వారు ఝాన్సికిరాణి కథను సీరియల్ గా నిర్మించబోతున్నారు. పదమూడు ఎపిసోడ్స్ గా నిర్మాణం అవుతున్న ఈ సీరియల్ కు నిర్మాత మంజుల అనుభతిలాల్.

“మెట్రో అబ్దుల్ కలాం క్రజీక్”

అజాద్ పాత్రలో మంగళ ధిల్లాన్

భారతమాత దాస్యశృంఖలాలు చేదించిన మహా నీయుడు అజాద్. చిన్న వయసులోనే అఖిలభారత కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు అయిన అజాద్ మంచి పండితుడు కూడా! అజాద్ పై నిర్మిస్తున్న సీరియల్ లో మంగళ ధిల్లాన్ (బునియాద్ ఫేం) టైటిల్ రోల్ చేస్తున్నారు. ఈ సీరియల్ కు మొదటగా పాక్ నటుడు మెహబూబ్ ఆలమ్ ను ఎన్నుకున్నా, అతనికి ఉన్న డ్రగ్స్ అలవాటు కారణంగా ఈ పాత్ర మంగళను వరించించిన తెలుస్తుంది. అజాద్ పాత్రపోషణ చాలా కష్టమైనది. ఈ పాత్ర గురించి అధ్యయనం చేయటానికి టైమ్ చాలాకపోయినా, తాను పూర్తి వ్యాయం చేసింది లేనిది సీరియల్ చూసాక ప్రేక్షకులే నిర్ణయించాలి అంటున్నాడు మంగళ ధిల్లాన్. అజాద్ జీవితంలో మరపురాని ఘట్టం జామా మసీదులో అజాద్ ఇచ్చిన ఉపన్యాసం. ఈ షాట్ ను ఒకే టేక్ లో ఓకే చేసిన మంగళను

యూనిట్ సభ్యులు లభించడంతో ముందెత్తారు. దృష్టి కాన్స్ నిర్మిస్తున్న ఈ సీరియల్ ఇప్పటికే ఆరు ఎపిసోడ్స్ రికార్డుయ్యాయి. స్క్రీన్ ప్లే, దర్శకత్వం: మజిల్ రహిమ్.

“అజ్ కి

తాజాఖబర్”

ప్రముఖ జర్నలిస్ట్, రచయిత, దర్శకుడు అయిన స్వర్ణీయ కె.వి. అబ్బాస్ చిన్న కథల ఆధారంగా నిర్మిస్తున్న సీరియల్ ఇది. అబ్బాస్ జీవించి ఉండగానే తను ఈ సీరియల్ నిర్మిస్తానని ప్రకటించాడు. అబ్బాస్ చనిపోయిన కారణంగా ఈ బాధ్యతను దర్శకుడు ప్రేమజీ తన భుజస్థంభంపై వేసుకుని పైలట్ ఎపిసోడ్ నుండి హాస్ నకు సమర్పించాడు. 13 ఎపిసోడ్స్ కు అనుమతి లభించిన ఈ సీరియల్ లో అభినవ చతుర్వేది, పల్లవిజోషి ప్రధానతారాగణం.

అభినవ చతుర్వేది

“చాణక్య”

చంద్రగుప్త మౌర్యుల పరిపాలనా కాలంలో చాణక్యుని రాజనీతిజ్ఞత, ప్రజ్ఞాపాటవాల గురించి ఎన్నో కథలు ప్రచారంలో ఉండేవి. ప్రకాష్ యం. నిర్మాణంతో, డాక్టర్ చంద్రప్రకాష్ నిర్దేశకత్వంలో తయారైన “చాణక్య” ఇరవై ఆరు

ఎపిసోడ్స్ కు దూరదర్శన్ అనుమతి లభించింది. చరిత్ర ప్రకారం మౌర్యుల కాలం నుండి ఈ సీరియల్ ప్రారంభం అవుతుంది. దర్శకుడు డా. చంద్రప్రకాష్ గత తొమ్మిది సంవత్సరముల నుండి ఈ ప్రాజెక్టు విషయమై రీసర్చ్ చేసి ఇప్పటికీ విజయం సాధించాడు. క్రితంలో బి.ఆర్. చోప్రా చంద్రగుప్త చాణక్య చిత్రాన్ని నిర్మిస్తున్నట్లుగా, ఇందులో దిలీప్ కుమార్ చాణక్యుడుగా నటించబోతున్నట్లు అప్పట్లో ప్రకటించి, ఎందుకనో నిలిపి వేసాడు. తమస్, భారత్ ఏక్ ఖోత్, విశ్వామిత్రలు నిర్మించిన మెగా ప్రాజెక్ట్ నుండి వస్తున్న “చాణక్య” సీరియల్ ను హెచ్.టి.వి., ముద్రా, లింబాస్ మరియు సిద్ధార్థ ఇంటర్నేషనల్ కంపెనీలు స్పాన్సర్ చేస్తున్నట్లుగా తెలిసింది. జూన్ నుండి ప్రారంభం కాబోతున్న ఈ సీరియల్ లో నాటకరంగంలోని ప్రముఖులు నటిస్తున్నారు.

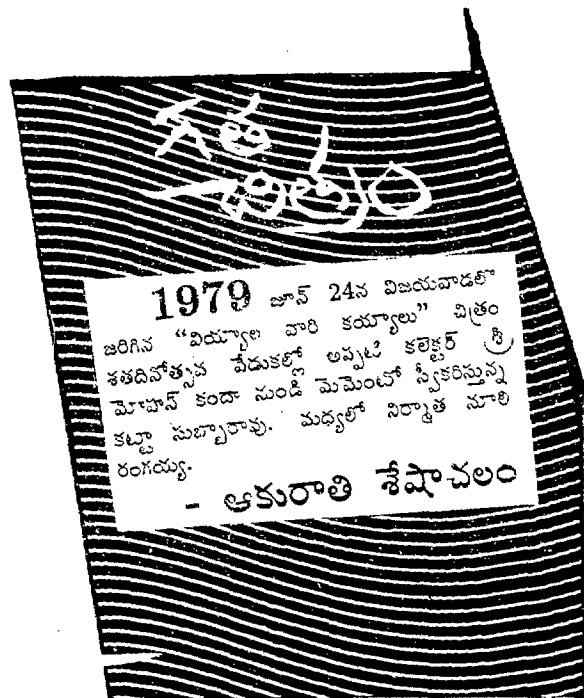

రామానందసాగర్

సాగర్ కొత్తసీరియల్

రామానంద్ సాగర్ మరో సీరియల్ నిర్మాణ సన్నాహంలో ఉన్నాడు. మహా విష్ణువు దశావతారాలను చిన్న తెరకెక్కించాలనే ప్రయత్నంలో స్క్రిప్ట్ వర్క్ పూర్తి చేస్తున్నట్లుగా తెలుస్తుంది. రామానందాన్ని మరచించే విధంగా దశావతారాల కథ ఉంటుందని సాగర్ భావిస్తున్నాడు. ఒక్కొక్క కథకు ఒక్కొక్క అవతారంలో, ప్రతి కథ నుండి పదమూడు ఎపిసోడ్స్ తీయాలని నిర్ణయించి అనుమతికోసం దరఖాస్తు చేసారు. ఈ ప్రకారం నూటముప్పై ఎపిసోడ్స్ అయితే ఈ సీరియల్ రెండు సంవత్సరాలుపైగా నడుస్తుంది. కాని మండిహాస్ ఈ సీరియల్ కు ఇంతవరకు అనుమతి ఇవ్వలేదని తెలుస్తుంది. ఈ సీరియల్ పేరు “శ్రీమద్ భగవద్.” ఈ లోపుగా రామానందసాగర్ వివేకానంద జీవిత చరిత్రపై సీరియల్ తీసే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడు.

“పత్తి”

1979 జూన్ 24న విజయవాడలో జరిగిన “వియ్యాల వారి కయ్యాయి” చిత్రం శతదినోత్సవ వేడుకల్లో అప్పటి కలెక్టర్ శ్రీ శతదినోత్సవ వేడుకల్లో అప్పటి కలెక్టర్ శ్రీ మోహన్ కండా నుండి మెమెంటో స్వీకరిస్తున్న కట్టా సుబ్బారావు. మధ్యలో నిర్మాత మాలి రంగయ్య.

- ఆకురాతి శేషాచలం

శాంతినికేతన్ శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీకి గల అనుబంధం ఒకనాటిదికాదు. విద్యార్థిగానైతే నేమీ, ఛాన్సలర్‌గా నైతేనీమీ ఇంచుమించు అర్థ శతాబ్దం పాటు ఆమె ఆ సంస్థతో సంబంధాన్ని కొనసాగించింది.

1934 లో భార్యతో కలిసి జనపూర్ లో నెహ్రూ శాంతినికేతన్‌ను తొలిసారిగా సందర్శించారు. ఇప్పుడున్నంత విశాలంగా లేకున్నా అప్పటికే ఆ సంస్థ రవీంద్రుని ఉపాధిపతి ప్రతి రూపంగా తీర్చిదిద్దబడింది. ప్రశాంత ఆశ్రమ వాతావరణంతో, భారతీయ సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు అద్దంపడుతున్న ఆ విద్యాలయాన్ని చూచి నెహ్రూ అబ్బురపడ్డారు. అక్కడ ధనిక-పేద, లేదా కులమత భేదాలు లేవు. గురు శిష్య సంబంధం సైతం ప్రేమ వాత్సల్యంతో వెనవేసుకుపోయిందే తప్ప భయానికి, అర్థంలేని క్రమశిక్షణకు ఆలవాదం కాలేదు. అక్కడ ప్రతి వ్యక్తికీ కావలసినంత స్వేచ్ఛ లభిస్తుంది. ఇతర విద్యాసంస్థల్లా విద్యార్థిని నియమిత గంటల్లో జరగదు. వసుధైక కుటుంబాన్ని కాంక్షించే గురు దేవుని ఆశయానికి అచ్చమైన ప్రతిబింబంలా ఆ సంస్థ నెహ్రూ కళ్లకు గోచరించింది. తన కుమార్తె విద్యాభ్యాసానికి అదే అనువైన సంస్థ అని ఆయన ఆనాడే భావించాడు. కానీ అయితే ఆ విషయం ఎవరితో చెప్పలేదు.

అప్పటికే ఇందిరా బొంబాయిలోని 'పీపుల్స్ ఓన్ స్కూల్'లో చదువుతోంది. అక్కడ ఆమెకు సంగీతం నృత్యం వేర్వేరున్న అధ్యాపకులు ఒక వూరు శాంతినికేతన్‌లో విద్య నభ్యసించినవారే!

శాంతినికేతన్ సందర్శన పూర్తిచేసుకొని రాగానే నెహ్రూ అరెస్టయ్యారు. ప్రభుత్వం ఆయన్ను ఆరీఫూర్ సెంట్రల్ జైలులో నిర్బంధించింది. ఆ నిర్బంధంకారణంగా తిరిగి కుమార్తె గురించి ఆలోచించే తీరిక చిక్కిందాయనకు. వెంటనే అక్కడినుంచే గురుదేవునికి ఓ లేఖ రాశాడు.

శాంతినికేతన్ లో ఇందిర

ఇందిరను ప్రభుత్వ కళాశాలకు వందం తన కిష్టంలేదని శాంతినికేతన్‌లో చేర్పించాలని తన ఉద్దేశమని ఆ లేఖ సారాంశం.

ఆ కారణంగా 1934 జులై నెలలో శాంతినికేతన్‌లో అడుగుపెట్టింది ఇందిర. అప్పడేమే వయస్సు 17. నన్నగ, తెల్లని శరీరంతో, మరు కైన కళ్లతో ఆ విద్యాలయంలోని అందరి దృష్టిని ఆకర్షించిందామె. పేరు ప్రఖ్యాతులున్న ఓ పెద్ద జాతీయ నాయకుని కుమార్తెగా ఆమె ప్రవర్తనలో

ఎటువంటి అడంబరం, అర్థాటం ఎక్కడా కన్పించేదికాదు. అందరు విద్యార్థినిల్లాగే సాదాసీదా ఖాదీ చీరతో అతి నిరాడంబరంగా మెలిగేది.

అక్కడ ఉన్నంతకాలం సంగీతం, బెంగాలీ భాషలను అధ్యయనం చేయడానికే ఆమె కాలాన్ని వెచ్చించింది. తప్పితే ప్రముఖ కళా కారుడు నందాలాల్ బోస్ సమక్షంలో కూర్చుని ఎన్నో విషయాలు చర్చించేది. తీరిక వేళల్లో

జమాత్రం అడపిల్లల పాస్టల్ 'శ్రీభవన్' లో గడుపుతుండేది.

విశ్వభారతి ప్రాంగణంలో ఏటా వసంతోత్సవాలు ఘనంగా జరపటం సరిపాటి. ఆ సందర్భంగా ప్రదర్శించే నాటకాలు, నృత్యాలు, పాటలపోటీలు వంటి వెన్నో కార్యక్రమాలు విద్యార్థిని విద్యార్థులు కళాభిరుచికి అద్దం పడతాయి.

1935 లో జరిగిన వసంతోత్సవంలో నృత్యనాటకాల వంటి మూడు అంశాలలో ఇందిర సైతం ఉత్సాహంగా పాల్గొని వలుపురి ప్రశంసలకు పాత్రురాలైంది.

కానీ మరో నెల కల్లా తల్లి అవారోగ్యకారణంగా ఆమె శాంతినికేతన్‌కు ధూరమైపోవాలి వచ్చింది. తన భార్య కమలానెహ్రూ ఆరోగ్యం క్షీణిస్తున్నందున చికిత్స నిమిత్తం యూరప్ నంపు తున్నానని, ఆమెకు తోడుగా ఇందిరను సందరం చానని నెహ్రూ ఆల్ఫోర్డ్ జైలు నుంచి రమీంద్రునికి లేఖ రాశాడు.

ఆ కారణంగా ఇందిర అద్దంతరంగా తల్లి దగ్గరకు వెళ్లిపోయింది. కుమార్తెను శాంతినికేతన్ నుంచి రప్పించడం ఇష్టంలేకపోయినా నెహ్రూకు తప్పలేదు. అదే విషయం ఆ తర్వాత రమీంద్రునికి రాసిన లేఖలో క్షమాపణలు చెప్పి మరీ వివరించారు.

1935లో శాంతినికేతన్ విద్యార్థినిగా బయటకు వచ్చిన ఇందిర తిరిగి తాను ప్రధాని అయ్యాక ఆ విద్యాలయానికి ఛాన్సలర్‌గా పనిచేసింది. ఆమె చివరిసారిగా 1983 డిసెంబర్‌లో శాంతినికేతన్‌ను సందర్శించి వచ్చారు.

-నాగమణి

4-3-1990 ఆదివారం మొదలు 10-3-1990 శనివారం వరకు

మేషం
(ఆశ్వినీ, భరణి, కృత్తిక 1 పా)

వ్యాపారమందు అధికలాభ ప్రదాయకం. కృషిలోపం లేకపోతే సర్వవిధాలా మేలైన వారం. వ్యాపార లాభమున్నది. వృత్తియందు అనుకూలత యున్నది. ప్రభుత్వ పరంగా అందవలసిన వైకం అందనున్నది. 9, 10 తా. లందు మిత్రానుకూలం.

మృషభం
(కృత్తిక 2, 3, 4 పా, రోహిణి, మృగశిర, 1, 2 పా)

అప్రయత్నాదాయమున్నది. ఆస్తిని అభివృద్ధిగావించి మీరు చేయు యత్నాలు సానుకూలం కాగలవు. మీ ఆరోగ్యమందు అభివృద్ధి చెప్పదగిన ముఖ్యాంశం. బహిరంగ ప్రాంతాలకు వ్యాపార నిమిత్తం వెళ్లినవారు మేలు పొందనున్నారు. వస్త్ర బంధు సమాగమం. 9, 10 తా.లందు ద్రవ్య సుకూలత.

మిథునం
(మృగశిర 3, 4 పా, అర్ధ పునర్వసు, 1, 2, 3 పా)

అదాయమున్నది. వ్యాపారమందు అభివృద్ధికరమైన మార్పులు రానున్నవి. ఇంట శుభం జరుగుటకు, బంధువర్గముల సంబంధం నిశ్చయం కానున్న వారం. మీ వ్యాపార నిమిత్తమై, వస్తువే కరణకు దూరప్రాంతాలకు వెళ్లనున్నారు, మేలే. 6, 7 తా. లందు ధనవృద్ధి.

కర్కాటకం
(పునర్వసు 4 పా, పుష్యమి, ఆశ్లేష)

శుభ సమయం. 'రవి, బుధ, శుక్ర' గ్రహము కూలత యున్నది. 'ఆశ్లేష' వారు బహుజాగ్రత్తగా సంపరించవలసిన సమయం. దూరప్రయాణాలు ఆపుకొనుట శ్రేయస్కరం. ఆదాయమందు వృద్ధి యున్నది. ఉద్యోగమందు మేలున్నది. 8, 9, 10 తా.లందు అనుకూలం.

సింహం
(మఘ, పుబ్బ, ఉత్తర 1 పా)

అభిమానించేవారున్నారు. ఆదాయమందు, ఉద్యోగమందు అభివృద్ధికరమైన మార్పులు రానున్నవి. హితమైనవారు, ఏదో మేలు చేయతల పెట్టువారు, ప్రభుత్వోద్యోగులు సహాయం చేయ నున్నారు. మీ ఆదాయమందు వృద్ధియున్నది. మీకు సభాగౌరవమున్నది. 9, 10 తా.లందు స్వల్పాదాయం.

కన్య
(ఉత్తర 2, 3, 4 పా, వాష, చిత్త 1, 2 పా)

అర్ధాన్నము 'శని' యంతా తగ్గుముఖం పట్టలేదు. ధన విషయంలో, వ్యవహార విషయంలో, వ్యాపార విషయంలో మేలున్నది. వస్తు వాహన పేకరణకు అస్సారమున్నది. యత్న కార్యసిద్ధి, ఆరోగ్యవృద్ధి, అప్రయత్న ధనలబ్ధి, మాతన మిత్రానుకూలత, కళాసాహితీ రంగాను కూలత, రచయితలకు సదవకాశాలుంటాయని 6, 7 తా.లందు మేలున్నదని గ్రహించాలి.

మల
(చిత్త 3, 4 పా, స్వాతి, విశాఖ 1, 2, 3 పా)

ధనలోపం లేదు. వ్యాపారరీత్యా అనుకూల సమయం. పాత్రికేయులకు, పంపిణీదారులకు, ప్రతారంగాన శ్రమించువారికి, అటామిటల్లో ప్రావీణ్యత గలవారికి సదవకాశాలు, గ్రహించాలి. 9, 10 తా.లందు అప్పులు వసూలు.

పుశ్చికం
(విశాఖ 4 పా, అమరావతి, కేవల)

వ్యవహార రీత్యా మేలైన సమయం. క్రమంగా 'శని' మేలుచేయునున్నారు. ధనలోపం లేని సమయంగా గ్రహించాలి. బంధుమిత్ర సమాగమం. శుభకార్య ప్రస్తావనలు, విద్యావేత్తల సహాయం. బంధుమిత్ర సమాగమం, కళాసాహితీ రంగాను భవం గలవారికి సదవకాశాలు, 6, 7 తా.లందు అభివృద్ధికర మార్పులు.

ధనుస్సు
(మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1 పా)

ధనవంతుల సమాగమం, క్రమంగా 'శని' మేలు చేయుటం గమనింపదగిన ముఖ్యాంశం. ఆదాయాన్ని మించిన వ్యయం చెప్పదగిన అంశం. శుభ ప్రస్తావనలుంటాయి. ధర్మకార్యవరణము నకు అస్సారం. 7, 8 తా.లందు వ్యాపార వ్యవహార లాభమున్నది.

విద్యాన్ కోట సత్వరంగయ్యశాస్త్రి

మకరం
(ఉత్తరాషాఢ 2, 3, 4 పా, శ్రవణం రవిష 1, 2 పా)

మాతన మిత్ర సమాగమం. సాంఘిక వ్యవహార చర్యలు, ఆరోగ్యవృద్ధి, అవసరాలకు ద్రవ్యం చిక్కటం, అప్పులు వసూలు కావటం, వారమంతా ఆనందదాయకం కావటం, రాజకీయంగా మేలైన సమయం గ్రహించాలి. సభాగౌరవం, సాంఘికంగా మేలే. 6, 7 తా. లందు ముఖ్యం కలయిక.

కుంభం
(రవిష 3, 4 పా శరభిష, పూర్వాభాద్ర 2, 3 పా)

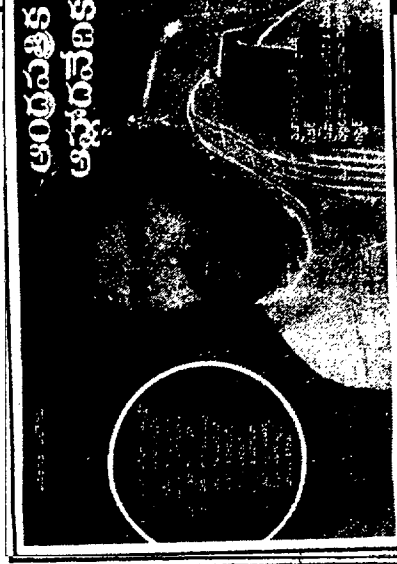
శుభ సమయం, అనేకరీతుల 'గు, శని' గ్రహాలు అనుకూలరు. విద్యావేత్తల, ధనవంతుల సహాయమున్నది. ధనలోపం లేదు. యత్నకార్య సిద్ధి, ధనలబ్ధి చెప్పదగిన సమయం. కుటుంబానందం. వృత్తియందు పెంపు గ్రహించాలి. 9, 10 తా.లందు ధనప్రాప్తి.

మీనం
(పూర్వాభాద్ర 4 పా, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి)

అనేక మార్గాల రాబడి పున్నది. ఆనందదాయకమైన వారం. 'గురు' గ్రహశుక్లమున్నాయి. అనవసర వ్యవహారాలుంటాయి. ఆదాయాన్ని మించిన ఖర్చులు కూడ కలవని గ్రహించండి. ఎంతో కాలంగా దూరంగా వెళ్లినవారు దొరుకును రాగలరు. వ్యాపారలోపం లేదు, గ్రహించాలి. 5, 6 తా.లందు ఏ వ్యవహారానికై ప్రాకులాడినా లాభదాయకమే, గ్రహించాలి.

డ్రాక్విల

శాల ప్రధానోపాధ్యాయులైన శ్రీ హెన్రీమోసెస్ గారు. వక్ర ఎవరో కాదు పండిత తారానాథ్! తారానాథ్ ఆజానుబాహువు. స్ఫురద్రూపి, పచ్చని మైదాను. ఖాదీ పైజామా, జబ్బా, నిగనిగలాడు గుబురు తలకాపు. ఆర్టిస్టు వలే పుండేవాడు. ఈయన సంగీతజ్ఞుడు కూడా. ఇంగ్లీషులో గంభీరంగా ఉపన్యసించేను. పూర్తిగా జ్ఞాపకంలేదు. స్వాతంత్ర్యం గురించి మాట్లాడినట్లు గుర్తు. ఆ సన్నివేశం, దృశ్యం 50 ఏండ్లువైన గడచినా కళ్ళకుకట్టినట్లున్నాయి. తారానాథ్ గురించి ఆ ప్రాంతంలో చాలా కథలుండేవి. చాలా ప్రశస్తి కలవాడు. ఇప్పుడు వీరి చిన్నకొడుగు పిల్లలతో అదే ఆశ్రమంలో పున్నదని వ్యాసకర్త వ్రాసినాడు. తిరుప్పరావల్లి ప్రాంతీయ ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలో ఇంగ్లీషు ప్రొఫెసరునూ, సుప్రసిద్ధ సర్వోద్ వాద్య విద్యార్థులనుడూ అయిన డాక్టర్ రాజీవ్ తారానాథ్, పండిత తారానాథ్ గారి కుమారుడు. రాజీవ్ తారానాథ్ "సంస్కార" సీనిమా (వలాది దర్శకత్వం)కు సంగీత దర్శకుడు కూడా. పండిత తారానాథ్ గారి సంస్కరణార్థం బల్లారి నగరంలో తారానాథ్ ఆయుర్వేద కళాశాల నెలకొలిపినారు. అయినా ఇది తగినంతగా అభివృద్ధి చెందినట్లు లేదు. భారత జాతి స్వాతంత్ర్య సమరంలో, జాతి పునరుజ్జీవనంలో పండిత తారానాథ్ పాత్ర బహుముఖమైనది. మహానీయమైనది. ప్రాతః స్మరణీయుడు పండిత తారానాథ్ గారు. ఆంధ్రలో ఆయన పుద్గమము వెలసినందున ఆంధ్రదేశం ధన్యమైనది.

ప్రధాన రహదారిపై యువత కదం తొక్కుడం కనిపించింది. దొంగగట్టు, దొంగగట్టు రాజ్యమొక రాజ్యమా. కుట్ర కేసులు ఎత్తివేయాలి. నక్సలైట్లు విజమైన దేశభక్తులు. పోలీసుల రాజ్యంలో పౌరహక్కులు అడుగంటాయి అనే వివాదాలు హోరు ఎక్కడ చూసినా మారుమోగింది. గద్దర్ తోబాటు అతని సన్నిహితులు ఇంతకాలం అజ్ఞాతవాసం చేసిన దివాకర్, సజీవిలు కూడా జన నాట్యమండలి సభలో కనిపించడం వలు పురిని ఆశ్చర్యచకితులను చేసింది. తెలంగాణా జిల్లాలోని అనే గ్రామాల నుండి వేలకు వేల గద్దర్ ను చూడడానికి నగరానికి రావడం గద్దర్ పాటకోసం వేయకనులతో సభా వేదిక దగ్గర ఇక్కర కొంది ప్రజలు పడి కాపులు కాదులం చూస్తుంటే గద్దర్ వంటి విప్లవకవికి, గాయకునికి జనబలం ఎంత ఉందో ప్రత్యక్షంగా కనిపించింది.

సిజాం కాలేజీ గ్రౌండ్స్ ఫిబ్రవరి 20 సాయంత్రం ఇక్కర కొంది జన ప్రవాహంతో నిండిపోయింది. ఈ సమావేశంలో గద్దర్ ప్రభుత్వ నిర్బంధాలను, పోలీసుల అత్యాచారాలను 'గర్జిస్తూ' పోరు తప్ప మరో బాట లేదని గర్జించాడు. ప్రజలకోసం పని చేస్తున్న

తనలాంటి వారిని త్వరలోనే పోలీసులు మళ్లా పట్టుకుపోతారని, పోలీసు నిర్బంధాలకు భయపడవద్దని గద్దర్ అన్నాడు. మా దగ్గర తుపాకులు లేవు. డప్పులు మాత్రమే ఉన్నాయి. పాటలు పాడటం తప్ప మేం చేస్తున్న తప్పేమిటని ప్రశ్నించారు. తమకు ప్రజా స్వామ్య వ్యవస్థపై విశ్వాసం లేదని, సాయుధ పోరాటం ద్వారానే రైతు రాజ్యం వస్తుందని విశ్వసిస్తున్నామని గద్దర్ అన్నాడు. అమాయకులైన గిరిజనులను ప్రభుత్వం, పోలీసులు హింసిస్తుంటే ఆ నిజాలు ప్రజలకు చెప్పడం తప్పేమిటని గద్దర్ అన్నాడు.

ఏది ఏమైనా గద్దర్ లాంటి విప్లవకవి గురించి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆహ్లాదవేదిక పాఠకులకు ముందుగా తెలియజేయడం సంపాదకవర్గానికి అభినందనలు తెలుపుకుంటున్నాము.

న్యాయపతి రమేష్ బాబు,
హైదరాబాద్.

చాలా
బాగున్నది

మీపత్రికలో 18-2-90న వెలువడిన ఆహ్లాద వేదికలో "క్రమం తప్పక విచ్చేసే విదేశీ ఆరిదులు" అన్న శీర్షిక వాలా బాగున్నది. అచ్చట వాతావరణం, అచ్చట నివసించే వక్షులను గూర్చి. ఆ వక్షులో ఆ వక్షులను వాళ్ళు ఎలాగ చూసుకుంటారో మీరు చాలా బాగా వివరించినందుకు మా థ్యాంక్స్. ఇటువంటి ఆహ్లాదకరమైనవి ఇంకా అందచేయగలరని మేము కోరుచున్నాము.

వి. భానుప్రసాద్
ఆచంట

సాంగ్ ఫ్రీడ్

(గద్దర్ గాలిలో

గళమెత్తుతున్న సందర్భాన)

అవును, ఇప్పుడు అజ్ఞాతం వాడి వంతయింది
వలాయనం చిత్తగించడం తప్పని సరయింది

జైలుగోడల వహారాలో పాలును బంధించాలనుకున్న వాడిని చూసి పాట నేర్చుకున్న ప్రతి చెట్టు పరిహసిస్తోంది

నిర్బంధపు గుప్పిట్లో గాలిని మూసేయాలనుకున్న వాడి చేతులనిండా శూన్యం మిగిలింది

ఇప్పుడు సంకెళ్లు సయితం కాలిగజ్జలై నర్తించడం చూసి వాడినల్ల చట్టాల నాలుక పిడుచకట్టుకు పోయింది

అందుకే, ఇప్పుడు అజ్ఞాతం వాడి వంతయింది
వలాయనం చిత్తగించడం తప్పని సరయింది

-వక్కీ రవీంద్రనాథ్

గద్దర్ గళం

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆహ్లాదవేదిక (18-2-90)లో మీరు ప్రచురించిన వ్యాసం "గాలిలో మళ్ళీ గద్దర్ గళం" చాలా ఉత్తేజకరంగా ఉంది. వదేళ్ల అజ్ఞాతవాసం అనంతరం ప్రముఖ విప్లవ గాయకుడు, జననాట్య మండలి సభ్యుడు గద్దర్ మళ్ళీ జన జీవన ప్రపంచంలోకి వస్తున్నారన్న వార్త రాష్ట్ర ప్రజలకేగాక రాష్ట్రవార ఆంధ్రులకే సంతోష దాయకం. సాహిత్య కళారంగానికి ఇది శుభ పరిణామం. 1973లో ఆయన పాటల పుస్తకం విడుదలయింది అగాయతు 1985 వరకూ ఆయన "పీడిత ప్రజల ఆకాశిరణం"గా ఎనలేని కీర్తి గడించాడు. "తమ జీవిత కాలంలోనే లెజెండ్ గా మారిన అతి తక్కువ మంది సాహిత్యకారుల, కళాకారుల సరసన సగర్వంగా చెప్పగలిగిన పేరు గద్దర్" అని రచయిత తమస్వినీగారు వ్రాసినది అక్షరసత్యం. జానపద బాణీలో ఆయన మధుర గళం మళ్ళీ మనమంతా వివదోతూన్నందుకు సంతోషంగా ఉంది. చక్కని వ్యాసం అందించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ వారికి అభినందనలు.

-దంతుర్తి చిన రామచంద్రరావు
రామచంద్రపురం

అభినందనలు

తమరు ది. 18-2-90న తేది ఆదివారం ఆహ్లాదవేదికలో విగ్రహం విక్రయం- విజయ విహరం, శిర్దికలోని వాస్తవ విషయాలు తెలియజేసినందులకు బాధజేందుకూ ప్రభుత్వ ఉదాత్తనత, మరియు మన ధర్మసంస్థల అధిపతుల అక్రమణలన యీ విగ్రహం హోరకళ అభివృద్ధి చెందుతూ మన హిందూ దేవాలయాలలో పున్న విగ్రహ ప్రాశస్త్యము తగ్గిత తద్వారా వాస్తవ వాదం ఆశాంతి కల్గను. యిలాంటి అతి ముఖ్య విషయాలు ప్రభుత్వ, పీఠాధి, మరాఠీవతులకు మీ ప్రతిక ద్వారా తెలియజేసినందులకు యిక ముందు జాగ్రత్త తీసుకొనుటకుపయోగపడును.

యిలాంటి బాధాకరమైన సమాచారం కూడా మీ పాఠకులకు అందిస్తున్నందులకు మిమ్ములను అభినందిస్తున్నాము.

వక్ర, లగడ్డ సూర్యప్రకాశరావు,
నర్సరావుపేట.

ధన్యవాదాలు

మీరు 11-2-90 ఆహ్లాదవేదికలో ప్రచురించిన అజ్ఞానంపై సమరం చేస్తున్న వాస్తవకేంద్రం వ్యాసం చాలా వివరంగా ఉంది. గోరాగారి గురించి, వారి పిల్లలకు పెట్టిన తమాషా పేర్ల గురించి చక్కగా వివరించారు. ఇటువంటి వ్యాసం ప్రచురించిన మీకు ధన్యవాదములు.

సతీష్ కుమార్,
లబ్బిపేట.

కొత్త అందాలు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆహ్లాదవేదిక రాను రాను కొత్త అందాల్ని సృష్టిస్తోంది. రేపటి పాఠకులకోసం అన్న శీర్షికలో ఎన్నో విషయాలు తెలుస్తాయి. మరపురాని మధుర గాయకుడు మంటసాలతో అనూయతధ అద్భుతంగా పుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ కి అభినందనలు.

పెద్దిరెడ్డి శశిధర్,
మచిలీపట్నం.

పండిత తారానాథ్

గురించి

ఇంకా కొంత

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆహ్లాదవేదిక (ఫిబ్రవరి 18)లో పండిత తారానాథ్ గురించిన వ్యాసం చదివినది. అది చదివేటప్పుడు నా మనస్సు 50 ఏండ్ల వెనుకకు పోయింది.

అది 1937న సంవత్సరం. ఆ ఏడే నేను అదోని పురపాలక ఉన్నత పాఠశాలలో 4వ తర గతిలో చేరి పుంటిని. అప్పుడు నా వయస్సు 8 ఏండ్లు. ఒకరోజు ఆ స్కూలులో ఒక సభ జరిగింది. నేను సభావేదిక క్రిందనే మొదటనే కూర్చోని పుంటిని. సభాధ్యక్షుడు పాఠ

సుగంధిపాల

సుగంధిపాల మొక్క యొక్క పేరు మాత్రమే విశేషంగా బాధగా ఉపయోగపడుతుంది. ఈ పేరు వచ్చిగా యున్నప్పుడు కర్పూరం వాసన కలిగియుంటుంది. ఎండిన పీడల కూడా కొంత సుగంధం గలిగియుంటుంది. అందుచే కాబోలు దీనికి సుగంధిపాల అని వ్యవహారం వచ్చింది. దీన్ని తెల్లసుగంధిపాల అని కూడా అంటారు. దీనికి ఇంగ్లీషులో ఇండియన్ సర్పసరిల్లా అని పేరు. ఈ సుగంధిపాల కాక మరొక మొక్కకు సంబంధించిన పేరు నల్లసుగంధిపాలయని వ్యవహరించబడుచున్నది. ఈ పేరు నల్లగాయుంటుంది. ఇది "బ్లాక్ ఇండియన్ సర్పసరిల్లా" రెండింటికీ గుణం సమానమే. తెల్లసుగంధిపాల శ్రేష్టమైనది. ఈ సుగంధిపాల కూడా పేసని బాధల నుండి విముక్తికి విశిష్టమైనది.

రెండు విధములైన పేర్లు- తియ్యగా యుంటాయి. శరీరానికి సునుపునాన్నిస్తాయి. శుక్రవృద్ధిని చేస్తాయి. తేలికగా జీర్ణంకావు. జీర రాగ్నిని వృద్ధిచేస్తాయి. అరుచి, ఉబ్బసం, దగ్గు, అజీర్ణం, విషదోషం, రక్తదోషం, స్త్రీల కేర్పడు రక్తస్రావం, విరేచనాలు వీనిని పోగొడుతాయి. మూడు దోషాలనూ సమష్టికి తెస్తాయని శ్రీ భావమిత్రాచార్యులిలా తెలిపారు- సారిబాయు గలం స్వాదు స్వీర్ణం శుక్రకరం లమ్మ అగ్నిమాంద్యార్చిశ్వాస- కాసామ విషనాశనమ్ దోషత్రయాప్రప్రదర- జ్వరాశీసార నాశనమ్

శరీరంలో దురద, వర్షరోగాలు, చెమట కంపు, బహిరూత్రం వీనిని గూడా పోగొడతాయని "వస్త్యంతరి నిమంబువు"లో చెప్పబడింది. 1-2 గ్రా. పేరు చూర్ణాన్ని కొంచెం కాచిన పాలలో కలిపి తీసుకోవచ్చు. విరేచనాలు నిలవడానికి తేనెలో వాడాలి. ఈ విషు సీరు చురుకు, గనేరియా, సిపి లిన్, కీళ్ళనొప్పులు వీటిలో కూడా లాభకరాలుగా గుర్తించబడ్డాయి. "సారిబాద్యానవం" అనే బానికను వాడి గూడా పైలాళాలను పొందవచ్చును. ఇది అయుర్వేద ఫార్మశీలో దొరుకుతుంది. ఆయుర్వేద శిరోమణి రాజరాజేశ్వరశర్మ

మనమనీకలు